



พฤติกรรมการเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน  
ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

**Exposure Behavior and Interpretation of Thai Television Dramas on Virtue Ethics  
of Junior High School Students in Hatyai District, Songkhla Province**

ณัฐธัญญา คำคง

**Nuttanya Kumkong**

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม  
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of  
Master of Arts in Human and Social Development  
Prince of Songkla University**

**2555**

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

(1)



ชื่อวิทยานิพนธ์	พฤติกรรมการเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นางสาวณัฐธันยา คำคง
สาขาวิชา	พัฒนามนุษย์และสังคม
ปีการศึกษา	2554

### บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์ ศึกษาการตีความเนื้อหาของละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม และศึกษาประโยชน์จากการดูละครโทรทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ด้วยการใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยการใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (focus group) จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่คัดเลือกมาเป็นตัวแทนจำนวน 15 คน โดยใช้ละครเรื่อง “ดอกส้มสีทอง” เป็นกรณีศึกษา

ผลการวิจัยในด้านพฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่ยังคงดูละครโทรทัศน์ โดยมีพฤติกรรมการดูทุกวันและใช้เวลามากกว่า 30 นาที - 1 ชั่วโมง ละครโทรทัศน์ที่ดูเป็นละครหลังข่าว (ช่วงเวลา 20.30 - 22.30 น.) ส่วนใหญ่ดูร่วมกับบิดามารดา เหตุผลที่ดูละครโทรทัศน์ก็เพื่อความสนุกสนาน และเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด ส่วนในแง่ประโยชน์ของละครโทรทัศน์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเห็นว่า ละครโทรทัศน์ให้คติเตือนใจให้ข้คิดเรื่องการทำความดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และยังช่วยผ่อนคลายความเครียดอีกด้วย นอกจากนี้ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าละครโทรทัศน์ได้นำเสนอแนวคิดด้านคุณธรรมและจริยธรรมในระดับมาก

ในด้านการตีความละครโทรทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากการสนทนากลุ่มในกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกมาเป็นตัวแทน ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มนี้เข้าใจเจตนาของผู้สร้างและผลิตละครโทรทัศน์ในการนำเสนอ “สาร” ด้านคุณธรรมจริยธรรม เข้าใจว่าละครได้นำเสนอแบบอย่างพฤติกรรมที่ดีที่ควรปรับใช้และพฤติกรรมไม่ดีที่ไม่ควรเลียนแบบ แสดงให้เห็นว่าละครโทรทัศน์ยังคงเป็นสื่อที่สามารถนำมาใช้สอนและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนไทยได้ แต่ผู้ใช้ละครโทรทัศน์เป็นสื่อในการสอนควรจะต้องเลือกสรรละครโทรทัศน์ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมในการนำเสนอคุณธรรมจริยธรรมที่ถูกต้องด้วย

<b>Thesis Title</b>	Exposure Behavior and Interpretation of Thai Television Dramas on Virtue Ethics of Junior High School Students in Hatyai District, Songkhla Province
<b>Author</b>	Miss Nuttanya Kumkong
<b>Major Program</b>	Human and Social Development
<b>Academic Year</b>	2011

### **ABSTRACT**

This study had three objectives: to investigate exposure behavior of Thai television dramas, to investigate interpretation of Thai television dramas in terms of virtue ethics, and to determine the benefits of watching television dramas for junior high school students in Hatyai District, Songkhla Province. The data were collected quantitatively from 400 students through a questionnaire, and qualitatively through focus group discussions with 15 students who were selected as representatives. A television drama called “Dok Som Si Thong” was used as a case study.

The results of the study revealed that for exposure behavior to television dramas, it was found that most of the secondary school students watched television dramas everyday and spent 30 minutes to one hour after the news (from 20.30 hrs to 22.30 hrs) watching them. Most of them watched the dramas with their parents. The reasons for watching television dramas were for fun and relaxation. As for the benefits of watching television dramas, the secondary school students thought that television dramas gave them morals and thoughts as stated in the proverb “As you sow, so you reap”, and it also helped them relax. In addition, most of them stated that television dramas presented concepts concerning virtue ethics at a high level.

Regarding secondary school students’ interpretation of television dramas, from the focus group discussions consisting of the students selected as representatives of the subjects group, it was found that this group of students understood the intentions of the producer and the associate producer in presenting “the message” in the aspect of virtue ethics. They understood that the dramas presented good role models that should be adapted to use, and bad behaviors that should not be imitated. This showed that television dramas could still be used for teaching and instilling virtue ethics in Thai youth. However, people who use television dramas as teaching media should select to use television dramas that are responsible for society in presenting correct virtue and ethics.

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณา การเอาใจใส่และการช่วยเหลือ อีกทั้งกำลังใจอย่างสูงสุดจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ อินทรพร อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก “ครู” ผู้คอยให้คำชี้แนะและผลักดันในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนลุล่วงสำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยซาบซึ้งถึงความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.รพีพรรณ สุวรรณณัฐโชติ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษตรชัย และหิมา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำและชี้แนะ อีกทั้งสละเวลามาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียนและคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ และอนุญาตในการเก็บข้อมูล ขอขอบพระคุณนักเรียนทุกท่านที่เสียสละเวลามาเป็นกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลอย่างตั้งใจและให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ “แม่และพ่อ” ที่ให้กำลังใจ กำลังทรัพย์ แรงผลักดัน และน้องชาย ทั้งสองคน ที่ให้กำลังใจ แก่ผู้วิจัยได้มีพลังเพียงพอที่จะเดินไปสู่ความสำเร็จ ท่ามกลางอุปสรรคขวากหนามต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วซ้ำเล่า เพื่อทดสอบความอดทน ความตั้งใจและความพยายามจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอบคุณเพื่อนๆ พี่ชาย พี่นคึก น้องสาละม๊ะ ที่คอยให้กำลังใจและความช่วยเหลือ ด้วยดีตลอดมา อีกทั้งเจ้าหน้าที่ พมส. 3 พี่มาศ น้องยอด ที่คอยช่วยเหลือเรื่องการติดต่อประสานงาน กับอาจารย์ด้วยดีตลอดมา “ขอบคุณมากค่ะ”

ณัฐธัญญา คำคง

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
รายการตาราง.....	(9)
รายการภาพประกอบ.....	(11)
<b>บทที่</b>	
<b>1 บทนำ.....</b>	<b>1</b>
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์วิจัย.....	4
คำถามการวิจัย.....	5
สมมุติฐานของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามคำศัพท์เฉพาะ.....	7
<b>2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....</b>	<b>8</b>
ทฤษฎีการเปิดรับสื่อ.....	8
แนวคิดเรื่องอิทธิพลของสื่อมวลชน.....	14
ความหมายของสื่อมวลชน.....	15
บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน.....	15
อิทธิพลและผลกระทบของสื่อ.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับละครโทรทัศน์.....	18
ประเภทของละครโทรทัศน์.....	18
รูปแบบการนำเสนอรายการละครโทรทัศน์.....	19
ความสำคัญของรายการโทรทัศน์.....	20
ทฤษฎีการขัดเกลาทักษะสังคม (Socialization).....	21

## สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม.....	25
ความหมายของคุณธรรม.....	25
ความหมายของจริยธรรม.....	26
ลักษณะของคุณธรรมจริยธรรม.....	27
คุณลักษณะของคุณธรรมจริยธรรม.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
กรอบแนวคิด.....	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	36
ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
การเลือกพื้นที่ในการศึกษา.....	42
ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	42
ผู้ดำเนินการศึกษา.....	43
แนวทางในการสนทนากลุ่ม.....	43
แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การวิเคราะห์.....	44
4. ผลการวิจัย.....	45
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	46
ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์.....	48
ส่วนที่ 3 ระดับของพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม.....	53

## สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ส่วนที่ 4 ระดับของประโยชน์จากละครโทรทัศน์.....	54
ส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนกับปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมกาเปิดรับ ละครโทรทัศน์.....	56
5 การตีความเนื้อหาของละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม.....	96
การวิเคราะห์เนื้อหาละครโทรทัศน์.....	99
บทบาทของละครโทรทัศน์ต่อ “วัยรุ่น” .....	103
มุมมองของวัยรุ่นต่อละครโทรทัศน์.....	106
ผลกระทบของละครโทรทัศน์ที่มีต่อของวัยรุ่น.....	108
การตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม.....	110
6 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	115
สรุปผลการศึกษา.....	118
อภิปรายผล.....	122
ข้อเสนอแนะ.....	127
บรรณานุกรม.....	124
ภาคผนวก.....	132
ก เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย.....	133
ประวัติผู้เขียน.....	141



## รายการตาราง

ตารางที่	หน้า
1	รายละเอียดพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสารในชั้นตอนต่างๆ..... 11
2	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา..... 38
3	จำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน..... 46
4	พฤติกรรมกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์ของนักเรียน..... 48
5	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำแนกตามรายชื่อ..... 53
6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประโยชน์จากละครโทรทัศน์ จำแนกตามรายชื่อ..... 54
7	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตามเพศ..... 56
8	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตามอายุ..... 58
9	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา..... 59
10	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตามผลการเรียน..... 61
11	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตามการพักอาศัย..... 63
12	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตามใช้เวลาว่าง..... 65
13	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว..... 67
14	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตามการดูละครโทรทัศน์..... 69

## รายการตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละคร โททส์นด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตามการดูละคร โททส์นที่ครั้งต่อสัปดาห์.....	70
16	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละคร โททส์นด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตามใช้เวลาในการดูละคร โททส์น.....	72
17	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละคร โททส์นด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตามช่วงเวลาในการดูละคร โททส์น.....	74
18	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละคร โททส์นด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตามบุคคลที่ดูละคร โททส์นด้วยบ่อยที่สุด.....	76
19	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละคร โททส์นด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตาม วิธีการดูละคร โททส์น.....	78
20	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละคร โททส์นด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตาม เหตุจูงใจของการดูละคร โททส์น.....	80
21	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตาม การพูดคุยกับพ่อแม่ หรือเพื่อนๆ เกี่ยวกับละคร โททส์น.....	81
22	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละคร โททส์นด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตาม การติดตามดูละคร โททส์น.....	83
23	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละคร โททส์นด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตาม ประเภทของละคร โททส์นที่ชอบ.....	85
24	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละคร โททส์นด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนจำแนกตามเหตุผลที่ดูละคร โททส์น.....	88
25	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละคร โททส์นด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตามเหตุผลที่ชอบนักแสดงนำ.....	90
26	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละคร โททส์นด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตามคติเตือนใจหลังการดูละคร โททส์น.....	92
27	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละคร โททส์นด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน จำแนกตามประโยชน์ของละคร โททส์น.....	94

## รายการภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	35

## บทที่ 1

### บทนำ

#### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ละครโทรทัศน์นับว่าเป็นรายการที่ได้รับความสนใจจากผู้ชมมากรายการหนึ่งเนื่องจากละครโทรทัศน์เป็นรูปแบบของงานศิลปะแขนงหนึ่งในการถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคม ผ่านผู้แสดงซึ่งเป็นตัวละครในเรื่อง เป็นการจำลองสังคมมนุษย์ให้ผู้ชมได้รับรู้ ในฐานะที่ละครโทรทัศน์เป็นงานบันเทิงคดีจึงนำเสนอสาร โดยใช้กลวิธีที่ต่างไปจากงานสารคดีที่มุ่งเน้นเนื้อหาสาระ ละครโทรทัศน์จึงมุ่งเน้นการเร้าอารมณ์ผู้รับสารในการถ่ายทอดเรื่องราวเพื่อให้เกิดการติดตามรับชมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะละครโทรทัศน์อาจนับได้ว่าเป็นพาณิชย์ศิลป์ที่มีเรื่องผลกำไรในการผลิตเข้าเกี่ยวข้องกับจึงมุ่งเน้นการสนองตอบในด้านจำนวนของผู้ดู ซึ่งจะส่งผลให้มีโฆษณาสินค้าประเภทต่าง ๆ มาสนับสนุนหรือที่เรียกว่า “ผู้อุปถัมภ์รายการ” เนื้อหาส่วนใหญ่ของละครโทรทัศน์จึงมักมุ่งเกี่ยวกับความบันเทิงเป็นหลัก และผูกเรื่องให้ชวนติดตาม ทำให้ผู้ชมเกิดความสนใจที่จะติดตามเรื่องราวต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ จนกลายเป็นแฟนละครของละครเรื่องนั้น ๆ ไปในที่สุด อย่างน้อยก็จะติดตามละครเรื่องที่ตนชื่นชอบอยู่เสมอเมื่อมีโอกาส (พัลลภา วิชิตระกูล 2546)

ในด้านกลุ่มผู้ชมนั้นละครโทรทัศน์ก็อาจนับได้ว่าเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมที่ให้ความบันเทิงแก่มวลชนทั่วไป (popular culture of entertainment) และสำหรับผู้อุปถัมภ์รายการแล้ว ละครโทรทัศน์สามารถเป็นสินค้าทางธุรกิจ (economic commodity) ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับ นอกจากนี้ยังมีธุรกิจอีกหลายประเภทที่มีความสัมพันธ์กับละครโทรทัศน์ เช่น ธุรกิจเสื้อผ้า ธุรกิจสถานที่และอุปกรณ์ประกอบฉาก ธุรกิจเครื่องสำอางแต่งหน้าผู้แสดง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สำหรับผู้ผลิตละครบางกลุ่มแล้ว ละครโทรทัศน์ก็อาจจะมีความหมายเทียบเท่ากับงานศิลปะชิ้นหนึ่ง (กาญจนา แก้วเทพ 2537)

นอกจากความบันเทิงที่ได้รับจากละครโทรทัศน์แล้ว ละครยังสร้างอิทธิพลทางอ้อมให้เกิดขึ้นแก่ผู้ดู รวมถึงการทำหน้าที่ในการขัดเกลางานสังคม ซึ่งเป็นกระบวนการสอนให้รับรู้ถึงการปฏิบัติตนในสังคม ละครโทรทัศน์จึงเป็นเสมือนตัวแทนในการบอกคนในสังคมให้รู้ถึงค่านิยมและแบบอย่างของสังคมโดยวิถีทางอ้อม นอกจากนั้นการที่ลักษณะของละครโทรทัศน์เป็นความบันเทิงแบบเล่าเรื่อง (narrative form) ซึ่งมีการดำเนินเรื่องยาวต่อเนื่อง (continuing story) โดยใช้เวลาออกอากาศเป็นเดือนและนำเสนอเป็นตอน ๆ ทำให้ผู้ชมรู้สึกว่าได้เรียนรู้ความเป็นจริงด้วยประสบการณ์ของตนเอง ในขณะที่เดียวกันละครที่ดูสมจริงใกล้เคียงกับชีวิตจริงของผู้ชมรู้สึกเสมือนเป็นตัวละครนั้น ๆ โดยมี

จะเปรียบเทียบการกระทำและชีวิตของละครกับสิ่งที่ตนคิดจะทำถ้าเป็นตัวละครนั้น ๆ (Allen 1985 อ้างถึงใน เนตรนภา อิทธิโชติ 2551)

หากกล่าวถึงเนื้อหาละครโทรทัศน์แล้วจะพบว่ามีความหลากหลายโดยสามารถแบ่งประเภทของละครตามแนวเรื่องหรือแนวของเนื้อหา เช่น ละครประวัติศาสตร์ ละครชีวิต ละครตลก ละครอาชญากรรมสืบสวนสอบสวน ละครแนวลึกลับ ละครแนวผจญภัย ละครแนวเพื่อสันทนาการ และละครพื้นบ้าน หรือเรียกว่า “ละครจักร ๆ วงศ์ ๆ” ซึ่งละครแต่ละประเภทย่อมมีเรื่องราวและความเข้มข้นของเนื้อหาละครแตกต่างกันออกไป ฌาต่าง ๆ ที่ใช้ดำเนินเรื่องแปลกใหม่แตกต่างจากการใช้ชีวิตประจำวันของคนดู อีกทั้งเสื้อผ้าเครื่องประดับที่ดูความสวยงามและทันสมัย ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่ช่วยในการส่งเสริมเนื้อหาของละคร โทรทัศน์ให้เข้มข้นชวนติดตามและสำหรับบทบาทหน้าที่ของละครโทรทัศน์ คือ การให้ความบันเทิง (entertainment) แก่สังคม การให้อุทาหรณ์สอนใจ (education) แก่ผู้ชม (กาญจนา แก้วเทพ 2544) นอกจากนั้นละครโทรทัศน์เป็นสื่อที่ถ่ายทอดความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติจากผู้สร้างหรือผู้ผลิตสู่ผู้รับชมละครโทรทัศน์ จัดเป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่ง และสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการชักจูงและโน้มน้าวจิตใจคน (สุมน อยู่สิน 2531) เนื่องจากละครโทรทัศน์สามารถมองเห็นมิติความสัมพันธ์ของการเล่าเรื่องกับการสร้างอารมณ์ได้อย่างง่ายที่สุดนั่นเอง (กาญจนา แก้วเทพ 2551) เช่น อารมณ์รัก อารมณ์อกหัก อารมณ์แค้นอาฆาต หรืออารมณ์สนุกสนาน ร่าเริง เป็นต้น นอกจากนี้ คนดูละครโทรทัศน์ยังสามารถเลือกที่จะรับชมละครแต่ละเรื่องได้ตามความนิยมของตนเอง ซึ่งสาระและความคิดต่าง ๆ จะแฝงเข้ามาในเนื้อเรื่องโดยสอดแทรกภายใต้เนื้อหาของความสนุกสนาน ส่วนเรื่องการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันจะมีอย่างน้อยเพียงใดนั้นเป็นเรื่องของความสามารถและวุฒิภาวะของผู้ชมเอง (กาญจนา แก้วเทพ 2537) มีผู้กล่าวว่าละครโทรทัศน์ในปัจจุบันส่วนมากผลิตเพื่อผู้ชมที่เป็นผู้ใหญ่และเน้นความบันเทิง ทั้งยังมีความรุนแรงในเนื้อหาภาษาและการกระทำ (ชรณัฐร ปัญญโสภณ 2554) ในรายงานผลศึกษารอบที่ 38 เรื่อง “ความรุนแรงในละครโทรทัศน์ทางฟรีทีวี” โดยโครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาวะของสังคม (media monitor) พบว่า พบละครที่ออกอากาศในปี 2551 ทั้งสิ้น 113 เรื่อง สถานที่ที่ผลิตละครโทรทัศน์มากที่สุด คือ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 (62 เรื่อง) รองลงมา คือ สถานีไทยทีวีสีช่อง 3 (39 เรื่อง) และพบว่ามี การเสนอแก่นเรื่องหลัก 10 แก่นเรื่อง จากละครทั้ง 113 เรื่อง คือ การส่งเสริมให้ทำความดี ชรรมะชนะอธรรม การส่งเสริมสถาบันครอบครัว การกำหนดคุณค่าของบุคคลโดยสังคม การให้อภัย ความรักมิตรภาพ ความสามัคคี การแก้ไขปัญหาโดยไม่ใช้ความรุนแรงและการส่งเสริมสำนึก รักบ้านเกิด ส่วนความรุนแรงในละครไทยมี 2 รูปแบบ คือ ความรุนแรงทางกายภาพ ประกอบด้วย ความรุนแรงต่อร่างกาย ความรุนแรงต่อจิตใจ ความรุนแรงทางเพศและความรุนแรงต่อวัตถุ ส่วนความรุนแรงทางจิตใจ คือ การกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อจิตใจของบุคคล ผ่านรูปแบบ การด่า

การกักขังหน่วงเหนี่ยว การเพิกเฉย การดูถูกเหยียดหยาม การหมิ่นประมาท การแบ่งแยกกีดกัน การหักอก ทำให้ผิดหวังและพบความสัมพันธ์ระหว่างเวลาออกอากาศละครและความรุนแรงที่ปรากฏในเนื้อหา ละครโดยมีการกระทำ ความรุนแรงในละครทุกช่วงเวลาออกอากาศพบมากที่สุด ในละครช่วง 20.00 – 24.00 น. ละครหลังข่าวค่ำในละครช่วง 16.00 – 20.00 น. ละครก่อนข่าวค่ำซึ่งเป็นช่วงเวลาครอบครัว พบการกระทำ ความรุนแรงที่ใกล้เคียงกัน

แม้ละครโทรทัศน์จะถูกผลิตขึ้นมาโดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ชมวัยผู้ใหญ่ แต่ปฏิเสธไม่ได้เลยว่า เด็กและเยาวชนก็มีโอกาสที่จะได้รับชมละครโทรทัศน์ในช่วงเวลาต่างๆ โดยเฉพาะละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วง 20.00 – 24.00 น. ซึ่งเป็นช่วงละครหลังข่าวภาคค่ำอันเป็นเวลาสำหรับครอบครัวในการทำกิจกรรมร่วมกัน การดูละครโทรทัศน์เป็นกิจกรรมหนึ่งที่คุณในครอบครัวได้ใช้เวลาร่วมกัน ในช่วงเวลานี้ผู้ปกครองมีโอกาสที่จะให้คำแนะนำแก่ลูกหลานของตนได้หากละครโทรทัศน์เรื่องที่คุณนั้นมีเนื้อหาไม่เหมาะสม แต่ในบางครั้ง เด็กๆ ก็อาจเปิดรับละครโทรทัศน์โดยขาดการแนะนำจากผู้ปกครองได้เช่นกัน เพราะเป็นไปได้ว่าผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองอาจมีกิจกรรมอื่นที่สำคัญต้องทำและปล่อยให้ลูกหลานของตนนั่งดูโทรทัศน์แต่เพียงลำพัง แม้ว่าละครโทรทัศน์จะมีคำเตือนก่อนการดูละครโทรทัศน์ทุกครั้งเช่น “รายการที่เหมาะสมกับผู้ชมที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี ควรได้รับการแนะนำ” หรือ “รายการเฉพาะไม่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชน” (กรมประชาสัมพันธ์ 2551) แต่เนื่องจากการออกอากาศผ่านสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีที่ใครก็สามารถเปิดดูได้หากมีเครื่องรับโทรทัศน์ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของเด็กและวัยรุ่นส่วนใหญ่จึงมีความเป็นอิสระ เนื่องจากผู้ปกครองและพ่อแม่ในยุคปัจจุบันไม่ค่อยมีเวลาว่างในการดูแลเด็กในปกครองมากนัก ส่วนเด็กที่อยู่ในช่วงระหว่างมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น เมื่อกลับจากโรงเรียนอาจสามารถอยู่บ้านด้วยตนเองได้ตามลำพัง ดังนั้นเด็กก็มีอิสระในการทำกิจการต่าง ๆ ตามความต้องการของตนเอง (ปัทมาภรณ์ สุขสมโส 2551) โดยเฉพาะการดูละครโทรทัศน์ตามลำพัง ดังนั้นพฤติกรรมการเลือกเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ของวัยรุ่นจึงขึ้นอยู่กับประสบการณ์และวิจารณญาณของวัยรุ่นเอง โดยขาดการชี้แนะจากผู้ปกครอง

วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการแสวงหาเอกลักษณ์แห่งตนเอง ความต้องการสิ่งแปลกใหม่ ความต้องการอิสระ และความอยากรู้อยากเห็น วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา จึงเป็นวัยที่มีแนวโน้มจะรับเอาสิ่งแปลกใหม่ อีกทั้งเป็นช่วงวัยแห่งความคิดเชิงอุดมคติ เนื่องจากวัยนี้สามารถแยกแยะถูกผิดชั่วดีได้จึงเกิดการพัฒนาด้านจริยธรรมขึ้น วัยรุ่นจึงต้องการความถูกต้องชอบธรรมและรู้สึกคับข้องใจกับความไม่ถูกต้องเหมาะสมที่พบในการใช้ชีวิต (นฤภัค ฤทธิพิศ 2550) ละครโทรทัศน์ซึ่งมีหน้าที่ให้ความบันเทิงและมีการสอดแทรก สาระ ความรู้ ค่านิยม ความเชื่อ ความคิด และทัศนคติต่าง ๆ ผ่านเนื้อหาทั้งที่เป็นวันภาษา คือ บทสนทนาและ

อวัจนภาษาที่เป็นสิ่งปรุงแต่งต่างๆ กระทำโดยผ่านตัวละคร ฉาก แสง สี การแต่งกาย สิ่งเหล่านี้จัดได้ว่าเป็นอิทธิพลทางอ้อมต่อผู้รับชม โดยเฉพาะเนื้อหาในด้านคุณธรรมจริยธรรมซึ่งอาจเกิดเป็นผลกระทบต่อความคิดและพฤติกรรมของผู้ชมได้ (สมฤทัย กล่อมน้อย 2547) ถ้าละครโทรทัศน์นั้นมีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในแนวทางที่ถูกต้องก็จะเป็นผลดีต่อการเติบโตตามวัย แต่เนื่องจากละครโทรทัศน์มีเนื้อหาที่ซับซ้อน แนวคิดบางอย่างก็ไม่ได้เสนออย่างตรงไปตรงมาแต่อาจต้องมีการตีความเนื้อหา ซึ่งวัยรุ่นก็อาจตีความแตกต่างกันตามระดับความรู้ ทัศนคติและประสบการณ์ของวัยรุ่นเอง หรือบางครั้งอาจปรากฏแนวคิดบางประการที่ไม่ถูกต้องก็อาจส่งผลกระทบต่อทัศนคติของเด็กวัยรุ่นที่จะซึมซับแนวคิดที่ไม่ถูกต้องซึ่งสื่อผ่านละครโทรทัศน์เหล่านั้น โดยเฉพาะหากวัยรุ่นรับชมโดยขาดการชี้แนะแนวทางที่ดี แทนที่จะรับแนวคิดที่เป็นประโยชน์ก็กลับไปรับแนวคิดที่เป็นโทษแก่ตนเองได้ โดยเฉพาะในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม

ด้วยความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงพฤติกรรมการเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของเด็กวัยรุ่น โดยมุ่งศึกษาว่า เด็กวัยรุ่นมีการเปิดรับละครโทรทัศน์ในลักษณะใด และตีความเนื้อหาของละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างไร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างศึกษาจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ด้วยผู้วิจัยเห็นว่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาถือเป็นพื้นที่เมืองหลวงที่ทันสมัยของภาคใต้ มีความหลากหลายของพื้นที่และประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเมืองและนอกเขตเมือง อีกทั้งเป็นศูนย์กลางการค้าและการท่องเที่ยวที่ทันสมัย ตลอดจนเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา มีสถานการศึกษารอบคลุมทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ตลอดจนระดับอุดมศึกษา ทั้งสถานการศึกษารัฐบาลและเอกชน ด้วยความทันสมัยและความหลากหลายของประชากรในพื้นที่ โดยเฉพาะวัยรุ่นจะสามารถเลือกเปิดรับและตีความสื่อได้อย่างรู้เท่าทัน และได้รับประโยชน์อย่างเหมาะสมหรือไม่อย่างไร จึงเป็นคำถามการวิจัยที่สมควรที่จะศึกษาอย่างยิ่ง

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในประเด็นต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2. เพื่อศึกษาการตีความละครโทรทัศน์ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อศึกษาประโยชน์ที่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับจากการดูละครโทรทัศน์

### คำถามของการวิจัย

1. พฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างไร
2. การตีความละครโทรทัศน์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างไร
3. ประโยชน์จากการดูละครโทรทัศน์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างไร

### สมมติฐานของการวิจัย

1. ลักษณะด้านประชากรของวัยรุ่น เช่น ในด้าน เพศ วัย และระดับชั้นเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์ต่างกัน
2. พฤติกรรมที่แตกต่างกันในการเปิดรับสื่อละครโทรทัศน์ของวัยรุ่นส่งผลต่อการตีความเนื้อหาของสื่อละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมแตกต่างกัน

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1. ทำให้ทราบพฤติกรรมการเปิดรับสื่อละครโทรทัศน์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ทำให้เข้าใจการตีความสื่อละครโทรทัศน์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
3. ทำให้ทราบว่าวัยรุ่นเห็นประโยชน์จากการเปิดรับละครโทรทัศน์ในแงุ่มใด



4. ผลวิจัยที่ได้สามารถใช้เป็นแนวทางเลือกใช้สื่อละคร โทรทัศน์เป็นสื่อในการเรียนรู้ และพัฒนาทัศนคติของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในด้านคุณธรรมจริยธรรมได้

### ขอบเขตของการวิจัย

1. **ขอบเขตด้านประชากร** ศึกษาจากประชากรที่เป็นกลุ่มวัยรุ่น โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ปีการศึกษา 2554 โดยการออกแบบสอบถามเพื่อศึกษาพฤติกรรมเปิดรับละครโทรทัศน์ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ส่วนการตีความละครโทรทัศน์ จะคัดเลือกโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างนี้มาเพียง 1 โรงเรียนเพื่อจัดสนทนากลุ่ม (focus group) เกี่ยวกับการตีความเนื้อหาละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ในการจัดสนทนากลุ่ม จะศึกษาโดยใช้กรณีศึกษาด้วยการคัดเลือกจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางช่องฟรีทีวีที่แพร่ภาพระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2554 ระยะเวลาในการออกอากาศระหว่างเวลา 20.30-22.00 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีแพร่ภาพรายการละครโทรทัศน์มากที่สุดและเป็นช่วงเวลาที่ผู้ชมทั่วไปติดตามชมละครโทรทัศน์เป็นจำนวนมาก กรณีในการคัดเลือกละครมาเป็นกรณีศึกษาเพื่อการสนทนากลุ่มมีดังนี้ เป็นละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาสะท้อนสังคม เป็นละครที่ได้รับความนิยม เป็นละครที่มีเนื้อหาสะท้อนแนวคิดด้านคุณธรรมจริยธรรม เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์นี้ ผู้วิจัยคัดเลือกละคร เรื่อง “ดอกส้มสีทอง” ออกอากาศทางสถานีไทยทีวีสีช่อง 3 ซึ่งเป็นละครที่มีผู้ชมและผู้วิจารณ์กล่าวขวัญถึงสูงสุดในรอบปี 2554 มาเป็นกรณีศึกษา การศึกษาจะเน้นการวิเคราะห์พฤติกรรมการเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้กรอบแนวคิดของ ทฤษฎีการเปิดรับสื่อ แนวคิดอิทธิพลสื่อมวลชน ทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคม และแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม เป็นแนวคิดในการอธิบายและทำความเข้าใจเนื้อหา

## นิยามคำศัพท์เฉพาะ

1. นักเรียน ในงานวิจัยนี้หมายถึง ผู้ที่กำลังการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งแต่ระดับมัธยมปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2554 ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. ละครโทรทัศน์ หมายถึง ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางช่องฟรีทีวีที่แพร่ภาพระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2554
3. พฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์ หมายถึง รูปแบบการดูละครโทรทัศน์ได้แก่ ความถี่ในการเปิดรับสื่อประเภทละครโทรทัศน์ ช่วงเวลาในการเปิดรับ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดู ละครโทรทัศน์ร่วมกัน และช่องทางที่เปิดรับ เป็นต้น
4. การตีความละครโทรทัศน์ หมายถึง การรับรู้เนื้อหาและแปลผลเนื้อหาในละคร ซึ่งเป็นสาระสำคัญของละครโทรทัศน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในด้านคุณธรรมจริยธรรม
5. คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง แนวคิดด้านคุณธรรมจริยธรรมขั้นพื้นฐาน เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบในตนเองและผู้อื่น ความกตัญญูต่อบิดามารดาและผู้มีพระคุณ การยึดมั่นในความดีงาม เป็นต้น

## บทที่ 2

### แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัย โดยมีแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ทฤษฎีการเปิดรับสื่อ
2. แนวคิดเรื่องอิทธิพลของสื่อมวลชน
3. แนวคิดเกี่ยวกับละครโทรทัศน์
4. ทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคม (Socialization)
5. แนวคิดคุณธรรมจริยธรรม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการศึกษา

#### 1. ทฤษฎีการเปิดรับสื่อ

การสื่อสารเป็นพฤติกรรมขั้นพื้นฐานของมนุษย์ การสื่อสารเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของมนุษย์ในทุกสังคม การสื่อสารเกิดขึ้นตลอดทุกขั้นตอนในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เริ่มตั้งแต่การสื่อสารกับตนเองคือ การนึกคิด การสื่อสารกับบุคคลอื่น และการรับข่าวสารจากสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ การฟังวิทยุ หรือการดูโทรทัศน์ (สมน อยู่สิน 2545, 253) คำว่า “การสื่อสาร” ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้เช่น Wilbur Schramm (อ้างถึงใน จันทิมา เขียวแก้ว และคณะ 2546, 6) ได้อธิบายว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการแลกเปลี่ยนสัญญาณข่าว (information sign) ระหว่างบุคคล การมีความเข้าใจร่วมกันต่อรหัสสารที่แสดงข่าว โดยตั้งบนพื้นฐานความสัมพันธ์ของมนุษย์ หรือ Frank Dance (อ้างถึงใน จันทิมา เขียวแก้ว และคณะ 2546, 7) ให้นิยามการสื่อสารภายใต้แนวคิดจิตวิทยาพฤติกรรมว่า การสื่อสาร คือ เครื่องมือในการดึงการตอบสนองจากบุคคล โดยการใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคำพูดซึ่งมีหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการตอบสนอง ซึ่งสอดคล้องกับ Stanley Schachter (อ้างถึงใน จันทิมา เขียวแก้ว และคณะ 2546, 7) ได้ให้ความหมาย การสื่อสาร ว่า หมายถึง การสื่อสาร คือ กลไกซึ่งมีพลังในการควบคุมสังคมโดยผู้ส่งสารที่ต้องการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและอื่น ๆ ที่สามารถทำได้

กระบวนการสื่อสาร มีลักษณะที่สำคัญ คือ กระบวนการสื่อสารเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวนตลอดเวลา ไม่มีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดที่แท้จริง เรามักจะพบเสมอในชีวิตประจำวันที่ผู้คนติดต่อสื่อสารกันตลอดเวลา กระบวนการสื่อสารมักมีความสัมพันธ์กับกระบวนการทางจิตวิทยา เพราะการสื่อสารของมนุษย์มักเกี่ยวข้องกับการคิด การเรียนรู้ และการจดจำ เพราะการที่เราสามารถถ่ายทอดข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จย่อมต้องอาศัยความจำในสิ่งที่เรารับรู้ หรือเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ มาก่อน นอกจากนี้กระบวนการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ซึ่งหมายถึง สภาพแวดล้อมในขณะที่ทำการสื่อสาร เช่น อารมณ์ ความรู้สึก รวมทั้งบรรยากาศแวดล้อม สภาพอากาศ หรือเสียงรบกวน ล้วนส่งผลกระทบต่อกระบวนการสื่อสารทั้งสิ้น และกระบวนการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม ผู้ที่มาจากวัฒนธรรมต่างกันย่อมมีการสื่อสารที่ต่างกัน ซึ่งพฤติกรรมสื่อสารแตกต่างกันไปตามบทบาทหน้าที่ ค่านิยมทัศนคติ และปทัสถานของกลุ่มทางสังคมนั้น ๆ ด้วย (สุมน อยู่สิน 2545, 269-270)

องค์ประกอบของการสื่อสารประกอบด้วย ผู้ส่งสาร (sender) สาร (message) สื่อ (media) หรือ ช่องทาง (channel) และผู้รับสาร (receiver) องค์ประกอบแต่ละส่วนมีความสำคัญในกระบวนการสื่อสาร หากขาดองค์ประกอบใดไปถือว่าก็ไม่ได้ถือว่าเป็นการสื่อสาร โดยเฉพาะผู้รับสารเป็นเป้าหมายหลักของผู้ส่งสาร ผู้ส่งสารย่อมมีเป้าหมายที่จะส่งสารเพื่อให้ผู้รับสารเกิดปฏิกิริยาตอบสนองตามที่ผู้ส่งสารต้องการ หากผู้รับสารตอบสนองตรงตามเป้าหมายก็ถือว่าเป็นการสื่อสารที่ประสบความสำเร็จ อย่างไรก็ตาม หากผู้ส่งสารตั้งใจที่จะส่งสารมายังผู้รับ ผ่านช่องทางคือ สื่อต่างๆ แต่หากผู้รับไม่สนใจที่จะเปิดรับสาร การสื่อสารก็ย่อมล้มเหลว ดังนั้น นอกจากจะนักสื่อสารจะสนใจศึกษาในด้านวิธีการส่งสารแล้ว ยังมีความสนใจศึกษาในแง่การเปิดรับสื่อของผู้รับสารด้วย

ความหมายของการเปิดรับสื่อ ประกอบด้วย การแสวงหาข้อมูล การเปิดรับข้อมูล การเปิดรับประสบการณ์ (Becker 1979 อ้างถึงใน พิระ จิร โสภณ 2532, 636-639) ซึ่งการเปิดรับสื่อมีความหมายดังนี้

1. การแสวงหาข้อมูล (information seeking) คือ บุคคลจะแสวงหาความรู้เพื่อต้องการให้มีคล้ายคลึงกับบุคคลอื่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือเรื่องทั่ว ๆ ไป
2. การเปิดรับข้อมูล (information receptivity) คือ บุคคลจะเปิดรับสื่อเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนสนใจอยากรู้
3. การเปิดรับประสบการณ์ (experience receptivity) คือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพราะต้องการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อผ่อนคลายอารมณ์

ช่องทางการสื่อสารมีให้เลือกอย่างหลากหลาย และจำนวนสารที่มีปริมาณมากในชีวิตประจำวันตั้งแต่ผู้รับสารตื่นจนกระทั่งนอนหลับ ดังนั้น ผู้รับสารจึงต้องมีการเลือกรับสารโดย

อาศัยกระบวนการการเลือกสรร (selective process) ซึ่งเปรียบเสมือนเครื่องกรอง (filters) ข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์ โดยกระบวนการรับสารก็จะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความต้องการ ความเชื่อ ทักษะคิด ความรู้สึกลึกซึ้งคิด เป็นต้น ซึ่งกระบวนการเลือกสรร ประกอบด้วยการกลั่นกรอง 3 ชั้น ดังนี้ (พีระ จิร โสภณ 2532, 636-639)

การเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจ (selective exposure or selective attention) หมายถึง แนวโน้มที่ผู้รับสื่อจะเลือกสนใจหรือเปิดรับสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดที่มีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ โดย เฟสติงเจอร์ (Festinger 1957 อ้างถึงใน พีระ จิร โสภณ 2532) กล่าวว่า บุคคลมักแสวงหาข่าวสารเพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่ และหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดแย้งกับความรู้สึกลึกซึ้งเดิมของตนเอง เพราะการได้รับข่าวสารใหม่ที่ไม่ลงรอยหรือสอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจ หรือทัศนคติเดิมที่มีอยู่แล้ว จะเกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุลหรือมีความไม่สบายใจที่เรียกว่า “cognitive dissonance” ดังนั้นการที่ลดหรือหลีกเลี่ยงภาวะดังกล่าวได้ก็ต้องแสวงหาข่าวสารหรือเลือกสรรเฉพาะข่าวสารที่ลงรอยกับความคิดเดิมของตน เมื่อบุคคลได้ตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีความได้เปรียบเสียเปรียบกันบุคคลมีแนวโน้มที่จะแสวงหาข่าวสารที่สนับสนุนการตัดสินใจนั้น (reinforcement information) มากกว่าที่จะแสวงหาข่าวสารที่ขัดกับสิ่งที่กระทำลงไป

การเลือกรับรู้หรือการตีความ (selective perception or selective interpretation) คือกระบวนการกลั่นกรองขั้นต่อมา เมื่อบุคคลเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดแล้ว ผู้รับสารแต่ละคนอาจจะตีความหมายข่าวสารเดียวกันไม่ตรงกันซึ่งผู้รับสารจะเลือกรับสารหรือเลือกตีความหมาย ความความเข้าใจของตัวเอง เนื่องจากแต่ละบุคคลจะตีความข่าวสารที่ได้รับแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับทัศนคติ ประสบการณ์และความเชื่อ ความต้องการ ความหวัง แรงจูงใจ สภาวะร่างกาย หรือสภาวะอารมณ์ในขณะที่รับสาร

การเลือกจดจำ (selective retention) เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสาร เฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ และทัศนคติ ของผู้รับสารเองซึ่งเดอเฟลัวร์ (Defleur 1966 อ้างถึงใน พีระ จิร โสภณ 2532) ได้เสนอถึงหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคลไว้ว่ามนุษย์จะมีความแตกต่างกันอย่างมากทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ความแตกต่างเหล่านี้ บางส่วนมาจากความแตกต่างทางร่างกายหรือทางชีวภาพของแต่ละบุคคล แต่ส่วนใหญ่แล้วความแตกต่างเกิดจากการเรียนรู้ มนุษย์ที่เติบโตมาภายใต้สภาพการณ์ต่างกันจะเปิดรับความคิดเห็นต่างกัน และการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันทำให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อแตกต่างกัน ซึ่งการสื่อสารอาจไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ ถึงแม้ว่าผู้รับสารจะได้รับสารอย่างครบถ้วน เพราะผู้รับสารอาจจะไม่สนใจจดจำสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการให้รู้ให้จดจำได้นั่นเอง

Levy-Windahl (1985 อ้างถึงในกาญจนา แก้วเทพ 2542, 301) ได้ให้รายละเอียดพฤติกรรมการรับสารที่วางอยู่บนพื้นฐานความคิดที่ว่า ผู้ชมนั้นมีสิทธิที่จะรับรู้สารในขั้นตอนต่าง ๆ ดังตารางต่อไปนี้

**ตารางที่ 1** รายละเอียดพฤติกรรมการเปิดรับสารในขั้นตอนต่างๆ ของ Levy-Windahl

	ก่อนเปิด	ขณะกำลังเปิดรับ	หลังจากเปิดรับแล้ว
การเลือก	เลือกเปิดรับ		
การเกี่ยวข้อง		ถอดรหัสตีความ	
การใช้			การนำไปใช้ประโยชน์

เมอร์วิลและโลเวนสแตน (Merrill and Lowenstein 1971, อ้างถึงใน วลัยลักษณ์ เศรษฐี 2539, 19) กล่าวว่าพฤติกรรมเปิดรับสารหรือเปิดรับสื่อเกิดจากปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ความเหงา เมื่อบุคคลต้องอยู่ตามลำพังไม่สามารถติดต่อสังสรรค์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้สิ่งที่ดีที่สุดคือ การอยู่กับสื่อ สื่อมวลชนจึงเป็นเพื่อนแก้เหงาได้และบางครั้งบางคนพอใจที่จะอยู่กับสื่อมากกว่าอยู่กับบุคคลเพราะสื่อมวลชนไม่สร้างแรงกดดันในการสนทนาหรือแรงกดดันทางสังคมให้แก่ตนเอง

ประการที่สอง ความอยากรู้อยากเห็น มนุษย์มีความอยากรู้อยากเห็นสิ่งต่าง ๆ อยู่แล้วตามธรรมชาติ ดังนั้นสื่อมวลชน จึงถือเอาจุดนี้เป็นหลักในการเสนอข่าวสาร โดยเริ่มเสนอจากสิ่งใกล้ตัวก่อน ไปจนถึงสิ่งที่อยู่ห่างออกไป

ประการที่สาม ประโยชน์ใช้สอยของตนเอง มนุษย์แสวงหาข่าวสารและใช้ข่าวสารเพื่อประโยชน์ของตนเอง เพื่อช่วยให้ความคิดเห็นของตนเองบรรลุ เพื่อใช้ข่าวสารที่ได้มาเสริมบารมี การช่วยให้ตนเองสะดวกสบาย หรือให้ความบันเทิงแก่ตน โดยจะเลือกสื่อที่ใช้ความพยายามน้อยที่สุด (least effort) และได้ผลตอบแทนที่ดีที่สุด (promise of reward)

ประการที่สี่ ลักษณะของสื่อแต่ละอย่าง มีส่วนทำให้ผู้รับสารแสวงหาได้ประโยชน์ไม่เหมือนกัน ผู้รับสารแต่ละคนย่อมจะเข้าใจในลักษณะบางอย่างจากสื่อที่จะสนองความต้องการและทำให้ตนเองเกิดความพึงพอใจ

นอกจากพฤติกรรมเปิดรับสารหรือเปิดรับสื่อที่เกิดจากปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการข้างต้นแล้วยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเปิดรับสื่อก็มีส่วนต่อพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของมนุษย์ด้วย (ภัสวาลี นิติเกษตรสุนทร 2546) ดังนี้

1. รู้เหตุการณ์ โดยการสังเกตการณ์ และติดตามความเคลื่อนไหวจากสื่อเพื่อให้รู้ทันเหตุการณ์ เพื่อความทันสมัย รู้ว่าอะไรสำคัญและควรเรียนรู้
  2. ช่วยตัดสินใจ โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การรับสิ่งต่าง ๆ ทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสภาวะหรือเหตุการณ์รอบตัวได้
  3. ได้ข้อมูลเพื่อพูดคุย โดยการสื่อสารทำให้บุคคลมีข้อมูลที่สามารนำไปพูดคุยกับผู้อื่นได้
  4. มีส่วนร่วมในเหตุการณ์และความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว
  5. เสริมความคิดเห็น หรือการสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำไปแล้ว
  6. ได้รับความบันเทิง เพื่อความเพลิดเพลินและผ่อนคลาย
- การเปิดรับสื่อของผู้รับสารว่าผู้รับสารเลือกเปิดรับสื่อตามลักษณะได้สรุป ดังนี้

(พรทิพย์ พิมลสินธุ์ 2539)

1. เลือกสื่อที่สามารถจัดหามาได้ (availability) มนุษย์จะใช้ความพยายามเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น อะไรที่ได้ยากมาก ๆ จะไม่ได้รับเลือก แต่สามารถหาไม่ยากมักจะเลือกสิ่งนั้น เช่นเดียวกับสื่อ ผู้รับสารจะเลือกสื่อที่ไม่ต้องใช้ความพยายามมาก
2. เลือกสื่อที่สอดคล้อง (consistency) กับความรู้ ค่านิยม ความเชื่อก่อนหน้านี้ของตน
3. เลือกสื่อที่ตนสะดวก (convenience) ในปัจจุบันผู้รับสารสามารถเลือกรับสื่อได้ทั้งทางวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ และสื่อบุคคล ซึ่งแต่ละบุคคลก็จะมีพฤติกรรมการรับสื่อที่แตกต่างกันตามที่ตนสะดวก
4. เลือกตามความเคยชิน (accustomedness) ปกติคนกลุ่มหนึ่งในทุกสังคมจะไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงการรับสื่อที่ตนเคยรับอยู่ ซึ่งมักพบกับผู้สูงอายุ
5. ลักษณะเฉพาะของสื่อคุณลักษณะเฉพาะของสื่อที่มีผลต่อการเลือกสื่อของผู้รับสาร ส่วนขวัญเรือน กิตติวัฒน์ (2531, 23-26) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสาเหตุของพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ กันโดยจำแนกเป็นปัจจัยหลัก 3 ประการคือ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล มาจากแนวคิดที่ว่าคนเรามีความแตกต่างเฉพาะบุคคลมากมายในด้านโครงสร้างทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน การดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมทางสังคมไม่เหมือนกัน ส่งผลกระทบถึงความคิด ทัศนคติ ตลอดจนกระบวนการเรียนรู้ การสนใจ และบุคลิกภาพต่างกัน ซึ่งปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลนี้ก็มีความสำคัญต่อการกำหนดรูปแบบพฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกเปิดรับ (selective exposure) การเลือกรับรู้ (selective perception) และปัจจัยด้านสภาพสัมพันธ์ทางสังคม เนื่องจากคนเรายึดติดกับกลุ่มทางสังคมที่ตนสังกัดอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิง (reference group) ในการตัดสินใจที่แสดงออกพฤติกรรม

ใด ๆ ก็ตามมักจะคล้อยตามกลุ่มในด้านความคิด ทักษะคติ และพฤติกรรม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มและวัฒนธรรม ซึ่งเกิดจากผลรวมของพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ของกลุ่มคนในสังคมหนึ่งๆ จึงมักเป็นตัวกำหนดกรอบแห่งการดำเนินชีวิตของสมาชิกในสังคมนั้น ๆ และมีอิทธิพลต่อการรับรู้และตีความของคนในสังคมด้วย และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอกระบบการสื่อสาร เชื่อว่าลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ ทำให้เกิดความคล้อยคลึงของการเปิดรับเนื้อหาของการสื่อสาร รวมทั้งการตอบสนองต่อเนื้อหาดังกล่าวไม่ต่างกันด้วย

ในภาวะปัจจุบันเทคโนโลยีทางการสื่อสารก้าวหน้าและทันสมัยเป็นอย่างมาก ทำให้มีช่องทางในการสื่อสารเพิ่มมากขึ้น เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และการพัฒนาทางด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สื่อหนึ่งที่ยังคงได้รับความนิยมไม่เปลี่ยนแปลงคือ โทรทัศน์ เพราะเป็นสื่อที่เห็นทั้งภาพ ได้ยินทั้งเสียง สามารถตอบสนองความต้องการในการสื่อสารได้เกือบทุกประการ รายการที่แพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์ก็มีหลากหลายตามความสนใจของผู้ชม ละครโทรทัศน์เป็นการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่ได้รับคามนิยมมาโดยตลอด มีผู้ติดตามรับชมละครโทรทัศน์จากสถานีโทรทัศน์ช่องฟรีทีวีในปัจจุบันเป็นจำนวนมาก

ทฤษฎีการเปิดรับสื่อที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์เป็นแนวคิดในการเปิดรับสื่อละครโทรทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในครั้งนี้อยู่ โดยมีแนวทางการวิเคราะห์พฤติกรรมการรับสารในการดูละครโทรทัศน์เป็นขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนที่หนึ่งการเข้าถึงสื่อ (accessibility) พิจารณาว่าผู้รับสารเข้าถึงสื่อได้อย่างไร
2. ขั้นตอนที่สองของการเลือกเป็นขั้นที่ต่อจากการเข้าถึงรวมถึงตั้งแต่ขั้นการเปิดรับ (media exposure) ว่าเปิดรับหรือไม่ เปิดรับอย่างไร ซึ่งในขั้นตอนนี้มีตัวแปรต่างๆ ด้านประชากร เช่น เพศ อายุ อาชีพ ฯลฯ อาจเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยอย่างมาก
3. ขั้นตอนที่สามการนำไปใช้ เมื่อผู้ชมเปิดรับสื่อละครโทรทัศน์ ผู้ชมก็เปลี่ยนสถานะเป็นผู้รับสาร มาเป็นผู้ใช้สาร คือ จะมีการเลือกตีความสารที่ได้รับมาว่าสารที่ได้รับหมายความว่าอะไร ผู้ชมเห็นด้วยหรือไม่ และผู้ชมนำเนื้อหาสารดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร

การเปิดรับสื่อยังสัมพันธ์กับการตีความสารและให้ความหมายแก่สารของบุคคล ซึ่งทำการสื่อสารนั้นด้วย การตีความและการให้ความหมายแก่สารเหมือนกันหรือแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับกรอบแห่งการอ้างอิง อันหมายถึงประสบการณ์ที่บุคคลเคยมีในอดีต ซึ่งบุคคลมักนำกรอบแห่งการอ้างอิงมาเป็นเครื่องมือในการตีความแก่สาร ถ้าบุคคลมีกรอบแห่งการอ้างอิงคล้ายกัน การตีความและการให้ความหมายต่อสารก็จะเหมือนกันและคล้ายคลึงกัน (ระวีวรรณ



ประกอบผล 2533) กระบวนการตีความของผู้รับสารนี้จะถูกกำหนดมาจากความรู้ประสบการณ์และความคาดหวังว่าจะได้พบข่าวสารหรือความบันเทิงอะไรบ้าง (กาญจนา แก้วเทพ 2542, 167)

การตีความหมายที่แตกต่างกันนี้ทางจิตวิทยานับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะสามารถจะให้ได้สิ่งที่แฝงอยู่ในความคิดของผู้ตอบคำถามหรือผู้ที่ตีความเป็นต้นว่า ระดับสติปัญญา อารมณ์ วุฒิภาวะ เจตคติ ความคิดสร้างสรรค์ และอีกหลายอย่างทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอารมณ์ ความรู้สึก นึกคิดต่าง ๆ ที่เก็บฝังแน่นโดยไม่รู้ตัว การศึกษาการตีความตามจิตวิทยานี้ นักจิตวิทยาจะใช้เครื่องมือที่เรียกว่า หยดหมึกของรอร์ชาร์ท (the roschach technigue) ซึ่งเป็นภาพหยดหมึกหลาย ๆ ภาพ วิธีการ คือ นำภาพเหล่านี้ให้ผู้ทดสอบดูทีละภาพ แล้วบอกว่าเห็นเป็นรูปอะไรในคำตอบนั้นออกมา คำตอบเหล่านี้อาจเปิดเผยเรื่องราว ลักษณะบุคลิกภาพที่แท้จริงตลอดจนภูมิหลัง ความวิตกกังวล หรือความคิดที่เป็นปฏิกิริยาต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยที่เขาไม่รู้ตัว (กันยา แสงสุวรรณ 2530)

ความสำคัญของการตีความ แนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการตีความนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่เชื่อเรื่องการเลือกการรับรู้ (selective perception) ซึ่งกล่าวว่าผู้รับสารนั้นจะมีกระบวนการเลือกการรับรู้ตั้งแต่ขั้นตอนของการเลือกเข้าถึง เลือกเปิดรับ เลือกตีความ และเลือกจดจำ ดังนั้นเรื่องรับรู้จึงเป็นเรื่องการรับรู้ปัจจัยด้านอัตวิสัย (subjective capacity) ของผู้รับสารเข้ามาเกี่ยวข้องมาก และสิ่งที่ผู้ส่งสารควรจะสนใจมากที่สุดคือ เรื่องเลือกตีความของผู้รับสารนั่นเอง

## 2. แนวคิดเรื่องอิทธิพลของการสื่อสารมวลชน

ปัจจุบันการสื่อสารที่มีบทบาทสูงในสังคม คือ การสื่อสารมวลชน กล่าวได้ว่า สื่อมวลชนซึ่งเป็นผู้ส่งสารมีอิทธิพลต่อมวลชนหรือผู้รับสารมาก ในยุคที่พัฒนาการของสื่อมวลชนมีมากขึ้น ผู้รับสารที่รู้ไม่เท่าทันสื่อมวลชนก็อาจหลงติดอยู่ในสิ่งที่สื่อมวลชนนำเสนอ ซึ่งอาจเป็นเรื่องการสร้างค่านิยมบางอย่างเป็นค่านิยมของมวลชน กล่าวได้ว่า สื่อมวลชนทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เกิดสังคมมวลชนหรืออาจเรียกได้ว่าเกิดวัฒนธรรมประชานิยม (popular culture) ที่มีผู้คิดกระทำหรือพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันเป็นจำนวนมากจากการรับ “สาร” ที่สื่อมวลชนนำเสนอ นอกจากนี้สภาพการดำเนินชีวิตของผู้คนในปัจจุบันที่ต้องการความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ทำให้เกิดการคิดค้นเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อตอบสนองความต้องการในการถ่ายทอดข่าวสารของสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ ดังนั้นการสื่อสารของสื่อมวลชนนี้เองที่กลับมาส่งผลกระทบต่อสภาพการณ์ทางสังคมในการดำรงอยู่ของผู้คนในสังคม (พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์ 2546, 8) ก่อนที่จะกล่าวถึงอิทธิพลของสื่อมวลชน ผู้วิจัยขอกล่าวถึงความหมายของสื่อมวลชนและบทบาทของสื่อมวลชนก่อน

## 2.1 ความหมายสื่อมวลชน (mass media)

Roger & Shoemaker (1971 อ้างถึงในสมควร กวียะ 2545) กล่าวว่า สื่อมวลชนคือ สื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้รับที่มีจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วเป็นการเพิ่มพูนความรู้ แพร่กระจายข่าวสาร รวมทั้งเปลี่ยนทัศนคติที่ไม่พึงปรารถนา ซึ่งคุณสมบัติที่ดี 3 ประการของสื่อมวลชนคือ

1. สามารถเผยแพร่ข่าวสารไปสู่ประชาชนจำนวนมากได้ในเวลาที่รวดเร็ว
2. สามารถให้ความรู้และข่าวสารแก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี
3. สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหากไม่มั่นคง

ดังนั้น สื่อมวลชนจึงเป็นระบบการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างมนุษย์ด้วยการส่งข่าวสาร ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือท่าทีต่าง ๆ จากคนกลุ่มหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มหนึ่งในรูปลักษณะของคำพูด ภาพ เสียง ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์อื่น ๆ โดยมีองค์ประกอบของการสื่อสาร คือ ผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร โดยกระบวนการโดยการเข้ารหัส ถอดรหัสสารและการตีความ ซึ่งข่าวที่เผยแพร่ไปสู่ผู้คนจำนวนมากด้วยความรวดเร็ว นอกจากการให้ความรู้และข่าวสารยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้

## 2.2 บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน

Roger (1976 อ้างถึงในสมควร กวียะ 2545, 32-33) ได้แบ่งบทบาทของการสื่อสารมวลชน โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. หน้าที่สื่อสารด้านปัญญา (intellectual communication) บทบาทสื่อสารทางปัญญา คือ การให้ข่าว ซึ่งรวมถึงว่าประจําวันที่เกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคนิค เป็นต้น การให้การฝึกอบรม การสร้างความคิดและความรู้สึก โดยถ่ายทอดวัฒนธรรมและอารยธรรม การสร้างความคิดเห็น โดยการวิจารณ์เชิงอธิบายเหตุการณ์วัฒนธรรม และอารยธรรม การพัฒนาด้านอาชีพ โดยการศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพและการทำมาหากินอื่นๆ การแสดงออก การแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมและอารยธรรมค่านิยม อุดมการณ์ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน เช่น การชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตย และการกดดัน คือ การพยายามที่จะสร้างหรือเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น ทัศนคติ หรือพฤติกรรม โดยการโฆษณาชวนเชื่อ

2. บทบาทด้านจิตวิทยาสังคม (psycho social function) การผูกพันทางสังคม คือ การช่วยให้คลายความเหงา ทดแทนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การพักผ่อนหย่อนใจ ลดความตึงเครียดจากการทำงาน และจิตบำบัด (psychotherapy) ช่วยปลดปล่อยจิตใจหรือความทุกข์หรือชำระความไม่สบายใจต่างๆ อันเกิดจากการติดต่อสื่อสารจากบุคคลอื่น

จากแนวคิดดังกล่าว บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนทำให้เกิดการแสวงหา และเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมทำการวิเคราะห์และเสนอแนะมีหน้าที่ในการแสดงความคิดเห็นหรือการชักจูงใจการเผยแพร่ความรู้ ค่านิยม และบรรทัดฐานของสังคมแก่สมาชิกรุ่นใหม่ของสังคม เพื่อให้วิทยาการและวัฒนธรรมของสังคมคงอยู่ตลอดไป และมีความสามารถผ่อนคลาย ลดความตึงเครียดซึ่งทำให้ผู้คนสามารถแก้ปัญหาชีวิตได้ง่ายขึ้น จึงช่วยป้องกันไม่ให้สังคมล่มสลาย

### 1.3 อิทธิพลและผลกระทบของสื่อมวลชน

สุมน อยู่สิน (2538) ได้ให้ความหมายของอิทธิพลของสื่อมวลชนว่า หมายถึงอำนาจจูงใจของสื่อมวลชนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสาร อิทธิพลของสื่อมวลชนอาจเกิดขึ้นโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ได้ และอาจมีผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ส่วนผลกระทบ หมายถึง ผลอันเนื่องมาจากการมีอิทธิพลของสื่อมวลชนที่กระทบต่อโครงสร้างของสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ บรรเทิง พาพิจิตร (2547, 176-177) ได้ให้ความหมายของอิทธิพลของสื่อมวลชน สื่อมวลชนนับว่ามีบทบาทต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่สำคัญ ๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และภาพยนตร์ สื่อสารมวลชนแต่ละชนิดดังกล่าวนี้มีอิทธิพลต่อประชาชนมากน้อยต่างกัน

กล่าวได้ว่า อิทธิพลและผลกระทบของสื่อมวลชนมีความหมายใกล้เคียงกัน และมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ เมื่อสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อผู้รับสารก็ย่อมส่งผลกระทบตามมาทั้งในระดับบุคคลและสังคม สื่อมวลชนจะมีอิทธิพลและผลกระทบต่อบุคคลและสังคม มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ ได้แก่ ปัจจัยภายในสื่อมวลชน ปัจจัยด้านผู้รับสาร และปัจจัยด้านบริบทของสังคม การศึกษาอิทธิพลของสื่อมวลชนต่อบุคคลเป็นการศึกษาเกี่ยวกับผลของสื่อมวลชนในการจูงใจบุคคลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม โดยมีข้อสันนิษฐานว่า เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติตามมา และถ้าสามารถเปลี่ยนทัศนคติได้พฤติกรรมก็ย่อมเปลี่ยนตามไปด้วย ดังนั้นผลกระทบของสื่อมวลชนและสื่อใหม่จะเป็นการศึกษาถึงผลที่มีต่อสังคมส่วนรวมมากกว่าในระดับบุคคล ซึ่งสื่อมวลชนจะมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมและวัฒนธรรม ทั้งด้านบวกและด้านลบ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม (สุมน อยู่สิน 2538)

อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของประชาชนจากแนวคิด Klapper (1963, 116-127 อ้างถึงใน ประมะ สตะเวทิน 2546, 141-146) ที่

กล่าวถึงผลกระทบของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมและประชาชนว่า เป็นผลกระทบที่มีเงื่อนไขและขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ กัน

สื่อมวลชนไม่ได้มีอิทธิพลต่อประชาชนโดยตรง แต่จะมีอิทธิพลโดยอ้อมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ความมีใจโน้มเอียงของผู้รับสาร (predisposition) การเลือกของผู้รับสาร (selective processes) และอิทธิพลของบุคคล (personal influence) เป็นต้น ส่วนผลกระทบของสื่อมวลชนนั้นเป็นไปโดยทางอ้อม เพราะบางครั้งกว่าที่ข่าวสารจากสื่อมวลชนจะไปถึงผู้รับสารก็ผ่านบุคคลที่เป็นตัวแทรกในขั้นตอนการสื่อสารเช่น ผู้นำความคิดเห็นในชุมชน เพื่อนญาติพี่น้อง ซึ่งคนเหล่านี้มักเป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจของประชาชนและเป็นคนที่มามีอิทธิพลต่อความคิดและการตัดสินใจของประชาชน

ผลกระทบของสื่อมวลชนเป็นผู้เสนอหนทางในการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมเท่านั้น (provide the means for change) สื่อมวลชนอาจเปลี่ยนแปลงประชาชนได้ เมื่อบุคคลมีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนอยู่แล้ว เช่น คนคนหนึ่งอาจไม่พอใจทัศนคติ หรือพฤติกรรมของตนอยู่แล้ว ดังนั้นหากสื่อมวลชนสามารถเสนอสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของเขา เขาก็จะเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรมทันที แต่ไม่ได้หมายความว่า สื่อเป็นผู้สร้างผลกระทบโดยตรง

ผลกระทบของสื่อมวลชนเป็นในลักษณะการสะสม (cumulative impact) การที่สื่อสร้างทัศนคติและค่านิยมใหม่ ๆ ให้กับผู้รับสารได้นั้น ก็ต่อเมื่อผู้รับสารได้รับสารแนวเดียวกันหรือเรื่องราวทำนองเดียวกันบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ ในระยะเวลายาวนาน ๆ ดังนั้นจึงเป็นผลกระทบที่ก่อให้เกิดผลในระยะยาว มิใช่ผลกระทบที่ทำให้เกิดผลในทันทีทันใดหรือภายในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้นการเปิดรับสารผ่านสื่อมวลชนบ่อย ๆ จะทำให้เกิดความคุ้นเคยกับข่าวสารจนก่อให้เกิดความสนใจ ความเข้าใจและการยอมรับโดยอิทธิพลที่เกิดขึ้นทางอ้อมเกิดจากความโน้มเอียงของบุคคลในการรับข่าวสารนั้น ๆ ภายใต้อิทธิพลของแต่ละบุคคลโดยที่บุคคลจะเป็นผู้เลือกรับข่าวสารโดยอิทธิพลของสื่อมวลชนไม่ได้เกิดในลักษณะทันทีทันใด แต่เกิดจากการสะสมขึ้นในระยะเวลาอันยาวนาน

อิทธิพลของสื่อต่อวัยรุ่น พบว่า อิทธิพลต่อวัยรุ่นทั้งทางลบ และทางบวก วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา พัฒนาการทางวุฒิภาวะยังไม่เต็มที่ เนื่องจากความเจริญทางกาย ทางอารมณ์ ทางสติปัญญา และทางสังคม ยังค้อยอยู่จึงขาดความรับผิดชอบ และจากประสบการณ์ที่มีน้อย จึงส่งผลต่อการตัดสินใจไม่ได้แน่ชัดว่า สิ่งใดถูกสิ่งใดผิด วัยรุ่นจึงมักรับเอาแบบอย่างสิ่งที่พบเห็นหรือผ่านเข้ามาในชีวิตได้ง่าย นอกจากนั้น การชอบเลียนแบบและทำตามอย่างผู้ที่ตนสนใจ และนิยมชมชอบจึงมักทำพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการเลียนแบบการแต่งตัวของดารา ตามแฟชั่น การใช้คำพูดตามสมัยนิยม การพูดคำคะนอง (Slang) ต่าง ๆ ตลอดจนการแสดงออกทางอารมณ์ตามอย่างภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ (ปมูข สุภสาร 2531, 14) แม้ว่าละครโทรทัศน์ถูกจัดอยู่ในรูปแบบเป็น

สื่อเพื่อความบันเทิง แต่กลับเป็นเครื่องดึงดูดใจเป็นอย่างดี โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่ต้องการค้นหาตัวตน ทั้งยังมีอารมณ์อ่อนไหว และยังขาดวิจารณญาณในการแยกแยะเรื่องราวในชีวิตจริงกับเรื่องราวในละครได้ ดังนั้น หัวข้อต่อไปจะขอเสนอแนวคิดเกี่ยวกับละครโทรทัศน์เพื่อเป็นพื้นฐานความเข้าใจสำหรับการศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ในการวิจัยครั้งนี้

### 3. แนวคิดเกี่ยวกับละครโทรทัศน์ (television drama)

ละครโทรทัศน์ เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่มีการสื่อสารความเป็นไปได้ต่าง ๆ ทั้งทางประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม โดยใช้บทละครและนักแสดงเป็นผู้ถ่ายทอดและนำเสนอเรื่องราวที่มีอิทธิพลต่ออารมณ์ ความรู้สึกร่วมกันระหว่างละครโทรทัศน์กับผู้ชม อีกทั้งความสามารถในการเข้าถึงผู้ชมทั้งรูปแบบในการรับชมที่มีทั้งภาพและเสียงในบรรยากาศผ่อนคลายเพื่อความบันเทิง อีกทั้งความหลากหลายของประเภทละครโทรทัศน์ เช่น ละครแนวประวัติศาสตร์ แนวอาชญากรรม แนวชีวิต แนวตลกสนุกสนานหรือแนวภูตผีปิศาจ ละครโทรทัศน์จึงเป็นสื่อที่มีบทบาทใกล้ชิดกับชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคม

#### 3.1 ประเภทของละครโทรทัศน์

ละครโทรทัศน์มีการจำแนกทั้งตามเรื่องราว (story) หรือตามเนื้อหาใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของรายการละครโทรทัศน์ได้ดังนี้ (ปมขุ ศุภสาร และคณะ 2531, 40 - 42)

1. ละครแนวเรื่องอิงเรื่องจริงหรือประวัติศาสตร์ เป็นละครที่จัดสร้างขึ้นบนรากฐานของความจริงหรือจากประวัติศาสตร์ สามารถค้นคว้าหาหลักฐานอ้างอิงได้
2. ละครแนวชีวิต เรียกสั้น ๆ ว่า ละคร “ชีวิต” เนื้อหาสาระหรือเรื่องที่ใช้จัดสร้างละครประเภทนี้กินความหมายไปกว้างขวางมากซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นนิยายเกี่ยวกับชีวิตรักของหนุ่มสาว ตั้งแต่เป็นเรื่องจากชีวิตในตำนานชาวบ้าน จนถึงชีวิตของคนในสังคมชั้นสูงทั้งในอดีตและปัจจุบัน บางเรื่องก็อาจจะเป็นเรื่องชีวิตภายในครอบครัว เรื่องการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เรื่องชีวิตคดีสอนใจวัยรุ่นและเด็ก เรื่อง ชีวิตระหว่างพ่อกับลูก พี่กับน้อง แม่กับลูก ครูกับนักเรียน เป็นต้น ละครแนวเรื่องเกี่ยวกับชีวิตนี้มีทั้งแบบ “ชีวิตหนักและเบา” ได้รับความนิยมนสูงมากตลอดมา
3. ละครแนวตลก หรือเรียกว่า “ละครเบาสมอง” เรื่องที่นำมาเป็นเนื้อหาสำหรับละครประเภทนี้มักจะเป็นเรื่องตลกขบขัน ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นระหว่างเพื่อนฝูง เรื่องราวภายในครอบครัว คนงานกับนายจ้าง ผู้รับใช้ภายในบ้านและเจ้าของบ้าน ลูกกับหลาน ปู่ย่าตายายกับ

หลาน ๆ ทั้งนี้มักจะใช้สถานการณ์ในชีวิตประจำวันผูกเป็นเรื่อง เป็นเกร็ดชีวิตความเป็นอยู่ที่มีเนื้อหาที่ตลกขบขัน ขวนหัวเราะ

4. ละครแนวอาชญากรรมสืบสวนสอบสวน เนื้อเรื่องของละครประเภทนี้ค่อนข้างเป็นเรื่องหนักและรุนแรงซึ่งเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมและฆาตกรรม ส่วนมากจะเป็นเรื่องของพลเมืองติดกับผู้ร้าย หรือนักสืบเอกชน

5. ละครแนวลึกลับ เรื่องลึกลับนี้อาจจะมีทั้งแนวไสยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งอาจจะมีการฆาตกรรมและสืบสวนสอบสวนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ละครแนวนี้มีเหตุผลสมจริง ขวนคิดติดตามต่างๆ ที่มีความตื้นตันน่ากลัว และเนื้อหาหนักกว่าในแนวสืบสวนสอบสวนมาก ซึ่งมักนิยมผูกเรื่องเป็นปมปริศนาชวนให้ผู้ชมติดตามอย่างละเอียดถี่ถ้วนจึงจะเกิดความเข้าใจเรื่องราวได้

6. ละครแนวผจญภัยแนวเรื่องผจญภัยนี้อาจเป็นเรื่องราวของบุคคลหรือครอบครัวหนึ่งที่เดินทางผจญภัยเพื่อแสวงหาโชคตา หรืออาจเป็นบุคคลธรรมดา แต่ต้องมาพบกับภัยอันตรายที่ตนเองไม่ได้คาดคิดมาก่อน และจำเป็นจะต้องหนีหรือต่อสู้เพื่อเอาตัวรอด

7. ละครแนวฟอฝันมหัศจรรย์แนวเรื่องประเภทนี้เหมาะสมสำหรับผู้ชมกลุ่มเด็ก เรื่องราวเป็นเรื่องเพื่อฝัน ความมหัศจรรย์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หุ่นยนต์ สัตว์ล้านปี มนุษย์นอกโลก และผู้พิทักษ์สันติภาพโลก ตลอดจนเรื่องราวของยอดมนุษย์ (superman) เป็นต้น

8. ละครแนวนิทานพื้นบ้านและวรรณคดี หรือเรียกว่า “หนังจักร ๆ วงศ์ ๆ” แนวเรื่องประเภทนี้มาจากวรรณคดี ตำนาน นิทานพื้นบ้าน เนื้อเรื่องมักเป็นเรื่องคติสอนใจในการครองชีวิต เปรียบเทียบให้เห็นถึงความดีความชั่ว เป็นเรื่องราวที่มีเทพเจ้า เจ้าชาย เจ้าหญิง แม่มด พ่อมด หมอผี เทวดา ผู้มีอิทธิฤทธิ์อภินิหารสารพัดนึก บางเรื่องเกี่ยวข้องกับศาสนา เป็นต้น

### 3.2 รูปแบบการนำเสนอรายการละครโทรทัศน์

การนำเสนอเรื่องราวหรือเนื้อเรื่องละครโทรทัศน์ ความยาวของรายการและความถี่ในการออกอากาศ สามารถจำแนกได้ 4 แบบ ได้แก่ (ป मुख สุภสาร และคณะ 2531, 43-45)

1. ละครและภาพยนตร์ชุดเรื่องยาวหลายตอนจบ เรื่องราวของละครในรูปแบบนี้จะถูกจัดเป็นตอน ๆ เสนอเป็นประจำในเวลาเดียวกันทุกวัน เพื่อให้ผู้ชมรับชมละครนั้นอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน ทั้งนี้เพราะการดำเนินเรื่องจะเคลื่อนที่ไปข้างหน้าเรื่อยไปจนกว่าจะจบเรื่อง

2. ละครและภาพยนตร์ชุดจบในตอน เรื่องราวของละครในรูปแบบนี้ผู้แสดงจะแสดงตามบทบาทในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งจนจบเหตุการณ์นั้นดำเนินเรื่องไปจนจบเหตุการณ์เป็นอันจบไปอีกตอนหนึ่ง เป็นเช่นนี้เรื่อย ๆ ไป

3. ภาพยนตร์เรื่องเดียวจบ การนำเสนอภาพยนตร์แบบเรื่องเดียวจบ การนำเสนอรายการแบบนี้อาจจะเป็นรายการละครและภาพยนตร์ในโอกาสพิเศษ หรือเป็นรายการประจำของสถานีก็ได้

4. ภาพยนตร์ชุดเรื่องสั้น ภาพยนตร์ชุดสั้น ความยาวประมาณ 3 – 10 ชั่วโมง จบการดำเนินเรื่องของภาพยนตร์ต่อเนื่องเหมือนกับละครและภาพยนตร์ชุดเรื่องยาวหลายตอนจบ และจัดเสนอทุกวันติดต่อกันไปจนจบเรื่อง

### 3.3 ความสำคัญของรายการละครโทรทัศน์

ในปี 2528 จากการสำรวจประเภทรายการในโทรทัศน์ไทยได้พบว่า 60% ของรายการทั้งหมดเป็นรายการบันเทิง และในบรรดารางการประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในหมวดหมู่ของรายการบันเทิงนั้น ละครโทรทัศน์จะติดอันดับหนึ่งเสมอ ความนิยมชมชอบในละครโทรทัศน์นั้นอธิบายได้จากสาเหตุของหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์ คือ (กาญจนา แก้วเทพ 2542, 282 – 283)

1. สำหรับด้านผู้ผลิต แม้ว่าการผลิตละครโทรทัศน์จะทำได้ยากกว่ารายการเกมโชว์หรือวาไรตี้โชว์ แต่ทว่าผลกำไรจากละครโทรทัศน์มักจะเป็นผลตอบแทนที่น่าพึงพอใจ

2. สำหรับผู้อุปถัมภ์รายการ มักนิยมให้การสนับสนุน เนื่องจากปริมาณผู้ชมรายการนี้มีมาก และเป็นผู้ชมประเภทซื่อสัตย์ (loyal audience) ที่อยู่อย่างสม่ำเสมอ

3. สำหรับด้านผู้ชม (ไสลทิพย์ จารุภูมิ 2535 อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ 2542, 282 – 283) ได้สำรวจเหตุผลของการเปิดรับและการใช้ประโยชน์ รวมทั้งความพึงพอใจของผู้ชมละครสตรี และพบว่าเหตุผลนั้นมีมากมายหลายประการ เริ่มตั้งแต่เหตุผลที่ง่ายที่สุด คือ การได้รับความสนุกเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียด ได้ข้อคิดในการดำเนินชีวิต ทำหน้าที่ให้บทเรียนสำหรับผู้หญิงที่ยังไม่มีประสบการณ์ตรงในปัญหาต่าง ๆ

ปัจจุบันแนวคิดที่ว่าละครโทรทัศน์มิได้เป็นเพียงความบันเทิงชั่วคราวช่วยยามเท่านั้น หากทว่ายังมีหน้าที่และยังอาจมีผลกระทบหลายอย่างในระยะยาวคิดตามมากำลังเป็นที่สนใจในแวดวงของนักสื่อสารมวลชน เช่น ข้อเสนอหน้าที่ของละครโทรทัศน์อาจมีดังนี้

1. ส่งเสริมระบบคุณค่าบางอย่างของสังคม เช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ธรรมะย่อมชนะอธรรม การรักสันติและการให้อภัยเป็นหนทางแก้ปัญหาที่ดีกว่าการอาฆาตเค้น การรักษาพรหมจรรย์เป็นสิ่งที่ดีสำหรับผู้หญิง

2. เป็นตัวกำหนดหน้าที่และจำกัดบทบาทของพฤติกรรมของคนในสังคม เช่น อนุญาตให้ผู้ชายมีผู้หญิงได้หลายคน แต่จะต้องรับผิดชอบทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ผู้หญิงจะมีผู้ชายได้คนเดียวแต่ไม่ต้องรับผิดชอบภาระครอบครัว ผู้เป็นลูกต้องกตัญญูต่อพ่อแม่

3. อาจจะเป็น “เวที” (forum) สำหรับนำประเด็นที่อ่อนไหว (sensitive) มาอภิปรายกันได้ เช่น เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เรื่องรักร่วมเพศ เรื่องปัญหาครอบครัวแตกแยก เป็นต้น เหตุใดละครโทรทัศน์จึงทำหน้าที่ต่าง ๆ ทั้งการส่งเสริมระบบคุณค่าบางอย่างของสังคม การเป็นตัวกำหนดหน้าที่และจำกัดบทบาทของพฤติกรรมของคนในสังคม และการเป็น “เวที” (forum) สำหรับนำประเด็นที่อ่อนไหว (sensitive) (กาญจนา แก้วเทพ 2542, 284) คือ

1. ในแง่ปริมาณ มนุษย์เราอาจจะใช้เวลากับสถาบันสังคมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมความคิดของเรา เช่น พ่อแม่ โรงเรียน ศาสนา ที่ทำงาน กลุ่มเพื่อน แต่ถ้าว่าเปรียบเทียบกับสถาบันเหล่านี้ คนเราใช้เวลากับสถาบันสื่อมวลชนเป็นเวลามากและยาวนานกว่าสถาบันอื่น ๆ และใช้เวลาดูละครมากกว่ารายการอื่น ๆ

2. เมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันอื่น ๆ เช่น โรงเรียน การเข้าหาและเปิดรับสื่อมวลชนนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจ โดยเฉพาะการเปิดรับละครโทรทัศน์นั้น นอกจากจะสมัครใจแล้ว บางคนยังถึงขั้นเต็มใจอย่างกระตือรือร้น

3. เนื่องจากผลลัพธ์จากการดูละครนั้นให้ผลที่น่าพอใจ เพราะเป็นรายการแบบบันเทิงที่เลียนแบบหรือคล้ายคลึงชีวิตจริง ทำให้ได้ทั้งความบันเทิง ความรื่นรมย์ (ที่ละครจบอย่าง happy ending) ผ่อนคลายความตึงเครียด ดังนั้นเนื้อหาของละครจึงน่ามีอิทธิพลต่อผู้ชมอย่างมาก

#### 4. ทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคม (Socialization)

การขัดเกลาทางสังคม (socialization) เป็นแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญยิ่งต่อการทำความเข้าใจความเป็นไปทางวัฒนธรรมของมนุษย์ (วสันต์ ปัญญาแก้ว 2543, 51) ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมกับจิตวิทยามีผลทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพตามแนวทางที่สังคมต้องการ (เอมอร ทองเจียว 2543, 67) การขัดเกลาที่ต้องการให้บุคคลปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของกลุ่มสังคมนั้นกำหนดไว้ มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ เป็นอย่างยิ่ง

คำว่า “การขัดเกลาทางสังคม” ได้มีนักคิดและนักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้ให้ความหมายไว้ เช่น Talcott Parsons (1951 อ้างถึงใน สุธิมาน นฤมล วงศ์สุภาพ 2546, 64) ได้ให้ความหมายของคำ “การขัดเกลาทางสังคม” ว่าหมายถึง กระบวนการที่บุคคลซึมซับหรือรับเอา กฎเกณฑ์ ค่านิยม



และแรงจูงใจของสังคมให้ปฏิบัติตามแนวทางที่สังคมกำหนดไว้มาเป็น กฎเกณฑ์ และค่านิยมของตนเอง

ส่วน Broom and Selznick (1968, 84 อ้างถึงใน จุมพล หนีมพานิช 2543, 317 - 318) ได้ให้ความหมาย “การขัดเกลาทางสังคม” ไว้สองความหมายคือ การขัดเกลาทางสังคม หมายถึง ในแง่สังคม การถ่ายทอดวัฒนธรรมของบุคคลตั้งแต่เกิดจนกระทั่งสามารถเรียนรู้ ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้จนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ โดยการขัดเกลาช่วยให้วิถีชีวิตของบุคคลเป็นระเบียบโดยการเพิ่มคุณค่าบางอย่างของกลุ่มและของสังคมได้ ส่วนความหมายที่สอง ในแง่บุคคล การเพิ่มพูนความสามารถและการพัฒนาบุคคลให้เจริญงอกงาม ทำให้มนุษย์เกิดความสำนึกในลักษณะเฉพาะตัว ลักษณะนิสัยอยู่ในระเบียบทำให้เกิดอุดมการณ์ คุณค่า และความทะเยอทะยาน ดังนั้นการขัดเกลาทางสังคมจึงเป็นการกำหนดอุปนิสัยของบุคคล สอดคล้องกับ Fuller and Jacobs (1973, 170 อ้างถึงใน ศุภิมา นฤมล วงศ์สุภาพ 2546, 64) ได้ให้ความหมายของคำว่า “กระบวนการขัดเกลาทางสังคม” ว่าหมายถึง กระบวนการขัดเกลาสังคมนี้จะเป็นกลไกหรือเครื่องมือสำคัญของการอบรมให้รู้ระเบียบวัฒนธรรมของสังคมช่วยให้นักศึกษาปรับตัวกับสังคมเป็นสมาชิกอยู่ได้ เรียนรู้ที่ตนเองและผู้อื่นจะต้องมีบทบาทและปฏิบัติตามบทบาทนั้นอย่างไร รวมทั้งเป็นการสร้างตัวตนแห่งตนเองขึ้นมา (Self)

สำหรับนักคิดและนักวิชาการชาวไทยหลาย ๆ ท่านได้ให้ความหมาย “การขัดเกลาทางสังคม” ไว้เช่น รพีพรรณ สุวรรณรัฐ โชติ (2530, 46) ได้ให้ความหมายของ “กระบวนการขัดเกลาทางสังคม” ว่าหมายถึง เป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักศึกษามีการเรียนรู้ และรับเอาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี บรรทัดฐานทางสังคม อุปนิสัย คุณค่าของระบบสังคมที่ตนอยู่ไว้เป็นของตน และยอมทำตามกฎเกณฑ์ของสังคมในชีวิตประจำวันจนกลายเป็นนิสัย

ความมุ่งหมายของการขัดเกลาทางสังคม ก็เพื่อให้นักศึกษาซึ่งเป็นสมาชิกในสังคมได้รับกระบวนการอบรมให้รู้ระเบียบของสังคมและกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด โดยการปลูกฝังอยู่ในลักษณะทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้นักศึกษาเกิดความมุ่งมั่นในคุณค่าที่สังคมยอมรับและให้คุณค่า เช่น สังคมไทยให้การยกย่องบุคคลที่มีการศึกษาสูง โดยที่สังคมจะสอนให้นักศึกษารู้จักบทบาทและทัศนคติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบทบาทนั้น ๆ ของบุคคล เช่น ครูกับนักเรียน ครูต้องมีความรู้และมีคุณธรรม นักเรียนต้องขยันใฝ่หาความรู้ ซึ่งความมุ่งหมายของการขัดเกลาทางสังคม ยังสอนให้เกิดความชำนาญและทักษะที่จะร่วมใช้กิจกรรมกับผู้อื่นในสังคม ทั้งทักษะในการประกอบอาชีพ หรือความรู้ในด้านมนุษยสัมพันธ์ช่วยให้นักศึกษาปฏิบัติต่อผู้อื่นเป็นไปอย่างราบรื่น เพื่อสังคมสามารถนำความชำนาญและทักษะของบุคคลให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมให้มากที่สุด

การปลูกฝังระเบียบวินัยขั้นพื้นฐาน การมีระเบียบวินัยถือเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและกิจกรรมทางสังคมของการอยู่ร่วมกันของกลุ่ม เพื่อให้นักศึกษายอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ที่

สังคมกำหนดหรืออนุญาต แม้ว่าอาจจะฝืนใจหรือไม่เต็มใจทำก็ตาม ดังนั้นการปลูกฝังระเบียบวินัย เพื่อให้สมาชิกมีแบบของพฤติกรรมตามที่กลุ่มกำหนดหรืออนุญาต เป็นการแสดงความพอใจในปัจจุบัน เพื่อผลประโยชน์ในวันข้างหน้า เพราะมีผลต่อบุคลิกภาพของบุคคลอย่างมาก

การปลูกฝังความคาดหวังในชีวิตที่กลุ่มยอมรับ ความมุ่งหวังที่บุคคลได้รับจากสังคม หรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ได้ถ่ายทอดคุณค่าทางสังคม (social values) นั้นถึง บุคคลจะได้รับการปลูกฝัง ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้บุคคลเกิดความมุ่งหวังในคุณค่าที่สังคมยอมรับ แม้ว่าความมุ่งหวังในคุณค่าเหล่านั้น และยอมลำบากทำตามบรรทัดฐานที่กลุ่มวางไว้ ช่วยให้บุคคลมีกำลังใจที่จะทำตาม ระเบียบวินัยต่าง ๆ โดยเฉพาะความมุ่งหวังที่สังคมยกย่อง

การกำหนดบทบาทในสังคม การกำหนดบทบาทในสังคม รวมทั้งทัศนคติต่าง ๆ ที่ เข้ากับบทบาทนั้น ๆ บุคคลจะได้รับการอบรมสั่งสอนให้รู้ระเบียบสังคมตั้งแต่วัยต้นของชีวิตในลักษณะ ค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้บุคคลจะสามารถอยู่กับสังคมด้วยดี ได้ถ้ารู้จักแสดงบทบาทของตนอย่างเหมาะสม ในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นตามกาลเทศะและ โอกาสต่าง ๆ

การทำให้เกิดความชำนาญและทักษะ เป็นสอนให้เกิดความชำนาญและทักษะที่จะ ร่วมใช้กิจกรรมกับผู้อื่นในสังคม หากเป็นสังคมดั้งเดิมความชำนาญคือ การเรียนรู้ด้วยการลอกเลียนแบบ สิ่ง que เห็นอยู่เป็นประจำในชีวิตประจำวัน และหากเป็นสังคมเจริญก้าวหน้า การเรียนรู้ความชำนาญ หรือทักษะเกี่ยวกับเพื่อร่วมสังคม เพื่อความรู้ในด้านมนุษย์สัมพันธ์ช่วยให้การปฏิบัติต่อผู้อื่นเป็นไป อย่างราบรื่น ดังนั้นยิ่งสังคมมีบุคคลที่ชำนาญหรือมีทักษะหลากหลายสาขาอาชีพมากเท่าไร สังคมก็ สามารถนำบุคคลเหล่านั้นมาสร้างสรรค์สังคมได้มากเท่านั้น

สรุปได้ว่า การขัดเกลาทางสังคม หมายถึง กระบวนการทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ มนุษย์ซึมซับ โดยการเรียนรู้ กฎเกณฑ์ ค่านิยม และแรงจูงใจ บรรทัดฐานและวัฒนธรรมของสังคม เป็นกลไกหรือเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดและอบรมให้บุคคลได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง เพื่อช่วยให้บุคคลปรับตัวเข้ากับสังคมได้ถูกต้อง โดยการเรียนรู้ว่าตนเองและผู้อื่นจะต้องมีบทบาท และปฏิบัติตามบทบาท กฎเกณฑ์และค่านิยมของสังคมจนกลายมาเป็นนิสัย ดังนั้นบุคลิกภาพของ บุคคลจึงไม่ได้เกิดขึ้นจากแรงขับภายในเพียงอย่างเดียว แต่ปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรมเข้ามา กำหนดบุคลิกภาพของบุคคลภายในสังคมนั้น ๆ ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ปราณี รามสูตร (2528, 42) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นการเรียนรู้จากสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก นำมาพัฒนาจน เป็นบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล บุคลิกภาพเป็นการเลือกตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเราที่ แตกต่างกันไป ซึ่งบุคลิกภาพของบุคคลมีลักษณะโดดเด่นเฉพาะตัว หรืออาจมีบุคลิกภาพเฉพาะ กลุ่มสังคมที่ตนเองใช้ชีวิตอยู่ด้วยก็ได้ บุคลิกภาพเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับจิตใต้สำนึก ของมนุษย์ ซึ่งมีการสะสมมาตั้งแต่วัยเด็กนั่นเอง

วิธีการขัดเกลาทางสังคม เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของบุคคลจากระบวนการขัดเกลาทางสังคมและเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาในชีวิตประจำวันของบุคคล โดยมีการสื่อสารและการปฏิสังสรรค์ทางสังคมระหว่างกันและกันของบุคคล ทั้งนี้ สุพัตรา สุภาพ (2542, 50 - 51) ได้แบ่งการขัดเกลาทางสังคมด้วยกัน 2 วิธี คือ วิธีการขัดเกลาโดยตรง เป็นการขัดเกลาที่ต้องการให้บุคคลปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนที่กลุ่มสังคมนั้นกำหนดไว้ ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพมาก เพราะเป็นการชี้ทางและแนะแนวทางในการปฏิบัติต่อบุคคลอย่างจริงจังและเจตนา เพื่อให้บุคคลสามารถวางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์หนึ่ง ๆ ซึ่งพบเห็นเสมอในหมู่ครอบครัว โรงเรียน วัด และกลุ่มตัวแทนทางสังคมกลุ่มอื่น ๆ ด้วย และการขัดเกลาทางอ้อม เป็นการอบรมที่ไม่ได้บอกกันโดยตรง บุคคลได้รับประสบการณ์หรือประโยชน์จากการสังเกต หรือการเรียนรู้การกระทำของผู้อื่น เช่น การเลียนแบบการกระทำของพ่อแม่ หรือในกลุ่มเพื่อน ถ้าบุคคลนั้นอยากจะอยู่ร่วมกับกลุ่ม ก็ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ที่กลุ่มวางไว้ หรือแม้แต่การอ่านหนังสือ ดูภาพยนตร์ และการดูละครโทรทัศน์ ก็เป็นแนวทางให้เกิดการขัดเกลาทางสังคมขึ้นได้ เนื่องจากสื่อมวลชน ประเภทต่างๆ เช่น วิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือโทรทัศน์ เป็นต้น สื่อมวลชนเป็นการสื่อสารทางเดียวและเป็นสื่อทำให้เกิดค่านิยม ความเชื่อทัศนคติ และการเรียนรู้พฤติกรรมแบบต่าง ๆ (เอมอร ทองเจียว 2543, 74) ซึ่งมีอิทธิพลมากในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะโทรทัศน์ กลายมาเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับเด็กและวัยรุ่นในการทำความเข้าใจโลก ในสังคมเมืองหรือสังคมที่เจริญก้าวหน้าเด็กมักจะใช้เวลาอยู่กับโทรทัศน์เป็นเวลานาน เพราะสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อครอบครัวมากขึ้น โทรทัศน์จึงมีอิทธิพลในการเรียนรู้ค่านิยม ทัศนคติ ข้อมูลหลากหลายในวัฒนธรรมการบริโภค การแต่งกาย รวมทั้งให้ภาพ เรื่องเพศ การใช้ความรุนแรง ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ในการกำหนดพฤติกรรมของเด็ก จากการเลียนแบบ และมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน (ศุภิมา นฤมล วงศ์สุภาพ 2546, 72) ดังนั้นสื่อมวลชนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญให้มีการขัดเกลาทางสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม

จึงอาจกล่าวได้ว่า ละครโทรทัศน์ เป็นสื่อหนึ่งที่มีบทบาทในการขัดเกลาทางสังคม เพราะเนื้อหาของละคร โทรทัศน์นำมาจากสภาพสังคม มีการให้ข้อคิด นำเสนอปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา ตลอดจนการปลูกฝังค่านิยม และสะท้อนภาพทางสังคมได้เป็นอย่างดี ละครโทรทัศน์จึงมีบทบาทในการขัดเกลาทางสังคมของคนในสังคม

## 5. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม

### 5.1 ความหมายของคุณธรรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง “สภาพคุณงามความดี”

ในเรื่องคุณธรรม นั้นได้มีนักคิดและนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของคำว่า “คุณธรรม” ดังต่อไปนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2520) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง หลักของความดี ความงาม ความถูกต้อง ในการแสดงออกทั้งกาย วาจาใจ ของแต่ละบุคคล ซึ่งยึดมั่นไว้เป็นหลักประจำใจในการประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย ซึ่งอาจส่งผลให้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ประภาศรี สีหอำไพ (2531, 16) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง หลักธรรมจริยธรรมที่สร้างความรู้ผิดชอบชั่วดีในทางศีลธรรม มีคุณงามความดีภายในจิตใจอยู่ในขั้นสมบูรณ์ จนเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข

ถัดดา เสนาวงษ์ (2532, 4) ได้กล่าวว่าคุณธรรม คือ ความดีงามต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจิตใจของแต่ละคนและยึดถือปฏิบัติจนเป็นนิสัย เช่น ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความอดทน ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และความเมตตากรุณา เป็นต้น

สมพิว ชื่นตระกูล (2537, 82) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง อุปนิสัยอันดีงามที่สะสมอยู่ในจิตใจซึ่งอุปนิสัยอันดีงามนี้ได้มาจากความพยายามที่จะปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงามติดกันมาเป็นเวลานาน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2539, 115) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง สิ่งทีบุคคลยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม มีประโยชน์และมีโทษน้อย สิ่งที่เป็นคุณธรรม ในแต่ละสังคม อาจจะแตกต่างกัน เพราะการเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเป็นสิ่งที่ดี หรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ศาสนา และการศึกษาของคนในสังคมนั้น เช่น การคุมกำเนิด และการคืนของที่เก็บได้แก่เจ้าของนั้น ในสังคมส่วนใหญ่จะยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีควรทำ แต่ในบางสังคมและบางวัฒนธรรม อาจจะเห็นว่าเป็นสิ่งที่ขัดกับหลักศาสนา หรือเป็นคนโง่ที่จะทำเช่นนั้น ฉะนั้น นักวิชาการจึงเห็นว่า การนำเอาคุณธรรมในสังคมหนึ่งไปยึดยึดหรือตัดสิน คุณธรรมอีกสังคมหนึ่งนั้นย่อมไม่เหมาะสม จึงมีการแสวงหาหลักเกณฑ์อื่น ในการตัดสินคุณธรรมทางจิตใจของคน

ธัญญรัตน์ พงษ์พิตรทาน และคณะ (2542, 6) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง ข้อประพฤติปฏิบัติอันเป็นประโยชน์ และมีความถูกต้องดีงาม

จากความหมายของคุณธรรมดังกล่าวสรุปได้ว่า คุณธรรม หมายถึง ความดีงาม ซึ่งความดีงามนี้มีอยู่ในจิตใจของมนุษย์และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ หากมีการยึดมั่นในการปฏิบัติจนเป็นนิสัย เช่น ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และความเมตตากรุณา ซึ่งส่งผลให้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

## 5.2 ความหมายของจริยธรรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายจริยธรรมว่า หมายถึง “ธรรมที่เป็นข้อปฏิบัติ”

ในเรื่องจริยธรรม นั้นมีผู้ได้ให้ความหมายของคำว่า “จริยธรรม” ไว้หลากหลาย ซึ่งขึ้นอยู่กับทัศนคติของแต่ละบุคคล ดังต่อไปนี้

Kohlberg (1965 อ้างถึงใน ทิพวรรณ ลิ้มสุชนิรันดร์ 2535, 19) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรมเป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในสังคมซึ่งบุคคลจะพัฒนาขึ้นมีพฤติกรรมเป็นของตนเองโดยสังคมจะเป็นตัวตัดสินการกระทำนั้นว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องหรือผิด

ดวงเดือน พัธมนาวิน (2524, 2) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลากหลายลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วย ลักษณะและพฤติกรรมเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม จะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการ ให้มีสมาชิกในสังคมนั้น คือ เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ ให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วนอีกประการหนึ่ง คือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการ ให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามกำจัดและผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร

ธีระพร อุวรร โณ (2526, 40-43) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง ระบบของกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกการกระทำที่ดีจากการกระทำที่ชั่ว การกระทำที่ถูกต้องจากการกระทำที่ผิด และการกระทำที่ควรจากการกระทำที่ไม่ควร

ชัยพร วิชาวุธและคณะ (2531, 3) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง หลักเกณฑ์การตัดสินความถูกผิดของพฤติกรรม หลักเกณฑ์การประเมินผลดีผลเสียของพฤติกรรม และปฏิกิริยาต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นพฤติกรรมทางบวกหรือพฤติกรรมทางลบ

เสถียรพงษ์ วรรณปก (2537, 15) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง ความดีงามสิ่งที่ควรประพฤติ

บุญมี แทนแก้ว (2539) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า คือ หลักความประพฤติ ที่เห็นว่าดีงามและถูกต้อง ในฐานะที่มนุษย์อยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อม และสิ่งแวดล้อมย่อมมีทั้งเป็น รูปธรรมและนามธรรม ดังนั้นมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมย่อมปะทะกันเกี่ยวข้องกันเสมอ ลักษณะการปะทะกันเกี่ยวข้องกันหรือสัมพันธ์กัน ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม นั้นอาจจะเป็นไปในทางโหดร้ายบ่อนทำลาย หรือในทางสร้างสรรค์สันติสุขได้ สิ่งที่สามารถควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ได้เป็นอย่างดีอันเป็นไปในทางสันติสุข นุ่มนวล และสร้างสรรค์นั้นคือ “จริยธรรม” นั่นเองจริยธรรม เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์

จากความหมายของจริยธรรมดังกล่าวสรุปได้ว่า จริยธรรมเป็นความรู้ที่ฝึกฝินชอบชั่วดี เป็นเกณฑ์การตัดสินถูกผิดของพฤติกรรมเป็นเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในสังคม โดยการประเมินผลดีผลเสียของพฤติกรรม ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมทางบวกหรือพฤติกรรมทางลบ เพื่อให้พฤติกรรมของบุคคลตั้งอยู่ในแนวทางแห่งความดีและความถูกต้อง อันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคม

### 5.3 ลักษณะทางจริยธรรม

ลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมนั้น แบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ (ดวงเดือน พันธุนาวิณ 2524, 2 - 4) คือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ไว้ในสังคมของตนนั้นการกระทำ ชนิดใดดีควรกระทำ และการกระทำชนิดใดเลวควรงดเว้น ลักษณะและพฤติกรรมประเภทเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากนักน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมหรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม ขึ้นอยู่กับอายุ การศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วย

2. ทักษะคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกรู้ใจของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทักษะคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น แต่อาจจะมีทักษะคติแตกต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทักษะคติเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน ดังนั้น ทักษะคติเชิงจริยธรรมจะใช้ทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้แม่นยำกว่าการใช้ความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว ทักษะคติเชิงจริยธรรมของบุคคลหนึ่ง ยังเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลนี้จะเป็นเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่มีอยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล บุคคลที่มีจริยธรรมในระดับแตกต่างกันอาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้และคนที่มีการกระทำเหมือนกันอาจมีเหตุผลเบื้องหลังการกระทำและระดับจริยธรรมในระดับที่แตกต่างกันได้

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรืออดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลส่งผลโดยตรงต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมได้

จากลักษณะจริยธรรมทั้ง 4 ลักษณะนี้ ความรู้เชิงจริยธรรม บุคคลต้องมีความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมว่าในสังคมของตนนั้นการกระทำชนิดใดดีควรกระทำและการกระทำชนิดใดเลวควรอดเว้น ส่วนทัศนคติเชิงจริยธรรมบุคคลต้องมีความรู้ลึกเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ ดังนั้นทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้นเอง ในด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมใดนั้น ย่อมมีแรงจูงใจและเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการกระทำนั้นแตกต่างไปตามระดับจริยธรรมของบุคคลนั้น ๆ และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะการกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมตามกฎเกณฑ์ของสังคม ก็ย่อมส่งผลต่อสังคมโดยรวมนั่นเอง

#### 5.4 คุณลักษณะของคุณธรรมจริยธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนดกรอบแนวคิดคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการที่ได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ ดังนี้

1. ขยัน คือ ความตั้งใจเพียร พยายามทำหน้าที่การงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ อดทน ไม่ท้อถอยเมื่อพบอุปสรรค ความขยันต้องปฏิบัติควบคู่กับการใช้สติปัญญาแก้ปัญหา จนเกิดผลตามสำเร็จตามความมุ่งหมาย เช่น ตั้งใจทำงานอย่างจริงจังในเรื่องที่ถูกต้อง ใฝ่งาน รักงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่
2. ประหยัด คือ การรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของแต่พอควร พอประมาณ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ เช่น ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออม ใช้ทรัพย์สิน สิ่งของอย่างรู้ค่า

3. ซื่อสัตย์ คือ ประพฤติตรง ไม่เอนเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ ปลอดภัย จากความรู้สึกลำเอียง หรืออคติ เช่น ประพฤติตรงต่อหน้าที่ ต่ออาชีพ ตรงต่อเวลา ไม่ใช่เล่ห์คดโกง ทั้งทางตรงและทางอ้อม

4. มีวินัย คือ การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติซึ่งมีทั้ง วินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม เช่น ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบ แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ เข้าแถวรับบริการตามลำดับ

5. สุขภาพ คือ เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยามารยาทที่ดีงาม มี สัมมาคารวะ เช่น อ่อนน้อม ถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าว รุนแรง วางอำนาจ ข่มขู่ผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทาง มีความมั่นใจในตัวเอง มีมารยาททางตัวเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

6. สะอาด คือ ปราศจากความมัวหมอง ทั้งกาย ใจ และ สภาพแวดล้อม ความผ่องใส เป็นที่เจริญตา ทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น เช่น รักษาร่างกายที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อมถูกต้อง ตามสุขลักษณะ ฝึกฝนจิตใจไม่ให้ขุ่นมัว มีความแจ่มใสอยู่เสมอ

7. สามัคคี คือ ความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียว ประองคองกัน ร่วมใจ กันปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการเกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่ เอารัดเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับการมีเหตุผล หรือเรียกว่าสมานฉันท์ เช่น เปิดใจกว้างรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น รับบทบาทได้ทั้งผู้นำ และผู้ตาม รวมพลังช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ ปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ

8. มีน้ำใจ คือ ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอก เห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ในความสนใจ ในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันละกัน เช่น เป็นผู้ให้และผู้อาสา ช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นเข้าใจเห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน ร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในสังคมและชุมชน

คณะกรรมการการศึกษาจรรยาบรรณไทย โครงการศึกษาจรรยาบรรณไทย ได้เสนอ จรรยาบรรณหลักที่สำคัญ (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ 2540, 60) ได้แก่

1. การใฝ่สัจธรรม คือ การแสวงหาความจริง ยึดถือแต่ความจริง เชื่อแต่ใน สิ่งที่มีเหตุผล

2. ความไม่ประมาท คือ การปฏิบัติตนด้วยการวางแผนอย่างรอบคอบ รู้จักยับยั้ง ชั่งใจ และควบคุมได้ในสถานการณ์ต่าง

3. การใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ด้วยการรู้สภาพปัญหา สาเหตุ กำหนดเป้าหมายที่จะขจัดปัญหา และรู้วิธีการแก้ปัญหา



4. เมตตากฎหมาย คือ การเสียสละส่วนตน เพื่อเกื้อกูลบุคคลอื่น กระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม
5. สติสัมปชัญญะ คือ การระลึกไว้ตัวอยู่เสมอว่า ตนกำลังทำอะไร มีความห่วงใยในการตัดสินใจ ปฏิบัติตนด้วยความรอบคอบ และระมัดระวังอยู่เสมอ
6. ความซื่อสัตย์สุจริต คือ การไม่ประพฤติดิฉิน ดำเนินชีวิตด้วยความจริง ด้วยความถูกต้อง รักษาวาจาสัตย์ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบตามระเบียบ และกฎเกณฑ์ทางสังคม
7. ความขยันหมั่นเพียร คือ การปฏิบัติหน้าที่ด้วยใจจดจ่อ ไม่ย่อท้อ ขยันอดทน เพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมาย
8. หิริ โอตตปปะ คือ ความละอายและเกรงกลัวต่อการทำผิดคิดไม่ซื่อ แนวคิดคุณธรรมจริยธรรมที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม และได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นสำหรับการสนทนากลุ่ม (focus group) ในการการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในการวิจัยครั้งนี้

## 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีงานวิจัยหลายเรื่องที่ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับสื่อละครโทรทัศน์ที่ได้ศึกษาไปแล้ว ดังนี้

ไสลทิพย์ จารุภูมิ (2535) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจที่ได้รับจากละครโทรทัศน์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงเป็นผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานครที่ติดตามดูละครโทรทัศน์หลังช่วงภาค 20.00 น. เป็นเวลาอย่างต่ำ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 30 คนงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจมากที่จะดูละครโทรทัศน์ มีการวิพากษ์วิจารณ์บทบาทการแสดงของตัวละครหรือเนื้อเรื่องในขณะที่ดู และได้นำละครไปใช้อรรถประโยชน์ทางสังคมโดยนำไปเป็นประเด็นสนทนาและเป็นสื่อกลางในการเข้าร่วมกลุ่ม ความพึงพอใจหลักที่ได้รับจากละครโทรทัศน์ คือ ความสนุกสนานเพลิดเพลินจากเนื้อเรื่อง ดารา ฉาก และเครื่องแต่งกาย การผ่อนคลายหรือหลีกเลี่ยงจากความเครียดในปัญหาชีวิตประจำวัน การสำรวจความเป็นจริงและการได้รับคำแนะนำนอกจากนี้ประสบการณ์ที่ได้รับจากละครโทรทัศน์คือ ความเชื่อเรื่องพรหมจรรย์เป็นสิ่งสำคัญในชีวิตผู้หญิงและความเชื่อเรื่องการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

ตรีรัตน์ นิรัตน์ (2536) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ ลักษณะทางประชากรและการรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล พบว่านักศึกษาชอบดูละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาตลก สนุกสนาน โดยดูร่วมกับสมาชิกในครอบครัวมากที่สุด ช่วงที่ดูละครบ่อยที่สุดวันจันทร์ถึงวันศุกร์ คือ 20.30-23.00 น. วันเสาร์และอาทิตย์เวลา 12.00-16.00 น. มีนักศึกษาดูละครทางโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 มากที่สุด นักศึกษาดูละครโทรทัศน์เพื่อความสนุกสนานบันเทิง นักศึกษาที่มารดามีอาชีพต่างกันเท่านั้นที่มีลักษณะการดูละครโทรทัศน์ต่างกัน นักศึกษาติดตามละครโทรทัศน์และตั้งใจดูละครโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาที่เรียนสาขาต่างกันเท่านั้น ดูละครโทรทัศน์ในปริมาณที่ต่างกัน นักศึกษาที่เรียนต่างสาขากัน มีภูมิลำเนาต่างกัน อาชีพบิดาต่างกันรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาบุคลิกภาพต่างกัน นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาและรายได้ต่างกันรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาสติปัญญาต่างกัน นักศึกษาที่เรียนต่างสาขาและมีรายได้ต่างกัน รับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการใช้พัฒนาจริยธรรมต่างกัน ลักษณะการดู ระดับการติดตามดู ระดับความตั้งใจดูละครโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาตนเอง ด้านบุคลิกภาพ สติปัญญาและจริยธรรม ส่วนปริมาณการดูละครโทรทัศน์ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาตนเอง

ชิดชัย สุกระจันทร์ (2537) ศึกษาการวิเคราะห์เนื้อหาด้านจริยธรรมในละครโทรทัศน์ ที่ออกอากาศระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง กรกฎาคม พุทธศักราช 2537 พบว่า ละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาด้านจริยธรรมทางบวกปรากฏมากที่สุด คือ สารวัตรใหญ่ และน้อยที่สุดคือ ปีกมาร ละครโทรทัศน์ที่มีจริยธรรมทางบวกปรากฏครบทุกด้านคือ สารวัตรใหญ่ (16 ด้าน) และน้อยที่สุดคือ ดาวพระศุกร์ (9 ด้าน) เนื้อหาด้านจริยธรรมทางบวกที่ปรากฏในละครโทรทัศน์มากที่สุดคือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (15.07%) และน้อยที่สุดคือความสามัคคี (0.84%) จริยธรรมทางบวกที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทุกเรื่อง คือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญูกตเวทิตา ความอดทนอดกลั้นความขยันหมั่นเพียร ความเมตตา ความรับผิดชอบ ความยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมทางบวกที่ปรากฏในละครโทรทัศน์น้อยที่สุด คือ ความรักชาติ ความสามัคคี ความยุติธรรม ละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาด้านจริยธรรมทางลบปรากฏมากที่สุดคือปีกมารและน้อยที่สุด คือ โสมส่งแสง และละครโทรทัศน์ที่มีจริยธรรมทางลบปรากฏมากที่สุด คือ ไม่มีสวรรค์สำหรับคุณ (11 ด้าน) เพลงรักเพลงแค้น (7 ด้าน) เนื้อหาด้านจริยธรรมทางลบที่ปรากฏในละครโทรทัศน์มากที่สุดคือความไม่ยึดมั่นในคุณธรรม (16.52%) และน้อยที่สุด คือ ความไม่สามัคคี(0.00%) จริยธรรมทางลบที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทุกเรื่อง คือ ความไม่เมตตา ความไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความไม่ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมทางลบที่ปรากฏในละครโทรทัศน์น้อยที่สุด คือ ความไม่สามัคคี

จินตนา รุ่งเจริญ (2539) ศึกษาทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อผู้แสดงบทดีและผู้แสดงบทร้ายในละครโทรทัศน์ ในกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ชมละครโทรทัศน์จะมีทัศนคติเชิงบวกต่อผู้แสดงบทดีมากกว่าผู้แสดงบทร้าย ผู้ชมละครโทรทัศน์ที่มีสถานภาพทางชนชั้นสูงกว่าจะมีทัศนคติเชิงบวกต่อผู้แสดงบทดีและผู้แสดงบทร้ายน้อยกว่าผู้ชมละครโทรทัศน์ที่มีสถานภาพทางชนชั้นต่ำกว่า ผู้ชมละครโทรทัศน์ที่มีอายุมากกว่า จะมีทัศนคติเชิงบวกต่อผู้แสดงบทดีและผู้แสดงบทร้าย ไม่แตกต่างไปจากผู้ชมละครโทรทัศน์ที่มีอายุน้อยกว่า ผู้ชมละครโทรทัศน์ที่เป็นเพศชาย จะมีทัศนคติเชิงบวกต่อผู้แสดงบทดีและผู้แสดงบทร้ายน้อยกว่าผู้ชมละครโทรทัศน์ที่เป็นเพศหญิง ผู้ชมละครโทรทัศน์ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีทัศนคติเชิงบวกต่อผู้แสดงบทดีและผู้แสดงบทร้ายน้อยกว่าผู้ชมละครโทรทัศน์ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ผู้ชมละครโทรทัศน์ที่มีรายได้สูงกว่า จะมีทัศนคติเชิงบวกต่อผู้แสดงบทดีและผู้แสดงบทร้ายน้อยกว่าผู้ชมละครโทรทัศน์ที่มีรายได้ต่ำกว่า

วรุณี พงษ์ธีระพล (2545) ศึกษาวิจัย เรื่อง อิทธิพลของละครโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า พฤติกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ รับชมละครโทรทัศน์แนวสนุกสนาน รองลงมา ได้แก่ แนวรักโรแมนติก แนวชีวิต แนวสยองขวัญ ต่อผู้ ผจญภัย เลือกรับชมน้อยที่สุด และตัวแปรที่สัมพันธ์กับพัฒนาการทางจริยธรรม ได้แก่ ลักษณะของละครที่เปิดรับชม ประกอบด้วย แนวรักโรแมนติก แนวชีวิต แนวสยองขวัญ ต่อผู้ ผจญภัย และแนวสนุกสนาน สำหรับปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางจริยธรรม ได้แก่ เขตที่อยู่อาศัย ส่วนตัวแปรที่เหลือ ได้แก่ เพศ รายได้ของบิดามารดา อาชีพบิดามารดา ประเภทที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางจริยธรรม

สมฤทัย กล่อมน้อย (2547) ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับชมและการเลียนแบบสื่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำช่อง 7 สี ของกลุ่มวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่มีอายุ 15 – 19 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและต้องเป็นผู้ที่เคยรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำช่อง 7 สี จำนวน 400 คน งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และส่วนใหญ่ชมละครโทรทัศน์ด้วยเหตุผลเพื่อพักผ่อนและคลายเครียด และเลือกชมละครโทรทัศน์ด้วยปัจจัยดารานำแสดงของแต่ละเรื่องชอบละครโทรทัศน์ประเภทชีวิตรักโรแมนติก

น้ำฝน วัฒนการุณวงศ์ (2548) ศึกษาวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับและความคิดเห็นของผู้ชมในกรุงเทพมหานครที่มีต่อละครโทรทัศน์เรื่องวัยชนกนมหัสจรรย์ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กนักเรียนเพศชายและเพศหญิง ศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย ช่วงเวลาที่เปิดรับสื่อละครโทรทัศน์ในระหว่างวันจันทร์-ศุกร์ คือในช่วงเย็น เวลา

15.00 - 18.00 รองลงมาคือช่วยหาคำ เวลา 18.01 - 21.00 น. ปริมาณการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ส่วนใหญ่คือ 1-2 ชั่วโมง ขณะที่ในวันเสาร์- อาทิตย์ ช่วงเวลาที่เปิดรับสื่อคือ ในช่วงเวลา 8.30 -12.00 น.

ไพศาล ชุมณี (2548) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของเด็กที่มีต่อละครโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-3 ในเขตบางกระบือ กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า องค์กรประกอบของละครโทรทัศน์ มีผลต่อความพึงพอใจของเด็ก โดยส่วนใหญ่ มีความชื่นชอบละครโทรทัศน์ ประเภทเรื่องยาว แนวตลกเบาสมองมากที่สุด ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัจจัยที่ทำให้ละครโทรทัศน์ มีความน่าสนใจนั้น ได้แก่ ปัจจัยด้านรูปแบบของละคร เนื้อหาละคร และบทละครโทรทัศน์ รวมทั้งปัจจัยด้านนักแสดงเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาของนักแสดง และความสามารถของนักแสดงด้วย พฤติกรรมการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ของเด็ก พบว่า ส่วนใหญ่มักดูละครโทรทัศน์จำนวน 2 เรื่องต่อวัน ซึ่งในแต่ละครั้งเด็กจะใช้เวลาในการดูละครโทรทัศน์ประมาณ 31-60 นาที โดยในขณะที่เด็กมีพฤติกรรมการดูละครโทรทัศน์โดยดูละครโทรทัศน์สลับไปสลับมากับละครช่องอื่น ๆ ในระหว่างการโฆษณา ส่วนใหญ่จะดูละครโทรทัศน์ร่วมกับสมาชิกในครอบครัว และมักมีการทำกิจกรรมอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการดูโทรทัศน์ด้วย

กนกพร จันทเวช (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปิดรับชมละครโทรทัศน์มีผลต่อพฤติกรรมการลอกเลียนแบบบุคลิกภาพของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง เฉพาะส่วนกลางจำนวน 400 คน งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เปิดรับชมละครโทรทัศน์ทุกวัน ใช้เวลาในการรับชมประมาณ 1 ชั่วโมง มีเหตุผลในการรับชมละครโทรทัศน์เนื่องจากต้องการเปิดรับชมเอง ซึ่งสถานีโทรทัศน์ที่รับชมบ่อยที่สุด คือ ทั้งช่อง 3 และช่อง 7 โดยลักษณะในการรับชมส่วนใหญ่จะเปลี่ยนไปชมช่องอื่นเมื่อละครน่าเบื่อ สำหรับบุคคลที่ร่วมรับชมส่วนใหญ่จะรับชมกับเพื่อน และใช้เวลาในการติดตามชมละครโทรทัศน์มากกว่า 8 เดือนขึ้นไป การนำไปใช้ประโยชน์จากการชมละครโทรทัศน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการรับชมทำให้รู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลินบันเทิงใจ เป็นประโยชน์ที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ในระดับมาก ทำให้คลายเครียดจากการเรียนและลดความน่าเบื่อจากกิจกรรมอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ทำให้ได้ข้อคิด คติสอนใจคำสอนต่าง ๆ เช่น ทำดีได้ดี ความอิจฉาริษยาเป็นสิ่งไม่ดี อยู่ในระดับมาก

ปัทมาภรณ์ สุขสมโสด (2551) ศึกษาวิจัย เรื่อง ละครโทรทัศน์ที่มีผลต่อการเลียนแบบของเด็กวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กวัยรุ่นตอนต้นทั้งเพศชายและเพศหญิงอายุระหว่าง 12-16 ปี ที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 เขตการปกครองดอนเมือง จำนวน 450 คน งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ลักษณะ

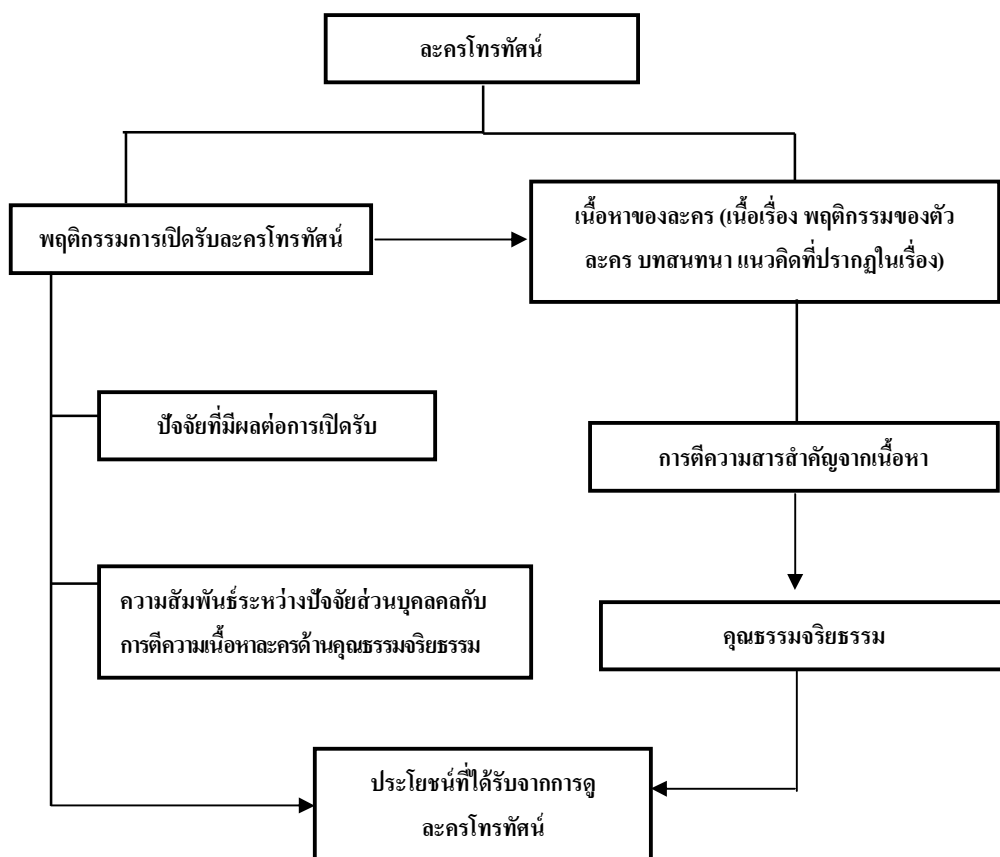
ประชากรที่แตกต่างกัน ไม่มีผลกับพฤติกรรมการเลียนแบบละครโทรทัศน์ แต่ลักษณะประชากรด้านอายุและการอาศัยอยู่กับผู้ปกครองมีผลกับพฤติกรรมการเลียนแบบละครโทรทัศน์ ด้านพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการละครโทรทัศน์ของวัยรุ่นตอนต้นไม่มีผลกับพฤติกรรมการเลียนแบบละครโทรทัศน์ เนื้อหาของละครโทรทัศน์มีผลต่อพฤติกรรมการเลียนแบบของวัยรุ่นตอนต้น ความคิดเห็นที่มีต่อละครโทรทัศน์ของเด็กวัยรุ่นมีผลต่อพฤติกรรมการเลียนแบบของเด็กวัยรุ่นตอนต้น คือ กลุ่มตัวอย่างชอบดูละครชีวิตรักซิงรักหักสวาทมากที่สุดและดูเพื่อความสนุกสนาน ช่วยผ่อนคลายความเครียดได้ โดยจะนำเนื้อหาของละครไปเป็นข้อคิด คติสอนใจ มากกว่านำไปแบบอย่างในการปฏิบัติในสถานการณ์ปัจจุบัน

งานวิจัยทั้งหมดนี้ มีประโยชน์ต่อการนำมาปรับใช้ในการกำหนดประเด็นการวิจัยของผู้วิจัยทั้งในเรื่องการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามเกี่ยวกับการเปิดรับละครโทรทัศน์ และเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

เมื่อประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยขอเสนอกรอบแนวคิดในการศึกษาในครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

## 7. กรอบแนวคิดในการศึกษา

พฤติกรรมการเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบการสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการวิเคราะห์พฤติกรรมการเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

#### การวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสอบถามเพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีรูปแบบการวิจัย ดังนี้

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักเรียน ทั้งเพศชายและเพศหญิงในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวนโรงเรียน 18 โรงเรียน ดังนี้

โรงเรียนคูเต่าวิทยา โรงเรียนหาดใหญ่พิทยาคม โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย 2 โรงเรียนหาดใหญ่เจริญราษฎร์พิทยา โรงเรียนพะตงประธานศิรีวัฒน์ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ โรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ โรงเรียนศรีนครหาดใหญ่ โรงเรียนหาดใหญ่อำนวยวิทย์ โรงเรียนพัฒนศึกษา โรงเรียนสหศาสตร์วิทยาคาร โรงเรียนธิดานุเคราะห์ โรงเรียนแสงทองวิทยา โรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน โรงเรียนธรรมศึกษามูลนิธิ และโรงเรียนพลวิทยาระบบ 2 ภาษา จำนวนทั้งสิ้น 17,794 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา เขต 2554)

ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากการคำนวณหาขนาดตัวอย่างของประชากรนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอหาดใหญ่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และความคลาดเคลื่อน  $\pm 5$  ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 391 คน โดยคำนวณจากสูตรของ Yamane (1967, 886 อ้างถึงใน องอาจ นัยวัฒน์ 2548, 125)

สูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

กำหนดให้ N = ขนาดประชากร

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

$$\text{แทนค่าในสูตรได้ } n = \frac{17,794}{1 + 17,794(0.05)^2}$$

n  $\approx$  391 ตัวอย่าง

n = 400 ตัวอย่าง

### ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

ทำการสุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการแบบหลายขั้นตอนและมีการแบ่งแบบชั้นภูมิ แบ่งกลุ่มประชากรออกเป็นชั้นย่อยๆ โดยกำหนดตามโรงเรียนต่างๆ ซึ่งมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และแบ่งการเก็บตัวอย่างแยกตามโรงเรียน และชั้นปี ดังต่อไปนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเทียบสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) (เพ็ญแข แสงแก้ว 2541, 70) ของแต่ละโรงเรียน

2. เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละโรงเรียนแล้ว ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) ตามชั้นปี คือ 400 คน



ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา  
ตอนต้น ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

โรงเรียน	จำนวน ประชากร (คน)	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	กลุ่มตัวอย่าง		
			ม.1	ม.2	ม.3
คูเต่าวิทยา	112	3	1	1	1
หาดใหญ่พิทยาคม	553	12	4	4	4
หาดใหญ่วิทยาลัย 2	1,192	24	8	8	8
หาดใหญ่เจริญราษฎร์พิทยา	107	3	1	1	1
พะตงประชานคีรีวัฒน์	681	15	5	5	5
หาดใหญ่วิทยาลัย	2,267	45	15	15	15
หาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา	1,354	30	10	10	10
หาดใหญ่รัฐประชาสรรค์	1,325	30	10	10	10
กอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ	1,582	37	12	12	13
ศรีนครหาดใหญ่	1,430	30	10	10	10
หาดใหญ่อำนวยวิทย์	1,127	27	9	9	9
พัฒนศึกษา	1,023	24	8	8	8
สหศาสตร์วิทยาการ	1,112	24	8	8	8
ธิดานุเคราะห์	985	24	8	8	8
แสงทองวิทยา	955	24	8	8	8
สมานคุณวิทยาทาน	874	21	7	7	7
ธรรมศึกษามูลนิธิ	859	21	7	7	7
พลวิทยาระบบ 2 ภาษา	256	6	2	2	2
รวม	17,794	400	132	132	133

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2, 2554

## เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียน แพทย์อาศัยอยู่กับใคร ใช้เวลาว่างกับสิ่งใด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของครอบครัว ซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเปิดรับละครโทรทัศน์ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามละครโทรทัศน์ที่มีผลต่อการเลียนแบบของเด็กวัยรุ่นตอนต้นของปีทมาร์ณีย์ สุขสมโส (2551) นำมาปรับปรุงเพื่อนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยการดูละครโทรทัศน์ ดูละครโทรทัศน์กี่ครั้งต่อสัปดาห์ ใช้เวลาทำไร่ในการดูละครโทรทัศน์ ช่วงเวลาในการดูละครโทรทัศน์ ดูละครโทรทัศน์กับบุคคลใดบ่อยที่สุด วิธีการดูละครโทรทัศน์ เพราะเหตุใดดูละครโทรทัศน์ การพูดคุยกับพ่อแม่ หรือเพื่อน ๆ เกี่ยวกับเรื่องราวในละครโทรทัศน์ การติดตามดูละครโทรทัศน์ ประเภทของละครโทรทัศน์ที่ชอบ เหตุผลที่ดูละครโทรทัศน์ เหตุผลที่ท่านชอบนักแสดงนำ คิดเดือนใจข้อใดหลังการดูละครโทรทัศน์ ประโยชน์ของละครโทรทัศน์ ซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 14 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกาตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 12 ข้อ โดยแบ่งคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	มีคะแนนเท่ากับ 5
มาก	มีคะแนนเท่ากับ 4
ปานกลาง	มีคะแนนเท่ากับ 3
น้อย	มีคะแนนเท่ากับ 2
น้อยที่สุด	มีคะแนนเท่ากับ 1

การแปลความหมายของพฤติกรรมกาตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีเกณฑ์ดังนี้ (เพ็ญแข แสงแก้ว 2541)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายถึง พฤติกรรมกาตีความอยู่ในระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง พฤติกรรมกาตีความอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง พฤติกรรมกาตีความอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง พฤติกรรมกาตีความอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง พฤติกรรมกาตีความอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการดูแลครุโทรทัศน์ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการเปิดรับชมละครโทรทัศน์มีผลต่อพฤติกรรมการเล่นแบบบุคลิกภาพของนักศึกษาของ กนกพร จันทเวช (2550) นำมาปรับปรุงเพื่อนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 23 ข้อ โดยแบ่งคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	มีคะแนนเท่ากับ 5
มาก	มีคะแนนเท่ากับ 4
ปานกลาง	มีคะแนนเท่ากับ 3
น้อย	มีคะแนนเท่ากับ 2
น้อยที่สุด	มีคะแนนเท่ากับ 1

การแปลความหมายของประโยชน์ที่ได้รับจากการดูแลครุโทรทัศน์มีเกณฑ์ดังนี้ (เพ็ญแข แสงแก้ว 2541)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายถึง	ประโยชน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง	ประโยชน์อยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง	ประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง	ประโยชน์อยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง	ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

#### การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

- ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- นำความรู้ความเข้าใจที่ได้จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย มาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม
- สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรและเนื้อหาที่ต้องการศึกษาแล้วนำแบบสอบถามที่สร้างไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ เพื่อแก้ไขให้เหมาะสมตามหลักเกณฑ์และเนื้อหาวิชา
- นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่จะทำการวิจัย จำนวน 30 ราย และนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบารค ( $\alpha$ -Coefficient) ในการหา

ค่าอัลฟาของครอนบารคของแบบสอบถามจะต้องได้คะแนนมากกว่า .7 ขึ้นไป จึงจะนำไปใช้ในการวิจัย ซึ่งมีสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2535, 96)

สูตร

$$\alpha = \left[ \frac{k}{k-1} \right] \left[ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	$\alpha$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	$s_t^2$	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

จากการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 30 ฉบับ ได้ค่า  $\alpha$ -Coefficient เท่ากับ .90 และแบบสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์จากละครโทรทัศน์  $\alpha$ -Coefficient เท่ากับ .91 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือตามหลักสถิติ

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยจัดทีมผู้ช่วยนักวิจัยจำนวน 2 คน โดยใช้ระยะเวลาช่วงเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2554 โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ติดต่อขอจดหมายรับรองจากคณบดีคณะศิลปศาสตร์ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียน ทั้ง 18 โรงเรียน เพื่อแนะนำตัวและขออนุญาตเก็บข้อมูล รวมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงโมงแนะนำโดยนำไปแจกให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในแต่ละ โรงเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งรอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

## การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดด้วยตนเองในทันทีที่เก็บคืนมา โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยการประมวลข้อมูลด้วยโปรแกรมวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ และค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์
2. หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์พฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม และประโยชน์ที่ได้รับจากการดูละครโทรทัศน์
3. เปรียบเทียบ t-test, F-test ปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์กับพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

## การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) แบบการสนทนากลุ่ม (focus group) โดยใช้การจัดกลุ่มคนขึ้น เพื่อสนทนาหรืออภิปรายกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเจาะจง เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีรูปแบบการวิจัย ดังนี้

## การเลือกพื้นที่ในการศึกษา

การเลือกพื้นที่ในการศึกษา โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่โดยเจาะจง คือ โรงเรียนในเขตเมืองและเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ในอำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

## ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 15 คน จำนวน 1 โรงเรียน จัดกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน ประกอบด้วยนักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยทางโรงเรียนได้คัดเลือกกลุ่มนักเรียนให้

## ผู้ดำเนินการสนทนา

ผู้ดำเนินการสนทนา จะเป็นผู้ริเริ่มจุดประเด็นการสนทนาและเป็นผู้แก้ไขสถานการณ์ ซึ่งผู้วิจัยเลือกผู้ช่วยนักวิจัยจำนวน 2 คน เพื่อช่วยในการตั้งคำถามในการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตการณ์และจดบันทึกข้อมูลในการสนทนากลุ่มทั้งภาพและเสียงรวมทั้งการจดบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ด้วย

## แนวทางในการสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยได้ตั้งกรอบคำถามการวิจัยเป็นแบบกว้างโดยให้มีการสนทนากันอย่างเสรีมีการกำหนดคำถามทั่วไป ๆ ก่อน แล้วจึงจะตั้งคำถามที่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยกำหนดระยะเวลาในการสนทนากลุ่มประมาณ 45 นาที ถึง 1 ชั่วโมง การสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้เลือกละครโทรทัศน์ที่ใช้ในการสนทนากลุ่มคือ ละครเรื่องดอกส้มสีทอง

## แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

1. ท่านชอบดูละครโทรทัศน์ไหม
2. ละครโทรทัศน์ที่ท่านดูเป็นแบบใด
3. เนื้อหาของละครที่ท่านได้ดู ท่านรู้สึกอย่างไร
4. ท่านได้อะไรจากการดูละครโทรทัศน์

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม การเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่กำหนด ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยจัดทีมผู้ช่วยนักวิจัยจำนวน 2 คน ใช้ระยะเวลาช่วงเดือนตุลาคม 2554 โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ติดต่อขอจดหมายรับรองจากคณบดีคณะศิลปศาสตร์ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยเพื่อแนะนำตัวและขออนุญาตเก็บข้อมูล รวมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยเข้าไปดำเนินการจัดกลุ่มสนทนาในชั่วโมงแนะแนว ผู้วิจัยใช้วิธีทัศนัยในการฉายละครโทรทัศน์ตัวอย่างที่ใช้สำหรับการสนทนาดังกล่าวในครั้งนี้ บันทึกเทปการสนทนาหลังจากการสนทนาสิ้นสุดลง ผู้วิจัยถอดเทปกลุ่มสนทนาด้วยตัวเอง เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับงานวิจัย

### **การวิเคราะห์ข้อมูล**

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้อาจการถอดเทปการสนทนา นำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เนื้อหา และบรรยายและผล

## บทที่ 4

### ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินการศึกษา จำนวน 400 ตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอด้วยตารางประกอบการบรรยายตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์

ส่วนที่ 3 ระดับของพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ส่วนที่ 4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการดูละครโทรทัศน์

ส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กับปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์



## ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน และร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน รายละเอียดดังแสดงตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน

(n = 400)		
ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	162	40.5
หญิง	238	59.5
2. อายุ		
12 ปี	43	10.8
13 ปี	106	26.5
14 ปี	67	16.7
15 ปี	184	46.0
3. ระดับการศึกษา		
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1	133	33.3
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2	133	33.3
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3	133	33.4
4. ผลการเรียน		
ต่ำกว่า 2.50	170	42.5
2.51 – 3.49	114	28.5
3.50 ขึ้นไป	116	29.0

## ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n = 400)		
ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
5. พักอาศัยอยู่กับ		
บิดา – มารดา	225	56.3
บิดาหรือมารดา	86	21.5
ญาติ/เพื่อน/บุคคลอื่น	22	5.5
คนเดียว	67	16.7
6. ใช้เวลาว่างส่วนใหญ่		
ครอบครัว	112	28.0
สื่อวิทยุ/โทรทัศน์	68	17.0
หนังสือนิตยสาร	13	3.3
เพื่อน	75	18.0
อินเทอร์เน็ต	135	33.7
7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว		
5,001-15,000 บาท	218	54.6
15,001-30,000 บาท	88	22.0
30,001 บาทขึ้นไป	94	23.4

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5 เพศชาย จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5 ส่วนใหญ่มีอายุ 15 ปี จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 มีผลการเรียนส่วนใหญ่อยู่ที่เกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.50 จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดา – มารดา จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 โดยใช้เวลาว่างส่วนใหญ่กับอินเทอร์เน็ต จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7 และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว 5,001-15,000 บาท จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 54.6

## ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์โดยแสดงให้เห็นจำนวนและร้อยละของการดูละครโทรทัศน์ ดูละครโทรทัศน์กี่ครั้งต่อสัปดาห์ ใช้เวลาเท่าไรในการดูละครโทรทัศน์ ช่วงเวลาในการดูละครโทรทัศน์ ดูละครโทรทัศน์กับบุคคลใดบ่อยที่สุด วิธีการดูละครโทรทัศน์ เพราะเหตุใดดูละครโทรทัศน์ การพูดคุยกับพ่อแม่ หรือเพื่อน ๆ เกี่ยวกับเรื่องราวในละครโทรทัศน์ การติดตามดูละครโทรทัศน์ ประเภทของละครโทรทัศน์ที่ชอบ เหตุผลที่ดูละครโทรทัศน์ เหตุผลที่ท่านชอบนักแสดงนำ คดีเดือนใจข้อใดหลังการดูละครโทรทัศน์ ประโยชน์ของละครโทรทัศน์ รายละเอียดดังแสดงตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 พฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์ของนักเรียน

(n = 400)		
พฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การดูละครโทรทัศน์		
ไม่ดู	50	12.5
ดู	350	87.5
ดูละครโทรทัศน์กี่ครั้งต่อสัปดาห์		
1 - 2 วัน	54	13.5
3 - 4 วัน	58	14.5
5 - 6 วัน	101	25.2
ทุกวัน	187	46.8
ใช้เวลาเท่าไรในการดูละครโทรทัศน์		
น้อยกว่า 30 นาที	58	14.4
มากกว่า 30 นาที - 1 ชั่วโมง	125	31.3
มากกว่า 1- 2 ชั่วโมง	98	24.5
มากกว่า 2- 3 ชั่วโมง	119	29.8

## ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n = 400)

พฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ช่วงเวลาในละครโทรทัศน์		
ช่วงเช้า (8.00 - 10.00 น.)	36	9.0
ช่วงสาย (10.00 - 12.30 น.)	49	12.3
ช่วงบ่าย (13.00 - 15.30 น.)	62	15.5
ช่วงเย็น (16.00 - 18.00 น.)	35	8.7
ช่วงหัวค่ำ (18.00 - 20.00 น.)	74	18.5
ช่วงหลังข่าว (20.30 - 22.30 น.)	144	36.0
ละครโทรทัศน์กับบุคคลใดบ่อยที่สุด		
พ่อแม่	110	27.5
พี่น้อง	55	13.8
เพื่อน	93	23.3
ญาติ	81	20.2
คนเดียว	58	14.5
บุคคลอื่นๆ	3	0.8
วิธีการดูละครโทรทัศน์		
ตั้งใจดูไม่เปลี่ยนช่องเลย	77	19.3
ดูทุกตอนแต่เปลี่ยนช่องสลับไปมากับช่องอื่น	156	39.0
ดูบางตอน โดยเปลี่ยนไปดูช่องอื่นเมื่อละครน่าเบื่อหรือไม่สนุก	130	32.4
เปิดทิ้งไว้เป็นเพื่อนขณะทำกิจกรรมอื่น ไม่ได้ตั้งใจดู	37	9.3
เพราะเหตุใดดูละครโทรทัศน์		
ต้องการดูเอง	231	57.8
ดูตามบิดา/มารดา	137	34.2
ดูตามเพื่อน	32	8.0

## ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n = 400)		
พฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การพูดคุยกับพ่อแม่ หรือเพื่อน ๆ เกี่ยวกับเรื่องราวในละครโทรทัศน์		
ทุกครั้งที่สุด	107	26.7
เกือบทุกครั้งที่สุด	109	27.3
นาน ๆ ครั้ง	140	35.0
ไม่เคยเลย	44	11.0
การติดตามดูละครโทรทัศน์		
เคย และดูทุกตอนจนหมดเรื่อง	104	26.0
เคย และดูเกือบทุกตอน	188	47.0
เคย ดูบางตอนถ้ามีโอกาสดู	72	18.0
ไม่เคยติดตามเรื่องใดเป็นพิเศษ	36	9.0
ประเภทของละครโทรทัศน์ที่ชอบ		
ละครชีวิต/รันทค	37	9.3
ละครแนวอาชญากรรม/สืบสวน	52	13.0
ละครรักโรแมนติก	67	16.8
ละครแนวลึกลับ/ไซยศาสตร์	13	3.3
ละครตลก/เบาสมอง	22	5.5
ละครแนวผจญภัย	34	8.5
ละครจักรๆ วงศ์	50	12.5
ละครชิงรักหักสวาท	63	15.8
ละครแนวบู๊/ ต้างผลาญ	47	11.8
ละครแนวประวัติศาสตร์	15	3.8

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n = 400)		
พฤติกรรมกาเปิดรับละครโทรทัศน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<b>เหตุผลที่ดูละครโทรทัศน์</b>		
หาดูง่าย ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	59	14.8
เพื่อความสนุก และผ่อนคลายความตึงเครียด	178	44.5
เป็นละครแนวที่ชื่นชอบมักติดตามดูเสมอ	98	24.5
ชื่นชอบนักแสดงนำ	44	11.0
ดูตามสมาชิกในครอบครัว	14	3.5
ดูตามเพื่อน เพื่อนำไปเป็นเรื่องสนทนาในกลุ่ม	7	1.8
<b>เหตุผลที่ท่านชอบนักแสดงนำ</b>		
มีความสามารถมากกว่ารูปร่างหน้าตา	149	37.3
ดูที่รูปร่างหน้าตาของนักแสดง	112	28.0
ดูที่รูปร่างหน้าตาและความสามารถของนักแสดง	133	33.3
ดูเพราะเป็นนักแสดงที่กำลังนิยม	6	1.5
<b>คติเตือนใจข้อใดหลังการดูละครโทรทัศน์</b>		
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	129	32.3
เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร	111	27.8
ธรรมะย่อมชนะอธรรม	74	18.5
สัตว์โลกล้วนเป็นไปตามกรรม	70	17.5
จงทำวันนี้ให้ดีที่สุด	16	4.0
<b>ประโยชน์ของละครโทรทัศน์</b>		
ละครโทรทัศน์ช่วยผ่อนคลายความเครียดได้	174	43.5
ละครโทรทัศน์มีสาระให้ข้อคิดที่มีประโยชน์	137	34.3
ละครโทรทัศน์ทำให้ท่านมีความรู้สึกร่วมและ เลียนแบบได้ง่าย	62	15.5
ละครโทรทัศน์ทำให้ท่านได้จินตนาการว่าตนเอง เหมือนบุคคลในละครโทรทัศน์	27	6.8

ตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ดูละครโทรทัศน์ จำนวน 350 คน คิดเป็นร้อยละ 87.5 โดยส่วนใหญ่ดูละครโทรทัศน์ทุกวัน จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 46.8 ซึ่งใช้เวลามากกว่า 30 นาที - 1 ชั่วโมง ในการดูละครโทรทัศน์ จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 ส่วนใหญ่ดูละครโทรทัศน์ช่วงเวลาช่วงหลังข่าว (20.30 - 22.30 น.) จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 โดยส่วนใหญ่ดูละครโทรทัศน์กับพ่อ/แม่ จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 ส่วนใหญ่ดูทุกตอนแต่เปลี่ยนช่องสลับไปมากับช่องอื่น จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 ส่วนใหญ่ดูละครโทรทัศน์เพราะต้องการดูเอง จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 โดยส่วนใหญ่มีการการพูดคุยกับพ่อแม่ หรือเพื่อนๆ เกี่ยวกับเรื่องราวในละครโทรทัศน์นั้นๆ ครั้ง จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 ส่วนใหญ่เคยติดตามและดูเกือบทุกตอน จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 ซึ่งชอบดูละครโทรทัศน์ประเภทละครรัก โรแมนติก จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 ส่วนใหญ่เหตุผลที่ดูละครโทรทัศน์เพื่อความสนุก และผ่อนคลายความตึงเครียด จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 ส่วนเหตุผลที่ชอบนักแสดงนำเพราะมีความสามารถมากกว่ารูปร่างหน้าตา จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3 ซึ่งส่วนใหญ่คติเตือนใจที่ได้หลังการดูละครโทรทัศน์ คือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 ส่วนใหญ่ประโยชน์ของละครโทรทัศน์ช่วยผ่อนคลายความเครียดได้จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5

### ส่วนที่ 3 ระดับพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม รายละเอียดดังแสดงตามตารางที่ 5 โดยค่าเฉลี่ยแบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้กล่าวชี้แจงเรื่องการแปลความหมายไว้แล้วในบทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำแนกตามรายชื่อ

พฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.13	0.77	มาก
2. ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น	4.03	0.80	มาก
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	3.94	0.85	มาก
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.79	0.89	มาก
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.76	0.94	มาก
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.77	0.92	มาก
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.69	1.03	มาก
8. ด้านความสามัคคี	3.75	0.98	มาก
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.53	1.01	มาก
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.62	0.98	มาก
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.68	0.97	มาก
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.63	1.05	มาก
โดยรวม	3.77	0.93	มาก

ตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.77 เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ 1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น 2. ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น 3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน 4. ด้านความอดทนอดกลั้น 5. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น 6. ด้านความขยันหมั่นเพียร 7. ด้านความสามัคคี



8. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม 9. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น 10. การตั้งมั่นในการประกอบความดี 1. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น 12. ด้านการประหยัดพอเพียงมีค่าเฉลี่ย 4.13, 4.03, 3.94, 3.79, 3.77, 3.76, 3.75, 3.69, 3.68, 3.62, 3.62 และ 3.53 ตามลำดับ

#### ส่วนที่ 4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการดูแลครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประโยชน์ที่ได้รับจากการดูแลครอบครัวรายละเอียดังแสดงตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประโยชน์ที่ได้รับจากการดูแลครอบครัว จำแนกตามรายชื่อ

ประโยชน์จากการดูแลครอบครัว	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. พัฒนาการแต่งกายให้เหมาะสม	3.69	1.04	มาก
2. พัฒนาความมั่นใจในการเข้าสังคม	3.71	0.93	มาก
3. พัฒนาในการวางตัวและมารยาทในสังคม	3.70	0.91	มาก
4. พัฒนาตนเองให้มีความเชื่อมั่นในการทดลองสิ่งใหม่ ๆ	3.61	0.91	มาก
5. พัฒนาตนเองให้มีความกระตือรือร้นกระฉับกระเฉง	3.58	0.89	มาก
6. พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์	3.62	0.87	มาก
7. ช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น	3.65	0.88	มาก
8. พัฒนาตนเองให้อึดทนและเข้มแข็งในการเผชิญกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ได้ดี	3.59	0.91	มาก
9. ช่วยเพิ่มพูนความรู้ด้านการใช้ภาษา พูด และเขียน	3.56	0.93	มาก
10. ช่วยเพิ่มพูนความรู้ด้านศิลปะการป้องกันตัว	3.62	0.93	มาก
11. ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในสภาพและปัญหาของสังคมไทย	3.59	0.97	มาก
12. ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในบทบาทเรื่องเพศ	3.55	0.99	มาก
13. ช่วยเพิ่มพูนความรู้เรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีและประวัติศาสตร์ของชาติไทย	3.82	1.03	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประโยชน์จากการดูแลครุโทรทัศน์	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
14. ช่วยพัฒนาให้สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า	3.79	0.91	มาก
15. ช่วยให้มีความรู้เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ	3.71	0.98	มาก
16. ทำให้รู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน บันเทิงใจ	3.90	0.89	มาก
17. ทำให้คลายเครียดจากการเรียนและลดความน่าเบื่อจาก กิจกรรมอื่น ๆ	3.87	0.90	มาก
18. ทำให้มีโอกาสใกล้ชิดคนในครอบครัว	3.62	0.83	มาก
19. ทำให้รู้สึกเหมือนมีเพื่อนไม่เหงา	3.69	0.87	มาก
20. ทำให้ได้รับการตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องต่าง ๆ	3.62	0.89	มาก
21. ทำให้ได้จินตนาการว่าเป็นเหมือนตัวละครในโทรทัศน์	3.45	1.01	มาก
22. ทำให้ได้แบบอย่างในการปฏิบัติตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ	3.44	0.99	มาก
23. ทำให้ได้ใช้เวลาว่าง ที่ดีกว่าการอยู่เฉยๆ	3.74	1.00	มาก
โดยรวม	3.65	0.93	มาก

ตารางที่ 6 พบว่า นักเรียนได้รับประโยชน์จากการดูแลครุโทรทัศน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.65 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนได้รับประโยชน์จากการดูแลครุโทรทัศน์อยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ 1. ทำให้รู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน บันเทิงใจ 2. ทำให้คลายเครียดจากการเรียนและลดความน่าเบื่อจากกิจกรรมอื่น ๆ 3. ช่วยเพิ่มพูนความรู้เรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีและประวัติศาสตร์ของชาติไทย 4. ช่วยพัฒนาให้สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า 5. ทำให้ได้ใช้เวลาว่างที่ดีกว่าการอยู่เฉยๆ มีค่าเฉลี่ย 3.90, 3.87, 3.82, 3.79 และ 3.74 ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการศึกษาต่อความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กับปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมเปิดรับละครโทรทัศน์

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบพฤติกรรมการศึกษาต่อความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กับปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมเปิดรับละครโทรทัศน์ รายละเอียดดังแสดงตามตารางที่ 7 – 27

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการศึกษาต่อความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมการศึกษาต่อความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	เพศ				t	Sig.
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.20	0.80	4.08	0.74	3.946*	.048
2. ด้านความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น	4.11	0.85	3.97	0.76	4.677*	.031
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	3.92	0.90	3.94	0.82	2.106	.148
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.81	0.90	3.78	0.89	.000	.999
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.76	0.96	3.75	0.92	.003	.954
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.75	0.97	3.78	0.89	.365	.546
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.77	1.05	3.63	1.02	.334	.563
8. ด้านความสามัคคี	3.70	1.05	3.79	0.94	4.752*	.030
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.50	1.06	3.55	0.98	2.080	.150
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.59	1.06	3.63	0.93	4.355*	.038
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.67	1.03	3.69	0.93	.916	.339
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.56	1.12	3.68	1.00	1.432	.232
โดยรวม	3.97	0.82	3.97	0.77	.385	.535

ตารางที่ 7 พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการศึกษาละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการศึกษาละครโทรทัศน์ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ด้านความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น ด้านความสามัคคี และด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน  
จำแนกตามอายุ

พฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	อายุ								F	Sig.
	12 ปี		13 ปี		14 ปี		15 ปี			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.55	0.77	4.25	0.73	4.05	0.75	4.13	0.77	7.547**	.000
2. ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น	4.20	0.74	4.15	0.81	4.04	0.86	3.91	0.78	2.705*	.045
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	4.11	0.85	3.94	0.97	4.05	0.88	3.83	0.75	1.694	.168
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.83	1.04	3.73	0.97	3.70	0.90	3.85	0.80	.736	.531
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.76	1.15	3.74	0.93	3.65	1.03	3.80	0.85	.413	.743
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.83	1.19	3.84	0.85	3.83	0.96	3.69	0.87	.899	.442
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.65	1.15	3.76	0.99	4.11	0.91	3.50	1.04	6.174**	.000
8. ด้านความสามัคคี	3.48	1.09	3.74	0.92	3.98	1.02	3.75	0.97	2.81	.079
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.46	1.09	3.57	0.96	3.67	1.00	3.49	1.02	.567	.637
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.44	1.24	3.67	1.03	3.59	0.95	3.63	0.90	.618	.604
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.34	1.17	3.76	0.98	3.71	0.95	3.71	0.91	2.029	.109
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.18	1.25	3.71	0.99	3.80	1.20	3.63	0.95	3.439*	.017
โดยรวม	3.93	0.88	4.03	0.79	4.07	0.72	3.91	0.80	.982	.401

\*\*P<.01

\*P<.05

ตารางที่ 8 พบว่า นักเรียนที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการศึกษาละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการศึกษาละครโทรทัศน์ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น และด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่านักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการศึกษาละครโทรทัศน์ด้านความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น และการตั้งมั่นในการประกอบความดี ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ตารางที่ 9** การเปรียบเทียบพฤติกรรมการศึกษาละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา

พฤติกรรมการศึกษาละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระดับการศึกษา						F	Sig.
	ม.1		ม.2		ม.3			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.09	0.82	4.29	0.73	4.02	0.74	4.417*	.013
2. ด้านความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น	4.05	0.80	4.17	0.81	3.87	0.78	4.742**	.009
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	4.00	0.85	4.04	0.92	3.78	0.75	3.716*	.025
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.70	0.96	3.84	0.92	3.84	0.78	1.021	.361
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.67	1.02	3.82	0.96	3.77	0.81	.879	.416
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.83	1.02	3.75	0.88	3.73	0.87	.440	.644
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.75	1.06	3.84	0.96	3.47	1.05	4.597*	.011
8. ด้านความสามัคคี	3.77	1.03	3.84	0.92	3.66	0.99	1.106	.332
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.41	1.04	3.72	0.94	3.46	1.03	3.585*	.029
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.54	1.05	3.71	0.95	3.59	0.95	.985	.375
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.59	1.03	3.77	0.97	3.69	0.91	1.148	.318
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.54	1.18	3.79	0.99	3.57	0.97	2.313	.100
<b>โดยรวม</b>	<b>3.94</b>	<b>0.79</b>	<b>4.10</b>	<b>0.76</b>	<b>3.87</b>	<b>0.82</b>	<b>2.977*</b>	<b>.050</b>

\*\*P<.01 , \*P<.05

ตารางที่ 9 พบว่า นักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่านักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ด้านความกตัญญูรู้คุณคน ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม และด้านการประหยัดพอเพียง ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ดีความละคร โทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตามผลการเรียน

พฤติกรรมที่ดีความละคร โทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ผลการเรียน						F	Sig.
	ต่ำกว่า 2.00		2.50 – 3.49		3.50 ขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.15	0.80	4.19	0.87	4.12	0.81	.055	.994
2. ด้านความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น	4.04	0.88	3.88	0.70	3.94	0.85	.806	.522
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	3.95	0.97	4.01	0.89	3.88	0.85	.270	.897
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.85	0.86	4.07	0.70	3.67	0.96	.879	.476
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.77	0.89	4.37	0.67	3.62	1.02	1.762	.136
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.81	0.83	4.10	0.70	3.65	1.05	1.003	.406
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.86	0.97	4.01	1.26	3.50	1.05	2.019	.091
8. ด้านความสามัคคี	3.78	1.04	4.08	0.70	3.64	1.04	1.285	.275
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.61	1.01	3.92	1.13	3.45	1.06	3.212**	.010
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.62	1.00	4.17	0.87	3.54	1.03	2.210*	.024
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.80	0.99	3.82	0.87	3.53	1.00	3.023*	.018
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.75	1.08	3.91	0.83	3.33	1.10	6.405**	.000
โดยรวม	4.06	0.79	4.29	0.78	3.86	0.78	3.114**	.010

\*\*P<.01 , \*P<.05



จากตารางที่ 10 พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านการประหยัดพอเพียง และการตั้งมั่นในการประกอบความดี ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น และความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตามการพักอาศัย

พฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	การพักอาศัย								F	Sig.
	บิดา – มารดา		บิดา/มารดา		ญาติ/เพื่อน/บุคคล อื่น		คนเดียว			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.15	0.80	4.0	0.72	3.51	0.70	4.20	0.70	.922	.479
2. ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น	4.06	0.78	3.82	0.82	3.51	0.72	4.20	0.84	1.680	.124
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	3.95	0.79	3.84	0.95	3.42	.089	4.16	0.77	2.117*	.023
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.78	0.90	3.76	0.88	3.43	0.70	3.88	0.89	.617	.717
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.76	0.95	3.68	0.92	3.44	1.41	3.77	0.98	.668	.675
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.74	0.95	3.65	0.89	3.48	0.84	3.95	0.84	1.613	.142
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.63	1.02	3.63	1.01	3.41	0.70	4.07	0.98	2.327*	.017
8. ด้านความสามัคคี	3.74	0.98	3.63	0.93	3.45	0.70	4.01	0.97	1.849	.088
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.53	1.02	3.50	0.90	3.43	0.98	3.62	1.05	1.292	.259
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.62	0.99	3.46	0.93	3.51	0.70	3.79	0.91	1.172	.320
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.73	0.99	3.64	0.91	3.52	0.70	3.71	0.88	.323	.925
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.62	1.07	3.59	0.93	3.45	0.87	3.64	1.15	.685	.662
โดยรวม	3.99	0.78	3.87	0.82	3.46	0.70	4.16	0.73	2.228*	.048

\*P&lt;.05

ตารางที่ 11 พบว่า นักเรียนที่มีการพักอาศัยต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่มีการพักอาศัยต่างกัน มีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความกตัญญูรู้คุณคน และด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตามใช้เวลาว่าง

พฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ใช้เวลาว่าง										F	Sig.
	ครอบครัว		สื่อวิทยุโทรทัศน์		หนังสือ/ นิตยสาร		เพื่อน		อินเทอร์เน็ต			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.26	0.73	4.11	0.82	4.53	0.51	4.05	0.83	4.04	0.75	2.396*	.050
2. ด้านความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น	4.17	0.77	4.10	0.84	4.30	0.85	3.95	0.82	3.88	0.77	2.683*	.031
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	3.95	0.80	4.04	0.88	4.30	0.63	3.94	0.88	3.86	0.86	1.362	.246
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.75	0.88	3.88	0.88	4.15	0.37	3.65	0.98	3.83	0.89	1.283	.276
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.83	0.92	3.82	0.82	3.92	0.95	3.45	1.13	3.80	0.87	2.359	.053
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.89	0.85	3.82	0.87	4.15	0.80	3.63	1.07	3.68	0.91	1.790	.130
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.69	0.99	3.80	0.96	4.07	1.03	3.83	1.06	3.51	1.08	1.952	.101
8. ด้านความสามัคคี	3.83	0.89	3.66	1.10	4.15	0.89	3.93	0.98	3.62	0.99	2.043	.088
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.60	0.99	3.57	1.02	4.07	0.86	3.54	1.00	3.39	1.03	1.768	.134
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.65	1.03	3.58	0.93	3.84	0.80	3.65	0.99	3.57	0.99	.319	.865
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.76	0.96	3.73	0.90	3.53	1.12	3.76	1.06	3.57	0.94	.907	.460
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.67	1.08	3.85	1.06	3.38	1.19	3.58	1.18	3.54	0.93	1.224	.300
โดยรวม	4.03	0.72	4.04	0.81	4.30	0.63	3.97	0.82	3.85	0.83	1.576	.180

\*P<.05

ตารางที่ 12 พบว่า นักเรียนที่ใช้เวลาว่างต่างกัน มีพฤติกรรมการศึกษาละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนที่ใช้เวลาว่างต่างกัน มีพฤติกรรมการศึกษาละครโทรทัศน์ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น และด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการศึกษาละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

พฤติกรรมการศึกษาละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว						F	Sig.
	5,001-15,000 บ.		15,001-30,000 บ.		30,001 บ.ขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.11	0.75	3.95	0.75	4.13	0.83	.319	.902
2. ด้านความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น	3.83	0.74	4.01	0.57	3.86	1.12	2.044	.072
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	3.87	0.74	3.93	0.64	3.86	1.16	.288	.920
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.75	0.82	4.08	0.49	3.81	1.00	.578	.717
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.74	0.87	3.63	0.79	3.77	1.19	.173	.973
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.69	0.93	4.01	0.57	3.90	1.01	.411	.841
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.33	1.04	3.70	0.94	3.81	1.05	3.441**	.000
8. ด้านความสามัคคี	3.45	0.98	4.16	0.80	3.68	1.24	3.821**	.006
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.35	1.05	3.63	0.76	3.50	1.10	.895	.484
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.42	1.03	4.02	0.81	3.59	1.18	1.757	.121
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.48	1.00	3.94	1.18	3.54	0.96	1.727	.127
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.34	1.05	3.70	1.10	3.45	1.10	5.339**	.000
โดยรวม	3.79	0.81	4.15	0.55	3.81	0.90	2.551*	.042

\*\*P<.01 , \*P<.05

ตารางที่ 13 พบว่า นักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม และการตั้งมั่นในการประกอบความดี ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตามการดูละครโทรทัศน์

พฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	การดูละครโทรทัศน์				t	Sig.
	ไม่ดู		ดู			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.20	0.84	4.12	0.76	3.136	.077
2. ด้านความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น	3.92	0.85	4.04	0.80	.519	.472
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	3.90	1.02	3.95	0.82	6.553*	.011
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.75	0.93	3.80	0.89	.255	.614
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.79	1.11	3.75	0.91	5.634*	.018
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.64	1.02	3.79	0.91	1.272	.260
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.73	0.96	3.68	1.05	.444	.506
8. ด้านความสามัคคี	3.69	0.96	3.76	0.99	.006	.937
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.81	0.96	3.48	1.01	.819	.366
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.86	0.98	3.58	0.98	.925	.337
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.69	1.03	3.68	0.96	.676	.412
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.56	0.90	3.64	1.07	2.055	.152
โดยรวม	3.96	0.87	3.97	0.78	2.055	.152

\*P<.05

ตารางที่ 14 พบว่า นักเรียนที่มีการดูละครโทรทัศน์ต่างกัน มีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่มีการดูละครโทรทัศน์ต่างกัน มีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความกตัญญูรู้คุณคน และด้านความขยันหมั่นเพียร ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05



ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ดีความละคร โทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตามการดูแลคร โทรทัศน์ก็่ครั้งต่อสัปดาห์

พฤติกรรมที่ดีความละคร โทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ความถี่ในการดูแลคร โทรทัศน์ต่อสัปดาห์								F	Sig.
	1 - 2 วัน		3 - 4 วัน		5 - 6 วัน		ทุกวัน			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.05	0.84	4.13	0.64	4.22	0.75	4.31	0.74	1.839	.139
2. ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น	4.06	0.78	3.89	0.83	4.15	0.72	4.03	0.91	1.615	.185
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	3.94	0.82	3.83	0.86	4.01	0.82	4.07	0.94	1.145	.331
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.80	0.84	3.78	0.94	3.77	0.99	3.83	0.88	.051	.985
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.63	0.93	3.88	0.98	3.74	1.01	4.00	0.72	2.954*	.032
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.74	0.89	3.79	0.89	3.89	1.02	3.72	0.99	.472	.702
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.68	1.04	3.65	1.02	3.82	1.12	3.64	0.95	.409	.747
8. ด้านความสามัคคี	3.76	1.00	3.78	0.95	3.87	0.95	3.57	1.00	.939	.422
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.47	0.99	3.62	0.96	3.72	1.02	3.35	1.13	1.732	.160
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.60	0.96	3.64	1.09	3.62	0.93	3.62	0.93	.036	.991
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.71	0.94	3.64	0.93	3.87	0.99	3.48	1.11	1.672	.173
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.64	1.05	3.68	0.93	3.65	1.25	3.50	1.07	.376	.771
โดยรวม	3.95	0.78	3.93	0.82	4.13	0.73	3.94	0.85	.968	.408

\*P&lt;.05

จากตารางที่ 15 พบว่า นักเรียนที่ดูละครโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่ดูละครโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ มีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความขยันหมั่นเพียร ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตามใช้เวลาในการดูละครโทรทัศน์

พฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ใช้เวลาในการดูละครโทรทัศน์								F	Sig.
	น้อยกว่า 30 นาที		มากกว่า 30 นาที - 1 ชั่วโมง		มากกว่า 1-2 ชั่วโมง		มากกว่า 2-3 ชั่วโมง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.18	0.82	4.21	0.74	4.07	0.80	4.08	0.75	.942	.420
2. ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น	3.93	0.74	4.08	0.77	4.05	0.85	4.01	0.83	.479	.697
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	3.81	1.01	3.92	0.82	3.90	0.83	4.06	0.79	1.395	.244
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.58	0.99	4.00	0.70	3.58	1.04	3.85	0.84	5.632**	.001
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.67	1.04	3.99	0.71	3.44	1.00	3.81	0.97	6.685**	.000
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.60	1.05	3.84	0.84	3.67	0.96	3.86	0.91	1.695	.167
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.63	1.07	3.64	1.10	3.66	1.02	3.79	0.97	.595	.619
8. ด้านความสามัคคี	3.68	0.94	3.68	1.05	3.68	0.98	3.93	0.93	1.739	.158
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.36	1.19	3.55	1.08	3.50	0.93	3.62	0.91	.900	.441
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.51	1.14	3.68	0.97	3.52	0.88	3.68	1.00	.886	.448
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.46	1.09	3.73	0.86	3.60	0.94	3.81	1.02	2.060	.105
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.51	1.30	3.53	1.00	3.52	1.04	3.89	0.95	3.527*	.015
โดยรวม	3.89	0.85	4.03	0.81	3.87	0.73	4.03	0.80	1.103	.348

\*\*P<0.1 , \*P<.05

ตารางที่ 16 พบว่า นักเรียนที่ใช้เวลาในการดูละครโทรทัศน์ ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่ใช้เวลาในการดูละครโทรทัศน์ต่างกัน มีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความอดทนอดกลั้น และด้านความขยันหมั่นเพียร ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่านักเรียนที่ใช้เวลาในการดูละครโทรทัศน์ต่างกัน มีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์การตั้งมั่นในการประกอบความดี ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ดีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตามช่วงเวลาในดูละครโทรทัศน์

พฤติกรรมที่ดีความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ช่วงเวลาในดูละครโทรทัศน์												F	Sig.
	ช่วงเช้า		ช่วงสาย		ช่วงบ่าย		ช่วงเย็น		ช่วงหัวค่ำ		ช่วงหลังข่าว			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.38	0.80	4.28	0.57	3.87	0.75	4.22	0.84	4.27	0.70	4.04	0.81	3.610**	.003
2. ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น	4.05	0.86	3.95	0.81	3.90	0.67	4.14	0.94	4.14	0.80	4.02	0.81	.844	.519
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	4.13	0.83	3.77	0.87	3.83	0.68	3.80	0.68	4.16	0.87	3.92	0.86	2.158	.058
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.77	0.98	3.77	0.96	3.70	0.81	3.48	1.12	3.90	0.83	3.86	0.84	1.375	.233
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.83	1.08	3.83	0.94	3.59	0.93	3.42	1.31	3.82	0.91	3.83	0.79	1.608	.157
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.77	1.01	3.75	1.03	3.79	0.79	3.40	1.24	3.85	0.77	3.82	0.90	1.345	.245
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.72	1.00	3.59	1.11	3.61	0.92	3.65	1.05	3.86	0.94	3.67	1.11	.592	.706
8. ด้านความสามัคคี	3.58	0.87	3.61	0.90	3.83	0.89	3.45	1.01	3.75	1.03	3.89	1.03	1.749	.122
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.63	1.09	3.53	0.84	3.25	0.86	3.31	1.05	3.90	0.96	3.48	1.07	3.467**	.004
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.69	1.11	3.46	1.04	3.59	0.81	3.17	1.17	3.86	0.96	3.64	0.93	2.698*	.021
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.55	1.10	3.44	0.98	3.79	0.83	3.22	1.19	3.89	0.90	3.76	0.93	3.341**	.006
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.30	1.28	3.51	1.08	3.77	0.87	3.14	1.26	3.91	0.93	3.68	1.01	3.814**	.002
โดยรวม	3.97	0.77	3.89	0.87	3.95	0.68	3.68	0.71	4.14	0.73	3.99	0.85	1.756	.121

\*\*P<0.1 , \*P<.05

ตารางที่ 17 พบว่า นักเรียนที่ดูแลครุโทรทัศน์ในช่วงเวลาต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่ดูแลครุโทรทัศน์ในช่วงเวลาต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ด้านการประหยัดพอเพียง ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น และการตั้งมั่นในการประกอบความดี ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่านักเรียนที่ดูแลครุโทรทัศน์ในช่วงเวลา ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ดีความละคร โทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตามบุคคลที่ดูละคร โทรทัศน์ด้วยบ้อยที่สุด

พฤติกรรมที่ดีความละคร โทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	บุคคลที่ดูละคร โทรทัศน์ด้วยบ้อยที่สุด												F	Sig.
	พ่อ/แม่		พี่/น้อง		เพื่อน		ญาติ		คนเดียว		บุคคลอื่นๆ			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.20	0.73	4.32	0.69	3.84	0.85	4.19	0.75	4.25	0.69	3.66	0.57	4.068**	.001
2. ด้านความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น	4.10	0.78	4.20	0.86	3.86	0.78	4.07	0.74	4.00	0.87	3.33	0.57	2.004	.077
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	3.93	0.76	4.09	0.88	3.77	0.84	4.02	0.84	4.05	0.94	2.66	0.57	2.799*	.017
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.83	0.89	3.87	0.86	3.74	0.89	3.67	0.97	3.98	0.77	2.66	0.57	1.955	.084
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.75	0.95	3.89	0.87	3.64	0.91	3.73	0.97	3.82	0.94	3.33	1.52	.848	.516
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.81	0.86	3.83	0.89	3.63	0.92	3.85	1.00	3.82	0.89	2.33	1.15	2.153	.059
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.53	0.97	3.87	1.07	3.54	1.11	3.79	0.99	3.94	0.99	3.00	1.00	2.319*	.043
8. ด้านความสามัคคี	3.75	0.89	3.76	1.07	3.62	1.13	3.79	0.98	3.98	0.79	3.00	1.00	1.304	.261
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.56	0.99	3.78	0.97	3.23	1.06	3.51	0.97	3.75	0.95	3.33	1.52	2.868*	.015
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.61	0.99	3.72	0.97	3.50	0.91	3.51	0.95	3.87	1.11	3.33	1.52	1.357	.240
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.75	0.92	3.81	1.00	3.56	0.94	3.57	1.03	3.82	0.97	3.00	1.00	1.300	.263
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.50	1.17	3.90	0.90	3.67	0.97	3.51	1.02	3.75	1.08	3.33	1.52	1.472	.198
<b>โดยรวม</b>	<b>3.98</b>	<b>0.77</b>	<b>4.10</b>	<b>0.81</b>	<b>3.81</b>	<b>0.82</b>	<b>4.02</b>	<b>0.74</b>	<b>4.08</b>	<b>0.81</b>	<b>3.00</b>	<b>1.00</b>	<b>2.238*</b>	<b>.050</b>

\*\*P<.01 , \*P<.05

ตารางที่ 18 พบว่า นักเรียนที่ดูละครโทรทัศน์กับบุคคลที่ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่ดูละครโทรทัศน์กับบุคคลที่ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่านักเรียนที่ดูละครโทรทัศน์กับบุคคลที่ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความกตัญญูรู้คุณคน ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม และด้านการประหยัดพอเพียง ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05



ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตาม วิธีการดูละครโทรทัศน์

พฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	วิธีการดูละครโทรทัศน์								F	Sig.
	ตั้งใจดู		ดูทุกตอนแต่ เปลี่ยนช่อง		ดูบางตอน โดย เปลี่ยนช่อง		เปิดทิ้งไว้เป็น เพื่อน			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.14	0.86	4.20	0.75	4.10	0.73	3.97	0.76	1.056	.368
2. ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น	4.14	0.73	4.10	0.81	3.93	0.79	3.83	0.89	2.371	.070
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	3.85	0.88	4.12	0.69	3.82	0.97	3.78	0.82	4.083**	.007
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.76	0.98	3.88	0.81	3.71	0.95	3.78	0.82	.888	.447
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.58	1.13	3.80	0.84	3.77	0.95	3.86	0.82	1.197	.310
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.79	1.04	3.88	0.85	3.68	0.94	3.59	0.89	1.618	.185
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.68	1.11	3.75	0.90	3.63	1.15	3.64	1.00	.297	.828
8. ด้านความสามัคคี	3.81	1.04	3.80	0.90	3.69	1.00	3.67	1.13	.502	.681
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.55	1.06	3.67	0.94	3.36	1.02	3.43	1.09	2.370	.070
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.49	1.07	3.74	0.90	3.51	1.03	3.72	0.93	1.881	.132
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.62	1.07	3.87	0.86	3.53	1.01	3.56	0.95	3.483*	.016
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.25	1.31	3.87	0.94	3.56	0.92	3.67	1.10	6.259**	.000
โดยรวม	3.89	0.77	4.13	0.71	3.85	0.86	3.89	0.87	3.535*	.015

\*\*P<0.1 , \*P<.05

จากตารางที่ 19 พบว่า นักเรียนที่มีวิธีการดูแลครุโทรทัศน์ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่มีวิธีการดูแลครุโทรทัศน์ต่างกัน มีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความกตัญญูรู้คุณคน และการตั้งมั่นในการประกอบความดี ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่านักเรียนที่มีวิธีการดูแลครุโทรทัศน์ต่างกัน มีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตาม เหตุจูงใจของการดูละครโทรทัศน์

พฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	เหตุจูงใจของการดูละครโทรทัศน์						F	Sig.
	ต้องการดูเอง		ดูตามบิดา/ มารดา		ดูตามเพื่อน			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.05	0.82	4.32	0.68	3.93	0.56	6.353**	.002
2. ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น	3.96	0.79	4.18	0.80	3.81	0.82	4.558*	.011
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	3.90	0.79	4.10	0.86	3.50	1.01	7.320**	.001
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.74	0.85	3.92	0.93	3.62	0.94	2.442	.088
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.63	0.90	3.97	0.98	3.75	0.87	5.968**	.003
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.73	0.92	3.93	0.84	3.40	1.16	4.889**	.008
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.62	1.04	3.80	1.03	3.68	0.99	1.223	.295
8. ด้านความสามัคคี	3.74	0.99	3.82	0.93	3.59	1.13	.776	.461
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.42	0.99	3.75	0.99	3.34	1.12	5.392**	.005
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.52	0.94	3.79	1.03	3.53	1.04	3.324*	.037
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.65	0.95	3.82	0.98	3.31	0.99	3.901*	.021
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.60	1.07	3.73	0.99	3.43	1.16	1.285	.278
โดยรวม	3.91	0.78	4.12	0.77	3.75	0.91	4.334*	.014

\*\*P<.01 , \*P<.05

จากตารางที่ 20 พบว่า นักเรียนที่มีเหตุจูงใจของการดูละครโทรทัศน์ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่มีเหตุจูงใจของการดูละครโทรทัศน์ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ด้านความกตัญญูรู้คุณคน ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น และด้านการประหยัดพอเพียง ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่านักเรียนที่มีเหตุจูงใจของการดูละครโทรทัศน์ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น และความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตาม การพูดคุยกับพ่อแม่ หรือเพื่อนๆ เกี่ยวกับละครโทรทัศน์

พฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	การพูดคุยกับพ่อแม่ หรือเพื่อนๆ เกี่ยวกับละครโทรทัศน์								F	Sig.
	ทุกครั้งที่สุด		เกือบทุกครั้งที่สุด		นาน ๆ ครั้ง		ไม่เคยเลย			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	3.93	0.80	3.97	0.79	4.26	0.67	4.30	0.76	6.142**	.000
2. ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น	3.86	0.78	3.97	0.74	4.04	0.87	4.15	0.81	1.731	.160
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	3.75	0.98	3.95	0.78	3.89	0.81	4.05	0.90	1.462	.225
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.73	0.78	3.78	0.85	3.81	0.92	3.82	0.96	.130	.942
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.64	1.02	3.72	0.86	3.80	0.86	3.80	1.06	.452	.716
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.55	0.89	3.84	0.88	3.71	0.95	3.84	0.96	1.412	.239
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.48	1.14	3.79	1.02	3.5	1.01	3.74	1.03	1.537	.204
8. ด้านความสามัคคี	3.66	1.04	3.89	1.00	3.71	0.91	3.66	0.99	1.475	.221
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.26	1.03	3.56	1.03	3.45	0.99	3.58	0.99	1.199	.310
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.37	1.02	3.82	0.81	3.54	0.99	3.53	1.12	3.509*	.015
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.64	1.00	3.90	0.90	3.60	0.89	3.50	1.07	3.979**	.008
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.66	1.04	3.87	0.93	3.60	0.98	3.35	1.21	4.979**	.002
โดยรวม	3.82	0.93	4.02	0.72	3.91	0.82	4.02	0.79	1.109	.345

\*\*P<0.1 , \*P<.05

จากตารางที่ 21 พบว่า นักเรียนที่มีการพูดคุยกับพ่อแม่ หรือเพื่อนๆ เกี่ยวกับละครโทรทัศน์ ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่มีการพูดคุยกับพ่อแม่ หรือเพื่อนๆ เกี่ยวกับละครโทรทัศน์ ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น และความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่านักเรียนที่มีการพูดคุยกับพ่อแม่ หรือเพื่อนๆ เกี่ยวกับละครโทรทัศน์ ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตาม การติดตามดูละครโทรทัศน์

พฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	การติดตามดูละครโทรทัศน์								F	Sig.
	เคย และดูทุก ตอน		เคย และดูเกือบ ทุกตอน		เคย ดูบางตอน		ไม่เคยติดตาม			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.25	0.80	4.14	0.75	4.08	0.72	3.86	0.83	2.415	.066
2. ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น	4.11	0.77	4.07	0.81	3.94	0.80	0.75	0.84	2.307	.076
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	3.92	0.84	4.09	0.78	3.70	0.97	3.69	0.82	5.001**	.002
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.65	0.94	3.94	0.84	0.66	0.91	3.72	0.91	3.154*	.025
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.55	1.06	3.90	0.85	3.66	1.02	3.77	0.68	3.378*	.018
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.76	1.02	3.89	0.83	3.59	1.00	3.55	0.84	3.101*	.027
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.70	1.04	3.79	0.93	3.55	1.19	3.41	1.18	1.857	.136
8. ด้านความสามัคคี	3.82	0.97	3.86	0.92	3.52	1.02	3.50	1.18	3.030*	.029
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.56	1.04	3.67	0.94	3.30	1.08	3.13	0.99	4.394**	.005
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.71	0.94	3.70	0.96	3.40	1.09	3.36	0.96	2.745*	.043
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.59	1.00	3.83	0.94	3.52	0.97	3.50	0.94	2.879*	.036
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.55	1.26	3.78	0.93	3.45	0.97	3.44	1.10	2.571	.054
โดยรวม	3.98	0.78	4.12	0.76	3.72	0.79	3.66	0.82	6.86**	.000

\*\*P<0.1 , \*P<.05

ตารางที่ 22 พบว่า นักเรียนที่มีการติดตามดูแลครุโทรทัศน์ ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่มีการติดตามดูแลครุโทรทัศน์ ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความกตัญญูรู้คุณคน และด้านการประหยัดพอเพียง ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่านักเรียนที่มีการติดตามดูแลครุโทรทัศน์ ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความอดทนอดกลั้น ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ด้านความสามัคคี ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น และความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 23 การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ดีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตาม ประเภทของละครโทรทัศน์ที่ชอบ

พฤติกรรมที่ดีความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ประเภทของละครโทรทัศน์ที่ชอบ											
	ชีวิต/วันทศ		อาชญากรรม		รักโรแมนติก		แนวลึกลับ		ตลก/เบาสมอง		แนวผจญภัย	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.37	0.68	3.98	0.69	4.00	0.83	4.38	0.65	3.77	0.75	4.23	0.92
2. ด้านความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น	4.24	0.92	3.94	0.77	3.91	0.73	4.00	0.70	4.00	0.87	4.05	0.88
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	4.00	0.81	3.65	0.78	3.91	0.82	4.07	0.64	4.00	0.81	3.91	0.99
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.45	1.12	3.69	0.89	3.73	0.80	3.86	0.89	4.04	0.72	3.55	0.92
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.40	1.27	3.61	0.79	3.67	0.89	3.92	1.03	3.86	0.77	3.61	1.04
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.72	1.12	3.71	0.89	3.65	0.87	4.07	0.75	3.86	0.71	3.70	1.03
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.70	0.96	3.32	1.13	3.58	1.03	4.00	1.08	3.81	1.13	3.76	1.25
8. ด้านความสามัคคี	3.62	0.95	3.65	1.04	3.71	0.81	4.00	1.00	4.09	0.97	3.97	1.11
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.45	1.12	3.25	1.02	3.32	0.91	3.61	0.86	3.40	0.90	3.70	1.24
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.62	1.13	3.28	0.91	3.56	0.78	3.69	1.18	3.68	0.77	3.70	1.03
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.54	1.06	3.55	0.97	3.68	0.78	3.76	1.01	3.77	0.75	3.79	1.06
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.45	1.38	3.23	1.04	3.53	1.01	3.84	0.89	3.68	0.83	3.82	1.11
โดยรวม	3.91	0.72	3.75	0.71	3.83	0.75	4.15	0.80	4.04	0.78	4.00	1.01



ตารางที่ 23 (ต่อ)

พฤติกรรมการศึกษาละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ประเภทของละครโทรทัศน์ที่ชอบ (ต่อ)								F	Sig.
	จักรๆ วงศ์		ชิงรักหักสวาท		แนวบู๊/ล้างผลาญ		ประวัติศาสตร์			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.28	0.64	4.07	0.76	4.19	0.77	4.40	0.91	2.114*	.028
2. ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น	4.20	0.72	3.88	0.82	4.10	0.86	4.20	0.67	1.190	.355
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	4.12	0.79	4.04	0.83	3.93	0.89	3.86	1.18	1.103	.359
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	4.02	0.93	3.84	0.82	3.97	0.87	3.93	0.79	1.807	.065
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	4.00	0.88	3.87	0.94	3.93	0.81	3.73	0.88	1.616	.109
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	4.02	1.05	3.68	0.77	3.89	0.93	3.60	0.98	.954	.478
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	4.02	0.82	3.71	0.92	3.72	1.03	3.53	1.12	1.599	.114
8. ด้านความสามัคคี	3.94	0.99	3.74	0.96	3.61	1.03	3.40	1.12	1.217	.283
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.78	1.03	3.66	0.87	3.72	1.01	3.33	1.11	1.649	.100
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.90	1.07	3.65	0.95	3.68	1.06	3.40	1.18	1.279	.247
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.88	1.06	3.68	1.01	3.72	0.97	3.33	1.11	.711	.698
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.94	0.93	3.79	0.93	3.65	1.10	3.53	1.06	1.877	.054
โดยรวม	4.22	0.81	4.06	0.75	4.00	0.85	3.93	0.70	1.437	.170

\*P&lt;.05

ตารางที่ 23 พบว่า นักเรียนที่ดูละครโทรทัศน์ของประเภทของละครโทรทัศน์ที่  
ชอบต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมี  
นัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่ดูละครโทรทัศน์ของประเภทของละคร  
โทรทัศน์ที่ชอบต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ที่แตกต่าง  
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ดีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตามเหตุผลที่ดูละครโทรทัศน์

พฤติกรรมที่ดีความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	เหตุผลที่ดูละครโทรทัศน์												F	Sig.
	หาดูง่าย		เพื่อความสนุก		เป็นละครแนวที่ ชอบ		ชื่นชอบ นักแสดงนำ		ดูตามสมาชิก		ดูตามเพื่อน			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.40	0.74	4.07	0.73	4.07	0.85	4.15	0.64	4.28	0.82	3.85	1.06	2.095	.065
2. ด้านความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น	4.28	0.78	3.99	0.79	3.96	0.81	3.97	0.84	4.14	0.77	3.85	0.89	1.549	.174
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	4.06	1.03	3.97	0.70	3.87	0.87	3.84	1.01	4.14	0.77	3.42	1.27	1.198	.309
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.72	1.06	3.87	0.76	3.75	0.94	3.70	0.95	3.78	1.05	3.57	1.27	.570	.723
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.61	1.24	3.80	0.83	3.73	0.95	3.72	0.78	3.92	0.99	4.00	1.15	.599	.701
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.76	1.11	3.85	0.80	3.64	0.97	3.93	0.84	3.50	0.84	3.14	1.67	1.861	.100
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.72	1.14	3.70	0.94	3.77	1.07	3.38	1.14	3.78	1.12	3.71	1.11	.928	.463
8. ด้านความสามัคคี	3.67	1.02	3.84	0.90	3.77	1.02	3.59	1.08	3.57	1.08	3.57	1.27	.745	.590
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.62	1.04	3.57	0.93	3.63	0.99	3.13	1.17	3.50	1.01	2.71	1.38	2.672*	.022
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.35	1.17	3.76	0.84	3.62	1.01	3.36	1.10	3.78	1.05	3.28	1.11	2.534*	.028
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.35	1.07	3.87	0.85	3.66	1.03	3.52	0.90	3.64	1.00	3.28	1.49	3.229**	.007
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.06	1.25	3.79	0.96	3.71	1.00	3.50	1.04	3.92	0.73	3.71	1.30	4.881**	.000
โดยรวม	3.88	0.81	4.06	0.74	3.97	0.84	3.72	0.78	4.07	0.73	3.71	1.25	1.696	.135

\*\*P<0.1 , \*P<.05

ตารางที่ 24 พบว่า นักเรียนที่มีเหตุผลที่ดูละครโทรทัศน์ ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่มีเหตุผลที่ดูละครโทรทัศน์ ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น และการตั้งมั่นในการประกอบความดี ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่านักเรียนที่มีเหตุผลที่ดูละครโทรทัศน์ ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านการประหยัคพอเพียง และด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตามเหตุผลที่ชอบนักแสดงนำ

พฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	เหตุผลที่ชอบนักแสดงนำ								F	Sig.
	มีความสามารถ		ดูหน้าตา		ดูหน้าตาและ ความสามารถ		ดูเพราะกำลังเป็น นิยม			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.27	0.81	4.32	0.73	3.86	0.67	3.33	0.51	12.290**	.000
2. ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น	4.18	0.76	4.22	0.75	3.72	0.80	3.33	0.51	12.676**	.000
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	4.06	0.79	4.15	0.78	3.67	0.86	3.16	1.32	9.740**	.000
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.83	0.93	3.90	0.90	3.67	0.83	3.50	0.83	1.645	.178
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.73	1.01	3.91	0.87	3.66	0.91	3.66	0.81	1.442	.230
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.84	0.96	3.95	0.85	3.59	0.88	2.66	1.03	6.493**	.000
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.91	0.94	3.72	0.98	3.41	1.12	3.83	0.98	5.685**	.001
8. ด้านความสามัคคี	3.99	0.88	3.69	0.97	3.56	1.06	3.50	1.04	4.958**	.002
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.72	0.95	3.67	0.93	3.21	1.06	3.16	1.16	7.631**	.000
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.86	0.94	3.58	0.97	3.38	1.00	3.33	0.81	6.027**	.001
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.87	0.95	3.72	0.93	3.44	0.96	3.66	1.36	4.902**	.002
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.81	1.10	3.61	0.97	3.47	1.03	3.16	1.32	2.977*	0.31
โดยรวม	4.17	0.76	4.09	0.69	3.67	0.81	3.33	0.81	12.491**	.000

\*\*P<0.1 , \*P<.05

ตารางที่ 25 พบว่า นักเรียนที่มีเหตุผลที่ชอบนักแสดงนำต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่มีเหตุผลที่ชอบนักแสดงนำต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น ด้านความกตัญญูรู้คุณคน ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม ด้านความสามัคคี ด้านการประหยัดพอเพียง ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น และความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 01 และยังพบว่านักเรียนที่มีเหตุผลที่ชอบนักแสดงนำต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์การตั้งมั่นในการประกอบความดี ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ดีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตามคติเตือนใจหลังการดูละครโทรทัศน์

พฤติกรรมที่ดีความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	คติเตือนใจหลังการดูละครโทรทัศน์										F	Sig.
	ทำได้ดี		เวรย่อมระงับๆ		ธรรมะย่อมนะ		สัตว์โลกล้วนๆ		จงทำวันนี้			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.17	0.81	4.27	0.73	4.08	0.71	4.02	0.76	3.62	0.80	3.167*	.014
2. ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น	4.06	0.80	4.22	0.81	3.97	0.75	3.87	0.72	3.37	0.95	5.310**	.000
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	3.96	0.81	4.15	0.77	3.85	0.82	3.90	0.91	3.00	0.89	7.263**	.000
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.73	0.98	4.02	0.79	3.68	0.85	3.75	0.80	0.37	1.14	3.234*	.013
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.67	1.05	3.94	0.89	3.64	0.92	3.77	0.78	3.62	0.88	1.708	.147
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.82	1.00	3.98	0.79	3.58	0.95	3.68	0.79	3.25	1.23	3.815**	.005
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.80	1.02	3.78	0.94	3.67	1.02	3.57	1.02	2.75	1.39	4.265**	.002
8. ด้านความสามัคคี	3.92	0.95	3.75	1.01	3.72	0.91	3.72	0.94	2.75	1.12	5.315**	.000
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.62	0.97	3.72	0.90	3.56	1.03	3.38	0.98	2.00	0.81	11.851**	.000
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.73	0.95	3.57	1.04	3.62	0.96	3.70	0.90	2.62	0.80	4.844**	.001
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.84	1.00	3.63	1.03	3.59	0.87	3.65	0.88	3.31	1.01	1.703	.149
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.67	1.13	3.55	1.05	3.4	0.96	3.71	0.99	2.87	0.80	2.658*	.033
โดยรวม	4.05	0.81	4.08	0.74	3.93	0.74	3.92	0.80	3.00	0.63	7.339**	.000

\*\*P<0.1 , \*P<.05

ตารางที่ 26 พบว่า นักเรียนที่มีคติเตือนใจหลังการดูละครโทรทัศน์ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่มีคติเตือนใจหลังการดูละครโทรทัศน์ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น ด้านความกตัญญูรู้คุณคน ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม ด้านความสามัคคี ด้านการประหยัดพอเพียง ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่านักเรียนที่มีคติเตือนใจหลังการดูละครโทรทัศน์ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความอดทนอดกลั้น และการตั้งมั่นในการประกอบความดี ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05



ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ดีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตามประโยชน์ของละครโทรทัศน์

พฤติกรรมที่ดีความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ประโยชน์ของละครโทรทัศน์								F	Sig.
	ช่วยผ่อนคลาย		มีสาระ		มีความรู้สึกร่วม		ได้จินตนาการ			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น	4.09	0.80	4.21	0.77	4.21	0.60	3.85	0.84	2.003	.113
2. ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น	4.02	0.79	4.15	0.72	4.16	0.86	3.53	0.96	4.690**	.003
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน	4.00	0.81	4.08	0.75	3.60	1.05	3.60	0.83	6.482**	.000
4. ด้านความอดทนอดกลั้น	3.75	0.86	3.92	0.84	3.63	1.09	3.78	0.83	1.741	.158
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.70	0.92	3.83	0.94	3.80	0.99	3.64	0.91	.639	.590
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.70	0.95	3.92	0.85	3.67	0.97	3.67	0.94	1.900	.129
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม	3.59	1.09	3.83	0.93	3.68	1.04	3.64	1.16	1.339	.261
8. ด้านความสามัคคี	3.76	0.97	3.89	0.92	3.67	0.99	3.28	1.21	3.164*	.024
9. ด้านการประหยัดพอเพียง	3.51	1.00	3.75	0.85	3.32	1.20	3.03	1.10	5.385**	.001
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น	3.59	0.91	3.85	0.88	3.36	1.23	3.17	1.02	6.067**	.000
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น	3.65	0.98	3.89	0.87	3.39	1.08	3.50	1.07	4.515**	.004
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี	3.75	1.10	3.82	0.95	3.59	1.05	3.21	1.10	3.224*	.023
โดยรวม	3.94	0.79	4.18	0.71	3.75	0.84	3.57	0.83	7.697**	.000

\*\*P<0.1 , \*P<.05

ตารางที่ 27 พบว่า นักเรียนที่ได้รับประโยชน์จากการดูแลครูโทรทัศน์ ต่างกันมี พฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่ได้รับประโยชน์จากการดูแลครูโทรทัศน์ ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น ด้านความกตัญญูรู้คุณ คน ด้านการประหยัดพอเพียง ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น และความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่านักเรียนที่ได้รับประโยชน์จากการดูแลครูโทรทัศน์ ต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านความสามัคคี และการตั้งมั่นในการประกอบความดี ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

## บทที่ 5

### การตีความเนื้อหาของละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

การศึกษา “การตีความละครโทรทัศน์” เป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้และตีความเนื้อหาของเรื่องราวที่ละครนำเสนอให้แก่ผู้ชม ถือเป็น “สาร” ที่ผู้ผลิตละครต้องการส่งให้แก่ผู้ชม ซึ่งบางครั้งผู้ผลิตละครอาจนำเสนอ “สาร” อย่างตรงไปตรงมาไม่ซับซ้อน เช่น การบอกกล่าวให้ฟังผ่านบทสนทนาของตัวละคร หรืออาจนำเสนอโดยแทรกไว้ในพฤติกรรมของตัวละคร การรับรู้เนื้อหาซึ่งเป็นสารของเรื่อง จึงขึ้นอยู่กับระดับการ “รับรู้” ของผู้ชมละครที่จะต้องตีความจากเนื้อเรื่องหรือเรื่องราวที่ละครนำเสนอ การนำเสนอ “สาร” ในวิธีหลังนี้เองเป็นความซับซ้อนของการใช้ศิลปะในการนำเสนอ บางครั้งจึงเกิดกรณีของการ “รับรู้” หรือตีความสารไม่ตรงกันซึ่งอาจเกิดจากความซับซ้อนในกลวิธีการนำเสนอของละครโทรทัศน์เอง หรืออาจเกิดจากภูมิหลัง เช่น ระดับการศึกษา ทักษะคิดหรือประสบการณ์ชีวิตของผู้ชมก็เป็นได้เนื่องจากละครเป็นการจำลองชีวิตจริงของมนุษย์ในสังคม ดังจะเห็นได้จากมักมีข้อถกเถียงของผู้ดูหรือนักวิจารณ์ละครอยู่เสมอเกี่ยวกับเนื้อหาที่ละครเรื่องใดเรื่องหนึ่งนำเสนอออกมา ดังนั้น จึงมีใช้ว่าละครโทรทัศน์ทุกเรื่อง ผู้ชมจะรับรู้เนื้อหาได้ตรงกันทุกคนไป

ผู้วิจัยสนใจว่า ละครโทรทัศน์ซึ่งส่วนใหญ่มีเป้าหมายผลิตเพื่อผู้ใหญ่คุณนั้น กลุ่มวัยรุ่นจะสามารถตีความเนื้อหาของละครโทรทัศน์ได้มากน้อยเพียงใด และตีความได้ตรงกับจุดมุ่งหมายของผู้ผลิตหรือไม่โดยเฉพาะประเด็นเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญมากเนื่องจากมีอิทธิพลและความสำคัญต่อการพัฒนาพฤติกรรมของวัยรุ่น ดังที่ได้พบว่า แม้ละครจะมุ่งกลุ่มเป้าหมายไปยังกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ในชีวิตมาระดับหนึ่งแล้ว แต่เนื่องจากละครเหล่านี้ออกอากาศเผยแพร่ทางฟรีทีวี ซึ่งเด็กวัยรุ่นก็สามารถเปิดรับสื่อได้อย่างเสรี ประกอบกับในบทที่แล้วที่ผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อละครของวัยรุ่น ก็พบว่า วัยรุ่นก็ยังมีพฤติกรรมเปิดรับละครโทรทัศน์ในความถี่ที่สูงมากอยู่ ดังนั้น หากวัยรุ่นตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมได้อย่างถูกต้องตามเจตนาของผู้ส่งสาร ก็จะทำให้พวกเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่อย่างมีคุณภาพต่อไป

ประเด็นสำคัญที่ต้องการนำเสนอในบทนี้ คือ การได้ทราบความคิดเห็น การรับรู้และการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของ “นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น” หรือ “วัยรุ่น” วัยที่ต้องการเรียนรู้ความเป็นตัวของตัวเองและต้องการการยอมรับจากกลุ่ม ดังนั้นวัยรุ่นต้องการรู้ตัวตนต้องแสดงบทบาทใดในสังคม (พรพิมล เจริญนาครินทร์ 2539) เป็นวัยที่เรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวของวัยรุ่น ซึ่งวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการเปิดรับสิ่งใหม่อยู่ตลอดเวลาและเป็นวัยที่ต้องการค้นหาตัวตนและเลียนแบบสิ่งต่างๆ ทั้งที่ได้รับจากประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม ซึ่งประกอบด้วย

ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน ศาสนา สื่อมวลชน ซึ่งเป็นสื่อที่วัยรุ่นสามารถเข้าถึงได้ง่าย คือ “โทรทัศน์” ซึ่งรายการประเภท “ละครโทรทัศน์” เป็นสื่อที่มีการสื่อสารความเป็นไปได้ต่าง ๆ ทั้งทางประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม โดยใช้บทละครและนักแสดงเป็นผู้ถ่ายทอดและนำเสนอเรื่องราวที่มีอิทธิพลต่ออารมณ์ ความรู้สึกร่วมกันระหว่างละครโทรทัศน์กับผู้ชม อีกทั้งความสามารถในการเข้าถึงผู้ชม ทั้งรูปแบบในการรับชม ที่มีทั้งภาพและเสียงในบรรยากาศผ่อนคลายเพื่อความบันเทิง แนวคิดที่ว่า ละครโทรทัศน์มิได้เป็นเพียงความบันเทิงชั่วคราวช่วยยามเท่านั้น หากทว่ายังมีหน้าที่และยังอาจมีผลกระทบหลายอย่างในระยะยาวติดตามมาซึ่งหน้าที่ละครโทรทัศน์ ส่งเสริมระบบคุณค่าบางอย่างของสังคม และเป็นตัวกำหนดหน้าที่และจำกัดบทบาทของพฤติกรรมของคนในสังคม (กาญจนา แก้วเทพ 2542, 284) ดังนั้น ผู้วิจัยต้องการศึกษาการรับรู้และการตีความละครโทรทัศน์ของวัยรุ่นภายใต้เนื้อหา “คุณธรรม จริยธรรม” จากการแสดงออกของพฤติกรรมจากการนำเสนอของละครโทรทัศน์

การศึกษาการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สังกัดพื้นที่การศึกษา จังหวัดสงขลา ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 15 คน จำนวน 1 โรงเรียน จัดกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน ประกอบด้วย นักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิง มาจัดการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเฉพาะละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางช่องฟรีทีวีระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2554 ระยะเวลาในการออกอากาศระหว่างเวลา 20.30-22.00 น. โดยการคัดเลือกเฉพาะเจาะจงละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาสะท้อนสังคมได้แก่ เรื่องดอกส้มสีทอง ออกอากาศทางไทยทีวีสีช่อง 3

เนื้อหาละครโทรทัศน์ที่เหมาะสมกับการส่งเสริมคุณค่าทางสังคม คือ เรื่อง “คุณธรรม จริยธรรม” ละครที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ย่อมเป็นละครที่ส่งเสริมและพัฒนาสังคมไทย ด้วยการปลูกฝังความคิด และทัศนคติที่มีต่อการมองโลกเกิดเป็นพฤติกรรมด้านต่างๆ แม้อาจจะเห็นไม่ชัดเจนและเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา แต่ละครก็มีอิทธิพลในการสร้างความคิดให้แก่ผู้ชมที่เปิดรับละครโทรทัศน์อย่างต่อเนื่อง และได้รับแนวคิดซ้ำๆ เป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งอาจเป็นแนวคิดด้านบวกและลบ ในด้านบวกก็โดยการสร้างความผูกพันทางสังคม การช่วยให้คลายเหงา ทดแทนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ขาดหายไป ทำให้ได้เรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตทางอ้อมจากเรื่องราวที่จำลองชีวิตมนุษย์ในสังคม ช่วยให้ตระหนักถึงคุณค่าของมนุษย์ในฐานะปัจเจกบุคคล แต่หากเนื้อหาละครโทรทัศน์มีเนื้อหาที่รุนแรง มุ่งสร้างทัศนคติที่ไม่ดีหรือเสนอเรื่องราวที่ฉาบฉวยฟุ้งเฟ้อ ก็นับเป็นการสร้างวัฒนธรรมไม่ดีให้กับเด็กและเยาวชนได้ อย่างไรก็ตาม บางครั้ง เนื้อหาของสารก็ขึ้นอยู่กับการศึกษาของผู้ชม โดยเฉพาะละครโทรทัศน์ที่อยู่ในประเภทที่เรียกว่า “ละครสะท้อนสังคม” ซึ่งมีเนื้อหาที่นำเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในสังคม ดังนั้น หากสังคมเลวร้าย ละครโทรทัศน์จะนำเสนอภาพที่เลวร้ายออกมาอาจเพื่อให้ผู้ชมได้ตระหนักถึงความเลวร้ายนั้นและหาทางแก้ไขหรือป้องกันมิให้เกิดความเลวร้ายขึ้นต่อไป

ละครจึงเป็นเสมือนกระจกสะท้อนความจริงที่เกิดขึ้นในสังคมมักเป็นที่นิยมและสร้างปรากฏการณ์ให้กับสังคมในมุมมองอย่างกว้าง

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างละครที่ได้รับกระแสความนิยมอย่างละครโทรทัศน์ เรื่อง “ดอกส้มสีทอง” ละครหลังข่าวทางช่อง 3 ซึ่งเป็นละครที่นำเสนอพฤติกรรมไม่ดีของตัวละครเอกซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่า ไม่ได้เกิดขึ้นจริงในสังคม แต่ผู้ชมบางกลุ่มก็อาจมองว่าเป็นละครที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม ปรากฏว่ามีคำวิจารณ์ความเหมาะสมของละครเรื่องนี้ผ่านสื่อมวลชนในขณะที่ละครเรื่องนี้กำลังออกอากาศอยู่ ซึ่งเป็นการตีความที่ต่างไปจากเจตนาของฝ่ายผู้ผลิต ดังตัวอย่างข้อถกเถียงถึงความเหมาะสมของเนื้อหาละครว่า

“...เรยา ร้อนสุคนทน พ่อแม่เด็กร้องวช. หยุคนาย ‘ดอกส้มสีทอง’ ซี่เนื้อหาแรง ไม่เหมาะสม ไม่เคารพพ่อแม่ แกรมมีฟัวกระจาย หวันลูกหลานเลียนพฤติกรรม ด้าน “นิพิฏฐ์” รับลูก ประธานรมต.ประจำสำนักนายฯฯ และเบรกลดกระแสคำพูด ไม่เหมาะสม ด้านผู้จัด ยันหีบยกเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงมาตีแผ่ เผยสุดท้ายตัวละคร ไม่มีความสุขในบั้นปลาย ส่วน “ชมพู่” อารยา ยันละครมีสาระ สะท้อนอะไรหลายอย่าง”

(คมชัดลึก 2554)

จากผลการสำรวจละครดอกส้มสีทองเป็นละครที่มีเนื้อหาสะท้อนสังคมและได้รับความสนใจจากผู้คนจำนวนมาก เนื้อหาเหมาะสมเป็นเรื่องจริงสะท้อนชีวิตคนในสังคม ให้แง่คิดของเรื่องการเมืองชีวิตคู่ การมีครอบครัว การแสดงบทบาทของตัวละครชื่อ เรยา ไม่เหมาะสมกับการใช้พฤติกรรมที่ก้าวร้าว คำพูดไม่เหมาะสมกับบุพการี เป็นชู้กับสามีคนอื่น ส่วนประโยชน์และโทษที่ผู้ชมจะได้รับพอ ๆ กันขึ้นอยู่กับวิจารณญาณของผู้ชมแต่ละคน ถ้าเด็กอยากดูควรมีผู้ใหญ่คอยให้คำแนะนำ สำหรับการเรียกร้องให้มีการเพิ่มการกำหนดอายุของผู้ชม (หรือเรียกว่า การกำหนด rate) เป็นอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ผู้ชมคิดว่าเหมาะสม เพราะเป็นช่วงอายุที่มีวุฒิภาวะ มีความคิดความอ่าน และสามารถแยกแยะได้ในระดับหนึ่ง จากผลสำรวจความคิดเห็นของผู้ชมละครโทรทัศน์เรื่องนี้ ผู้ชมเห็นด้วยกับการวิพากษ์วิจารณ์ละครเรื่องนี้เนื้อหาโดยรวมของเรื่องต้องการสะท้อนความเป็นจริงในสังคม แต่บทบาทและฉากบางตอนล่อแหลม ไม่เหมาะสม ผู้คนคิดว่าควรทำอย่างไรกับละครเรื่องนี้ มีถึงร้อยละ 61.95% ต้องการให้ฉายต่อไปตามปกติ อยากรู้ว่าจุดจบของละครเรื่องนี้จะเป็นอย่างไร เป็นการทำลายอรรถรสในการรับชมของแฟนละคร ถึงจะหยุคนายก็ไม่ได้ช่วยปัญหาสังคมเรตอายุผู้ชม (สวนดุสิต โพล 2554)

กล่าวได้จากกระแสทางสังคมต่อละครเรื่องดอกส้มสีทอง นั้นแม้ว่าผู้ชมต้องการให้มีการออกอากาศตามปกติเนื่องจากให้ข้อคิดและคติสอนใจ แต่ก็มียูทูบที่เห็นว่าละครเรื่องนี้ฉากที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม อารมณ์รุนแรงก้าวร้าว และมีฉากเลิฟซีนที่ล่อแหลมและหากผู้ชมยังเป็นเด็กและเยาวชนซึ่งยังขาดประสบการณ์และวุฒิภาวะในการแยกแยะบทบาทของตัวละครย่อมส่งผลกระทบต่อคนดูที่ยังเป็นเด็กและเยาวชน ดังนั้นการศึกษาการตีความละครโทรทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยมีประเด็นในการศึกษา ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหาของละครโทรทัศน์
2. บทบาทของละครโทรทัศน์ต่อ “วัยรุ่น”
3. มุมมองของวัยรุ่นต่อละครโทรทัศน์
4. ผลกระทบของละครโทรทัศน์ที่มีต่อของวัยรุ่น

## 1. การวิเคราะห์เนื้อหาของละครโทรทัศน์

“ถ้าฟ้าเสียตัว ฟ้าต้องได้เป็นแอร์”

ประโยคข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของบทสนทนาในเรื่อง “ดอกส้มสีทอง” เป็นการประกาศเจตนารมณ์ของ เรยา วงศ์เสวต นางเอกของเรื่อง พฤติกรรมที่ปรากฏในเรื่อง คือ เรยาเอาตัวเข้าแลกกับตำแหน่งหน้าที่การงาน จากบทสนทนาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าในสังคมไทยปัจจุบันมีบุคคลบางคนหรือบางกลุ่มยอมทำทุกอย่างเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองไม่ว่าการกระทำนั้นจะถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ เรยาได้ทำงานเป็นพนักงานต้อนรับของสายการบินสยามแอร์ไลน์ (สายการบินที่สมมุติขึ้น) และต่อมาก็ได้เป็น “ภรรยาหน้ามือ” ของผู้บริหารบริษัทซึ่งนับเป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อแบบแผนอันดีงามของสังคม และเป็นพฤติกรรมด้านลบเป็นเพียงบางส่วนในอีกหลายพฤติกรรมของตัวละครเอกในละครเรื่องดอกส้มสีทอง

การวิพากษ์วิจารณ์ถึงความรุนแรงทางพฤติกรรมของตัวละครบทบาทของเรยา ที่เป็นการแสดงพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรมและประเพณีของคนไทยอย่างกว้างขวางในสังคมถึงความเหมาะสม และไม่สมควรนำเสนอละครเรื่องนี้เนื่องจากเด็กและเยาวชนอาจจะเลียนแบบพฤติกรรมของเรยา ดังที่มีผู้เสนอการวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครในเรื่องดอกส้มสีทอง ดังต่อไปนี้

“เรยา สาวสวยหน้าตาคมเข้ม เป็นคนที่มีความทะเยอทะยานและมีความมั่นใจ ในตัวเองสูงมาตั้งแต่เล็กแต่น้อย เธอมักใฝ่ฝันถึงความร่ำรวยและสะดวกสบายของชีวิตจ ยอมทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนเองต้องการ ตัวละครแบบเรยา ทำผิดพลาด ข้อ 3 อย่างเด่นชัด รู้ว่าผู้ชายที่เธอปรารถนามีภรรยาแล้ว แต่ก็พยายามทุกวิถีทางที่จะเป็น เจ้าของให้ได้ และขาดมธุรสวาจาต่ออนุภคินีทำให้แม่ต้องทุกข์ใจ ตระอมใจ กับคำพูดที่ รุนแรงด้วยอารมณ์ ไม่เคยให้เกียรติผู้เป็นแม่ ลูกผู้หญิงจึงไม่ควรนำเป็นเยี่ยงอย่าง”

(ลัญจิกา ผาบไชย 2554)

จากการวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครในเรื่องดอกส้มสีทอง แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสมและไม่สมควรนำเป็นแบบอย่าง ซึ่งตัวละครได้แสดงออกถึงการมีอุปนิสัยเห็นแก่ตัว กราดเกรี้ยวชอบเอาชนะ ทะเยอทะยาน อิจฉาริษยา และที่สำคัญเธอมักคิดว่ากล่าวอนุภคินีด้วยถ้อยคำ ที่รุนแรงในยามไม่ถูกใจ และมักดูถูกอาชีพของมารดาบิดาของตนเอง เพราะไม่มีความภูมิใจในภูมิลั งที่มารดามีสถานภาพด้อยต่ำเป็นเพียงคนรับใช้ เธอจึงเกิดความรู้สึก “ด้อย” และคิดว่าตนเองไม่ได้รับการยอมรับหรือยกย่องจากสังคม

พฤติกรรมการทำผิดพลาดธรรมของตัวละคร ซึ่งมีแสดงออกมาในพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม การทำผิดพลาดข้อ 3 คือ การประพฤติดิฉันในกาม ปรากฏอยู่ในเนื้อหาของละครตลอดทั้งเรื่อง และ นอกจากผิดพลาดข้อ 3 แล้วเธอยังประพฤติดิฉันในศีลอีกหลายข้อ ทั้งการผิดพลาดข้อ 1 คือ การทำลายชีวิต การผิดพลาดข้อ 2 คือ ถีเอาของที่เขาไม่ได้ให้ และการผิดพลาดข้อ 4 คือ การพูดเท็จ

แต่ถึงอย่างไรละครคือ การแสดง ดังนั้นแม้การประพฤติดิฉันปฏิบัติตนของตัวละครจะ มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม แต่ก็เป็นส่วนหนึ่งของเรื่องราวที่เป็นการเพิ่มอรรถรส ชวนติดตาม ของละครเท่านั้น แต่จุดประสงค์หลักในการถ่ายทอดแง่คิด ค่านิยม อีกทั้งอุดมการณ์ต่าง ๆ ออกมาสู่ คนดูต่างหากที่สำคัญว่า คนดูจะมองเห็นพฤติกรรมและตีความตามที่ผู้ส่งสารต้องการได้หรือไม่ ซึ่ง ก็ย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาของผู้ชมนั่นเอง

ดอกส้มสีทองละครที่สร้างปรากฏการณ์ทางสังคม เป็นบทประพันธ์ของถ่ายเถา สุจริตกุล ผู้ประพันธ์ได้อธิบายว่าตัวละครทุกตัวถูกสร้างขึ้นอย่างมีเหตุผล ดังนี้

“เรยามีข้อเสีย คือนอกจากถูกตามใจ โดยไม่รู้ว่าเป็นใคร ความทะเยอทะยาน ของคนที่เกิดมาครั้ง ๆ กลาง ๆ แบบนี้มักจะแรงกล้า เป็นสิ่งที่ช่วยไม่ได้ เพราะเขาอยากจะทำ หน้า ให้เกินหน้าคนรอบตัว แต่เรยา ก็เคยเรียนหนังสือ เกเรียน อันนี้เป็นธรรมดาเด็ก รักเรียนมีก็เปอร์เซ็นต์ในโลก ไม่มีการอบรม ไม่มีการปลูกฝังใดๆ ทั้งสิ้น เขาก็คิดเองว่าจะ

ก้าวไปในจุดที่ต้องการให้ได้เร็วที่สุด เขาทำอย่างที่เขาทำ แล้วบางคนสำคัญผิด คิดว่าแย่งชิงผู้ชายมาได้คือชัยชนะ หลายคนคิดแบบนั้น แต่จริงๆ ไม่มีใครชนะ แพ้หมด คนที่ก้าวไปในชีวิตแบบนั้น แพ้ทุกคน ไม่มีใครมีความสุข ทำไมไม่มองจุดนี้ แล้วเอาไปสอนใจตัวเอง”

(ทีมข่าวจุดประกาย 2554)

ทักษะของถ่ายเถา สุจริตกุล แสดงถึงจุดมุ่งหมายในการประพันธ์นิยายเรื่อง ดอกส้มสีทองว่า สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของตัวละครที่ไม่เหมาะสมและผิดศีลธรรม สุดท้ายยอมได้รับผลของการกระทำ ให้นำมาเป็นแบบอย่างในการสอนใจได้

จากบทประพันธ์สู่เบื้องหลังบทละครโทรทัศน์ ดอกส้มสีทอง ศัลยา สุชนะนิวัตต์ ผู้เขียนบทละครโทรทัศน์ที่สร้างกระแสสังคมมากที่สุด ทั้งกระแสทางบวกและกระแสทางลบ ศัลยา สุชนะนิวัตต์ ได้ให้สัมภาษณ์ถึงเนื้อหาของละครเรื่องนี้ไว้ ดังนี้

“ละครคือ ความบันเทิงอย่างหนึ่ง ที่จะมีทั้งตัวละครที่ดีและร้าย เพื่อให้เกิดอารมณ์ในการชม และหากมองให้ลึกซึ้งอย่างผู้มีปัญญา ก็จะเห็นแก่นของเรื่องที่ซ่อนไว้ในเปลือกอันหวือหวานี้ เพราะหากดูจนจบ ก็จะพบสิ่งอันเป็นสาระและคำสอนที่ซ่อนอยู่ อีกทั้งยังเชื่อในวิจารณ์ญาณของผู้ชม ว่าสามารถแยกแยะได้ ว่าสิ่งไหนควรทำไม่ควรทำ อะไรคือ ละครและอะไรคือ ชีวิตจริง”

(วอยซ์ทีวี 2554)

จากทักษะของ ศัลยา สุชนะนิวัตต์ ผู้เขียนบทละครสอดคล้องกับทักษะของผู้เขียนบทประพันธ์อย่างถ่ายเถา สุจริตกุล เจ้าของบทประพันธ์นวนิยาย “ดอกส้มสีทอง” ละครสร้างขึ้นมาเพียงวัตถุประสงค์เดียว คือ ความบันเทิง แม้พฤติกรรมของตัวละครจะสะท้อนออกมาในรูปแบบความรุนแรง แต่เมื่อถึงตอนจบคนดูที่สามารถแยกแยะละครกับชีวิตจริงได้ก็จะค้นพบกับแก่นแท้ของเรื่องและได้รับคำสอนคติเตือนใจที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

กระแสวิพากษ์วิจารณ์ละครเรื่องดอกส้มสีทองที่ออกอากาศทางไทยทีวีสีช่อง 3 กรณีมีฉากล่อแหลม คำทอບุพการี และดูเหมื่อนว่าจะส่งเสริมให้คนเป็นภรรยาบ่อย โดยเฉพาะตัวบทละครเด่น ชื่อ “เรยา” ผู้ผลิตละครได้อธิบายจุดมุ่งหมายของการนำเสนอพฤติกรรมของตัวละครว่า ต้องการที่จะนำเสนอผู้ชมว่า ถ้าทำไม่ดีจะเกิดผลอย่างไร ดังบทสัมภาษณ์ของผู้ผลิตเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการนำเสนอละครนี้ว่า



“แต่สิ่งที่เราอยากจะอธิบายก็คือ ที่เราเลือกภาคสองมาทำเพราะมีอะไรซ่อนไว้ในความเป็นครอบครัวและสะท้อนสังคม เพราะฉะนั้นเรื่องอาจจะแรงก็ปรึกษากันตั้งแต่แรกว่าจะสอดแทรกเรื่องคำสอนและมุมมองชีวิต ว่าชีวิตของตัวละครมันเหมือนเป็นบทเรียนที่สอนชีวิตคนได้...เรามองว่าเรายืนยันเป็นเรื่องราวสะท้อนสังคม มันเป็นภาพที่สอนใจสังคมให้เห็นว่าถ้าทำอย่างเราผลที่เกิดขึ้นก็จะมีแต่ความทุกข์ ทั้งการที่เขาตำทำร้ายแม่ หรือแม่ที่เลี้ยงลูกแบบเอาใจลูกมากไปทำให้ผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างนี้ ซึ่งครอบครัวสามารถหยิบยกมาสอนลูกได้ว่าควรทำตัวอย่างไร ดังนั้นจึงไม่หวั่นไหวเพราะว่าเรามีเจตนาที่ดี และผู้เขียนมีเหตุมีผลของการสะท้อนภาพสังคมออกมา มีคำสอนออกมาให้คนจำ...มีคำสอนสอดแทรกในตัวละคร เป็นบทสรุปของแต่ละคน ถ้าเราใช้ชีวิตของตัวละครทุกตัวที่เกิดขึ้นเป็นบทเรียนเราจะรู้สึกว่ามันน่าจะทำอย่างนั้น เช่นคนที่มีเมียน้อย จะเห็นผลที่เกิดขึ้น เพราะละครสะท้อนทุกมุมให้เกิดความสะเทือนใจ และจุดจบเรายกก็ไม่มีความสุขและมีแต่ทุกข์”

(ไทยรัฐ 2554)

จากมุมมองของผู้ผลิตละครดังกล่าว จะเห็นถึงเนื้อหาละครที่สะท้อนครอบครัวและสังคม การนำเสนอบทเรียนถึงเรื่องราวสะท้อนสังคมและภาพสอนใจถึงการกระทำของตัวละครและผลของการกระทำนั้น

อันที่จริง ละครเรื่องนี้ หากผู้ชมตีความ “สาร” ที่ละครกำลังบอกกล่าวได้อย่างถูกต้อง ก็จะเกิดประโยชน์ต่อตนเอง ดังที่มีการตีความคำสอนเกี่ยวกับชีวิตจากละครเรื่อง “ดอกส้มสีทอง” ของพระภิกษุนักเทศน์ที่มีชื่อเสียงรูปหนึ่งคือ พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ผู้อำนวยการสถาบันวิมุตตยาลัย ท่านได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการดูละครอย่างไร จึงจะเห็นธรรมะจากละครที่ผู้คนในสังคมวิพากษ์วิจารณ์ว่าไม่ดี ว่าดูละครอย่างไรจึงจะเห็นธรรมะเพื่อนำมาเป็นธรรมสอนใจเรา โดย ดังนี้

“พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า คนมีปัญญาต้องรู้จักแสวงหาปัญญา จากสิ่งซึ่งคนทั่วไปมองไม่เห็น หลักตรงนี้มีอยู่ง่ายว่าในคิมิเสียว ในเสียมิตี ฉะนั้นพระอาจารย์คิดว่า นอกจากละครจะดีหรือไม่ดี สิ่งที่ต้องเรียกร้องต่อมาก็คือ ผู้ชมมีท่าทีในการดูที่ดีพอหรือเปล่าเช่น อย่างดอกส้มสีทองเนี่ย เราทำไม่ดีต่อแม่ใช่ไหม ถ้าเราดูดีๆ เราเห็นว่าเด็กคนนี้ก็ก้าวร้าว ไม่ให้ลูกดูแล้วเดี๋ยวลูกก็มาก้าวร้าวกับแม่ แต่ถ้าเราดูอย่าง วิเคราะห์ วิจัย วิวิจารณ์ เราจะเห็นว่าที่เขาเอาแต่ใจก็เพราะแม่รักลูกมากเกินไป แม่เอาแต่ใจลูกปล่อยให้ลูกเอาแต่ใจตนเอง ในที่สุดลูกก็กลายเป็นลูกบึ้งเกิดเกล้า แม่กลายเป็นบ่าวข้าช่วงใช้ของลูกไป เห็นไหมถ้าดูอย่างนี้เราก็ได้รู้ว่า ไร้ตายละ การเป็นแม่อย่างนี้ไม่ดีเลย เราก็ได้คิดใน

การเลี้ยงลูกใช้ใหม่ละ ถ้าคู่ต่อไปเอ๊ะว่าทำไมเราต้องวิ่งไล่จับผู้ชายทั้งเรื่องเลย ก็ตอบได้เหมือน กันว่าเพราะอะไร เพราะตอนเล็กๆ เราถูกกระทำจากบ้านใหญ่ ถูกกดขี่ข่มเหงสารพัด เธอถึงอยากจะสูงจนถึงขณะตั้งชื่อตัวเองว่า “น้องฟ้า” เพื่อที่จะได้ทะเยอทะยานไปให้พ้นจากการถูกกระทำร้ายใช้ใหม่ แต่เธอก็ไม่ตั้งใจเรียนหนังสือด้วย แต่งตัวไปโรงเรียนทุกวันแต่ไม่เคยไปถึงนั่นก็เป็นเหตุให้ไม่มีความรู้ที่เป็นเรื่องเป็นราว ถ้าดูในประเด็นนี้เราจะเห็นได้ว่า เธอเนี่ยไง เอาไปสอนลูกนะ ถ้าไม่ตั้งใจเรียนชีวิตจะย่ำแย่ขนาดนี้นะต้องถือหลักดูหนึ่ง ดูละครแล้วย้อนดูตัวถ้าเราถือหลักอย่างนี้เราจะเห็นว่าทุกความเลวย่อมมีที่มาทุกความดีย่อมมีเหตุผล ฉะนั้นเราดูไปพิจารณาไปเราก็จะเห็นว่าดูละครแล้วย้อนดูตัวเราจะได้รับบทเรียนมากมาย แม้จากเรื่องซึ่งใคร ๆ บอกว่าไม่ดี แต่ดูเป็นก็จะเห็นธรรม คำจะชัดเจนก็ต่อเมื่อมีขาว ขาวจะชัดเจนก็ต่อเมื่อมีดำ เราต้องพร้อมยอมรับโลกทั้งสองด้าน ฉะนั้นเราต้องมีภูมิคุ้มกัน ถ้าเราเจอแต่คนดี ๆ เนี่ยเราเดินจากบ้านไปเจอคนเลวเราจะรู้ทันใหม่ คงไม่มีทางหรอกเพราะฉะนั้นเราต้องเรียนรู้ทั้งดีและไม่ดี ดีควรเอาไว้เป็นแบบอย่างไม่ดีรู้เอาไว้เท่าทัน นั่นคือ สิ่งที่เราจะได้ควรจะได้จากละครเรื่อง “ดอกส้มสีทอง”

(ยูทูป 2554)

คำสอนจากพระมหาวิชัย วชิรเมธี การดูละครต้องดูอย่างพินิจพิจารณาหาคูโดยใช้เหตุผลทุกสาเหตุมีที่มาที่ไปการดูละครดูแล้วนำข้อคิดคติเตือนใจที่ได้มาปรับใช้กับชีวิตได้โดยนำธรรมะมาใช้เป็นภูมิคุ้มกันได้

จะเห็นได้ว่า ละครโทรทัศน์อย่าง ดอกส้มสีทอง ซึ่งจากเนื้อหาที่นำเสนอเป็นเรื่องที่เสนอพฤติกรรมด้านลบของตัวละครเอก และดูจาก “รูปแบบ” ภายนอกค่อนข้างมีความรุนแรงและขัดแย้งต่อแบบแผนทางจริยธรรมของสังคม แต่หากได้มีการติดตามละครเรื่องนี้จนจบเรื่องจะพบ “คติสอนใจ” หลายประการ ซึ่งหากผู้ชม “ตีความ” สารได้ออกมาตรงตามเจตนาของผู้สร้าง ก็นับได้ว่าละครเรื่องนี้ให้ประโยชน์ในการเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง และอาจหาทางป้องกันระมัดระวังมิให้เกิด “เรยา” คนต่อไปเกิดขึ้นอีกในสังคม

## 2. บทบาทของละครโทรทัศน์ต่อ “วัยรุ่น”

“บทบาท” ในที่นี้มีความหมายถึง หน้าที่ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีต่อบุคคลและสังคม หน้าที่ของละครโทรทัศน์ ซึ่งคนทั่วไปรับรู้ได้อย่างชัดเจนคือ การให้ความบันเทิง (entertainment)

แก่สังคมและการให้อุทาหรณ์สอนใจ (education) แก่ผู้คน อย่างไรก็ตาม ความบันเทิงมักจะสวนทางกับความเป็นจริงในด้านเนื้อหาสาระ กล่าวคือละครเรื่องใด ถ้าเน้นความบันเทิง ความจริงในด้านเนื้อหาอาจย่อห้อยลงไป บทบาทด้านความบันเทิงทำให้คนดูได้ปลดปล่อยอารมณ์ (emotional release) และเติมเต็มจินตนาการของตนเอง (fantasy fulfillment) (กาญจนา แก้วเทพ 2544, 454-455) ดังนั้นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่ต้องการความบันเทิง หลีกหนีจากความเป็นจริงที่ซับซ้อนวุ่นวาย ดังนั้นละครโทรทัศน์จึงเป็นพื้นที่เสรีภาพแบบใหม่ (new freedom) หมายความว่า หากโลกความเป็นจริงเต็มไปด้วยระเบียบทางสังคมมากมาย ในโลกจินตนาการของละครโทรทัศน์ ผู้ชมสามารถสร้างตัวเป็นตัวละครใดก็ได้

นอกจากบทบาทของละครโทรทัศน์ในการให้ความบันเทิง (entertainment) แก่ผู้รับชมแล้ว ละครโทรทัศน์ ยังทำให้ผู้ชมมีหน้าที่ในการสร้างความคิดและความรู้สึก โดยการสร้างความผูกพันทางสังคม การช่วยให้คลายเหงา ทดแทนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน โดยเฉพาะละครโทรทัศน์ต่อสังคม

ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รับจากกลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม (focus group) พบว่า บทบาทของละครโทรทัศน์ที่มีต่อวัยรุ่น ก็คือ ในเรื่องการได้คิดเตือนใจ นอกจากได้รับความบันเทิง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นพ้องร่วมกันว่า ละครโทรทัศน์มีประโยชน์ต่อตนเองในการให้ความรู้และทรศนะต่อการใช้ชีวิต เช่นเรื่องการทำดีได้ดี เมื่อเห็นตัวละครในเรื่องทำดีแล้วได้รับผลดีตอบแทน ส่วนตัวละครที่ไม่ดีก็จะได้ผลร้ายเป็นการสนองตอบ ก็ทำให้เกิดความรู้สึกว่า การทำดีนั้นมีผลดีตอบแทน นอกจากนี้ยังได้รับความบันเทิงจากการรับชมเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วย ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า วัยรุ่นที่ได้ดูละครโทรทัศน์เป็นประจำจะมีมุมมองต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการดูละครโทรทัศน์ โดยเฉพาะวัยรุ่นที่ดูละครเป็นประจำ อย่างต่อเนื่องเพราะเมื่อดูละครแล้วได้คิดเตือนใจและอุทาหรณ์สอนใจหลายอย่าง ดังคำบอกเล่าของน้องพล (นามสมมุติ) อายุ 15 ปีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 แสดงความคิดเห็นว่า

“ชอบดูละครเป็นประจำ ได้คิดเตือนใจจากการดูละครหลายอย่าง เช่นทำในสิ่งที่ดีก่อนไม่มีใครให้ทำดีด้วย ทำสิ่งที่ดีก็จะได้รับสิ่งดี ทำสิ่งที่ไม่ดีก็ได้รับสิ่งที่ไม่ดีกลับมาเช่นกัน”

(น้องพล (นามสมมุติ) อายุ 15 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

ขณะที่วัยรุ่นที่ชอบดูละครโทรทัศน์เพราะละครมีบทสรุปเป็นคติเตือนใจในตอนจบที่ทำให้เห็นชัดเจนว่าผลของการกระทำของตัวละครนั้นจะได้รับผลของการกระทำอย่างชัดเจนอย่างนี้น้องนล (นามสมมุติ) อายุ 15 ปีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 แสดงความคิดเห็นว่า

“ปกติก็ชอบดูละครนะเพราะตอนจบผู้ร้ายมักจะได้รับการลงโทษบางครั้งก็ติดคุก โคนแก้แค้นกลับหรือไม่เหลือใครมีแต่คนเกลียด”

(น้องนดล (นามสมมุติ) อายุ 15 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นชอบดูละครเป็นประจำ ได้คิดเตือนใจจากละครหลายอย่าง เช่น ทำในสิ่งที่คิดก่อนไม่มีใครให้ทำด้วย ทำสิ่งที่ดีก็จะได้รับสิ่งดี ทำสิ่งที่ไม่ดีก็ได้รับสิ่งที่ไม่ดีกลับมา เช่นกัน วัยรุ่นได้รับคิดเตือนใจ และแบบอย่างจากการกระทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตัวละคร ที่แสดงออกมาและเห็นถึงผลการกระทำได้อย่างชัดเจน

ส่วนวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยที่ดูละคร โทรทัศน์เพื่อความบันเทิงและความสนุกสนาน อย่างน้องชารี (นามสมมุติ) อายุ 14 ปีและน้องกร (นามสมมุติ) อายุ 14 ปี ที่ชื่นชอบดูละครโทรทัศน์ เพราะละครโทรทัศน์ให้ความรู้สึกรู้ว่าเป็นเรื่องความบันเทิงและรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินไปกับ เวลาที่ดูละครโทรทัศน์และยังได้รับคติสอนใจอีกด้วย

“ชอบดูละครที่แรง ๆ เพราะสนุกดี ดูเป็นประจำ ละครก็สอนให้เราเห็นว่า ทำไม่ดี หรือทำชั่วก็จะได้ชั่ว ชีวิตไม่มีความสุขจะมีความสุขก็แค่ครั้งคราว แต่สุดท้ายก็ต้องมีความทุกข์และ ต้องเสียใจที่หลังจากการกระทำของตัวเอง”

(น้องชารี (นามสมมุติ) อายุ 14 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

“หนูดูละครทุกวัน ดูเพลิน ๆ แต่หนูก็คิดว่าละครสอนให้รู้ว่า การกระทำแบบไหน ที่ดีและแบบไหนที่ไม่ดี”

(น้องกร (นามสมมุติ) อายุ 14 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

จากการศึกษาพบว่าวัยรุ่นชอบดูละครที่เนื้อหารุนแรงเพราะความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และยังรับชมละครโทรทัศน์เป็นประจำ ละครก็สอนให้เรารู้ว่า ทำไม่ดีหรือทำชั่วก็จะได้ชั่ว ชีวิตไม่มีความสุขจะมีความสุขก็แค่ครั้งคราว แต่สุดท้ายก็ต้องมีความทุกข์และต้องเสียใจที่หลังจากการกระทำ ของตัวเอง

ละครโทรทัศน์มีบทบาทหรือหน้าที่ต่อคนดูทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะวัยรุ่น เพราะละครโทรทัศน์นำเสนอเนื้อหาหลากหลายรูปแบบแฝงไว้ซึ่งอุดมการณ์และการเผยแพร่ความรู้ ค่านิยม และบรรทัดฐานของสังคมแก่สมาชิกรุ่นใหม่ของสังคม เพราะนอกจากละครจะมีบทบาท เพื่อความบันเทิง การช่วยให้คลายเหงา ทดแทนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและที่สำคัญละคร

โทรทัศน์บำบัดความตึงเครียดจากการดำเนินชีวิตประจำวันแล้วนั้น ยังมีการอบรมสั่งสอนค่านิยม และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ยังสามารถสร้างคติสอนใจวัยรุ่นแสดงรูปแบบการกระทำที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมให้วัยรุ่นได้เห็นภาพอย่างชัดเจน

### 3. มุมมองของวัยรุ่นต่อละครโทรทัศน์

วัยรุ่นมีมุมมองในการเลือกรับสารตามความสนใจของตนซึ่งจะเกิดขึ้นจากความเชื่อ และค่านิยมเดิมที่วัยรุ่นคิดและเชื่ออยู่ในขณะนั้น ซึ่งพฤติกรรมในการเปิดรับสารอย่าง เช่น ละครโทรทัศน์สักเรื่องหนึ่งเกิดจากปัจจัยพื้นฐานมากมาย บุคคลจะเลือกเปิดรับข่าวสารตามสิ่งที่ตนเองต้องการจะรู้ ดังนี้

น้องแพรว (นามสมมุติ) อายุ 15 ปี และน้องพันธ์ (นามสมมุติ) อายุ 14 ปี เป็นเพื่อนในกลุ่มเดียวกันชอบดูละครโทรทัศน์เรื่องเดียวกันและมีการพูดคุยกันเกือบทุกครั้งที่มีเวลาว่างระหว่างเรียนถึงละครโทรทัศน์ที่ได้ดูมาเมื่อคืน แสดงความคิดเห็นว่า

“ชอบมากเลย สวย หนูดูทุกวัน”

“ใช่ ชอบมากเลยสวยมาก แต่งตัวเก่งมากๆ”

น้องชิดตะวัน (นามสมมุติ) อายุ 14 ปี เลือกดูละครโทรทัศน์ทุกวันถึงขั้นติดละครโทรทัศน์ยังเป็นเรื่องที่ชอบด้วยแล้วจะติดตามดูทุกวัน

“ดูละครทุกวันและติดละครเรื่องดอกส้มสีทองเพราะชอบ”

(น้องชิดตะวัน (นามสมมุติ) อายุ 14 ปี วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

นอกจากพฤติกรรมการชอบดูละครหรือแฟนพันธุ์แท้ละครติดต่อกันทุกวันแล้วยังมีอีกส่วนหนึ่งที่เลือกดูละครโทรทัศน์เฉพาะเรื่องที่ตนเองชื่นชอบเท่านั้น อย่างน้องพรรณ (นามสมมุติ) อายุ 14 ปี มักจะเลือกดูละครที่ชอบเพราะการดูละครมักจะได้อรรถรสในการประพาดดินได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ดังนี้

“ละครบ้างบางครั้งแล้วแต่จะดูเรื่องที่ชอบ แต่ละครสอนให้รู้ถึงการประพฤติตัวของคนในปัจจุบัน ได้สอนถึงผลที่ทำ”

(น้องพรรณ (นามสมมุติ) อายุ 14 ปี วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

ผลจากการสนทนากลุ่ม พบว่าวัยรุ่นจะเลือกรับชมหรือเลือกดูละครโทรทัศน์เรื่อง ที่ตนเองชื่นชอบและมีลักษณะการดูเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นทัศนคติและค่านิยม คือ ความชอบ และมีใจโน้มเอียงต่อเรื่องราวต่าง ๆ และค่านิยมในการเลือกที่จะรับชมละครโทรทัศน์เรื่อง ที่ตนเองชอบ

นอกจากมุมมองว่าละครโทรทัศน์ในแง่ของการได้รับประโยชน์จากข้อคิด คติสอนใจ แล้ว อีกส่วนหนึ่งมองว่าพฤติกรรมการแสดงออกของตัวละครก่อนข้างรุนแรงไม่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง เพราะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรุนแรงเป็นเครื่องมีบอกความเป็นคนดีหรือไม่ดี ผ่านตัวละครที่ไม่ควรเลียนแบบ ดังนี้

“ผมชอบดูละครที่ไม่มีมีความรุนแรงหรือทะเลาะกันเราไม่ควรประพฤติเป็นตัวอย่าง ชอบแบบสนุก ๆ มากกว่า อีกอย่างเราได้เรียนรู้การกระทำที่ดีและไม่ดี”

(น้องภู (นามสมมุติ) อายุ 15 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

“ละครที่ได้ดูนั้น ชอบฉากที่ไม่รุนแรงมากกว่า ถึงแม้ละครที่ได้ดูจะไม่มีฉากที่บ ตีกันแต่ก็ใช้คำพูดดูถูกกัน คำว่ากันด้วยคำพูดที่รุนแรง”

(น้องกี (นามสมมุติ) อายุ 14 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

“ตัวละครที่ชอบทำร้ายคนอื่นพูดหยาบคายกับคนอื่นชอบแสดงกิริยาที่ไม่ดีความร้ายกาจ ของตนเอง ซึ่งทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนและเสียใจ สักวันหนึ่งกรรมที่ทำนั้นจะตอบสนอง

(น้องรัชนิ (นามสมมุติ) อายุ 15 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

“ละครไม่มีฉากบตี แต่ก็แรงมากเช่นการด่าพ่อแม่ แต่ก็สนุกก็มีคติข้อคิดมากมาย เราทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่วเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี เด็กที่ดูแล้วไม่ได้รับการสั่งสอนจากพ่อแม่ อาจจะเลียนแบบทำตามได้ เราควรแนะนำให้ผู้ที่ยุ่่น้อยดูอย่างถูกต้อง ไม่ทำตามเพราะ มันเป็นแค่การแสดง”

(น้องเจนจิ (นามสมมุติ) อายุ 15 ปี วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

ผลการศึกษามุมมองของวัยรุ่นจากการทำสนทนากลุ่มพบว่า วัยรุ่นสามารถแยกแยะการกระทำที่ตัวละครแสดงออกมาอย่างเห็นได้ชัดเจน ทั้งการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ แม้ว่าวัยรุ่นชอบดูละครโทรทัศน์เพื่อความบันเทิงแต่ก็สามารถแยกแยะพฤติกรรมความรุนแรงที่เกิดจากการรับชมได้ เลือกแบบอย่างนำมาปรับใช้กับชีวิตของวัยรุ่นเองได้

#### 4. ผลกระทบของละครโทรทัศน์ที่มีต่อของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังค้นหาตัวตนของตนเอง การค้นหาตัวเองที่ทำให้วัยรุ่นเลือกเลียนแบบในพฤติกรรมที่วัยรุ่นชื่นชอบ รูปแบบที่เขาจะเลียนแบบในพฤติกรรม ส่วนใหญ่เขาจะเลือกเลียนแบบบุคคลที่อยู่ใกล้ก่อน วัยรุ่นจึงเป็นวัยที่สามารถแยกแยะถูกผิดชั่วดีได้เช่นน้องกุล (นามสมมุติ) หนึ่งในกลุ่มวัยรุ่นมองว่าพฤติกรรมหลายอย่างที่เกิดขึ้นในละครเป็นผลมาจากการไม่ได้รับความรักและอบรมสั่งสอนจากผู้ปกครองอย่างถูกวิธี จึงไม่ควรเลียนแบบ

“จากการที่ได้รับชมละครโทรทัศน์การกระทำหลาย ๆ อย่างที่เกิดขึ้นบางครั้งก็เกิดจากตัวละครที่ไม่ได้รับความรักและการสั่งสอนจากพ่อแม่ หากเราดูละครก็ไม่ควรทำตาม”  
(น้องกุล (นามสมมุติ) อายุ 15 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

ขณะเดียวกันน้องสุ มองว่าการออกตัญญูต่อบิดามารดาและการกระทำที่ผิดศีลธรรม เช่น การผิดสามีภรรยาผู้อื่นเป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรเลียนแบบเพราะจะทำให้ไม่เจริญ

“ได้ดูละครแล้ว เห็นพฤติกรรมที่ไม่ดีหลายอย่างพฤติกรรมที่ดีก็มี แต่ที่ไม่ดีเช่นการออกตัญญูต่อพ่อแม่ที่มีบุญคุณกับเราหรือการแย่งสามีคนอื่นสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นพฤติกรรมที่ไม่ดีไม่ควรทำตามอย่างยิ่ง ถ้าเราเลียนแบบพฤติกรรมเหล่านี้ มีแต่ทำให้ชีวิตเราแย่ลง”

(น้องสุ (นามสมมุติ) อายุ 15 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

ส่วนน้องเกียรติ (นามสมมุติ) อายุ 15 ปี พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากละครอาจทำให้เกิดการเลียนแบบได้

“เป็นการกระทำที่ไม่ควรประพฤติเป็นตัวอย่างสำหรับเด็กที่ดูเพราะอาจทำให้เด็กเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ดี สิ่งที่ได้จากละครก็จะได้เรียนรู้การกระทำที่ดีและไม่ดี”

(น้องเกียรติ (นามสมมุติ) อายุ 15 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

นอกจากนี้ น้องณัฐ อายุ 14 ปี มองว่าความอิจฉาริษยาเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องไม่ควรเลียนแบบ

“การที่เป็นตัวอิจฉาและชอบทำตัวไม่ดีเช่น อิจฉาริษยา แย่งของคนอื่น เพราะเขาไม่พอใจในสิ่งที่มีอยู่ มันเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องเราไม่ควรทำกริยาเช่นนั้น”

(น้องณัฐ (นามสมมุติ) อายุ 14 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

ส่วนน้องนนท์ (นามสมมุติ) มองว่าคนที่ดูละครโทรทัศน์นั้นได้ประโยชน์จากการเรียนรู้จากการกระทำของตัวละคร ทั้งการมีพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมจากการรับชมละครโทรทัศน์

“ผมว่าละครก็มีผลต่อผู้ชม เพราะสอนให้เราได้รู้การกระทำ ปฏิบัติตนอย่างไรและสอนให้รู้ว่าการกระทำแบบไหนผิดแบบไหนถูก”

(น้องนนท์ (นามสมมุติ) อายุ 15 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

น้องอาภาซึ่งเป็นเด็กวัยรุ่นที่ดูละครโทรทัศน์ทุกวันมองว่า ละครโทรทัศน์ไม่สามารถทำให้เกิดการเลียนแบบได้

“หากถามว่าละครโทรทัศน์ทำให้หนูเลียนแบบได้ไหม หนูบอกได้เลยว่าละครโทรทัศน์ไม่ทำให้หนูเลียนแบบได้ เพราะหนูอยู่ทุกวัน”

(น้องอาภา (นามสมมุติ) อายุ 15 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

ละครโทรทัศน์อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการแสดงพฤติกรรมเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่สามารถแยกแยะคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานได้ หากอิทธิพลของสื่อมวลชนโดยเฉพาะละครโทรทัศน์อาจส่งผลในทางอ้อมต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นซึ่งผลกระทบที่ได้จากละครโทรทัศน์นั้นอาจส่งผลในทันทีทันใดหรือการส่งผลแบบสะสมระยะยาว การสะสมที่ค่อยเป็นค่อยไปซึ่งสังเกตเห็นได้ยากมากซึ่งเกิดจากการเปิดรับสื่อรูปแบบเดิมซ้ำๆ เป็นระยะเวลาาน ซึ่งการรับสารโดยไม่ได้ตั้งใจอาจจะส่งผลกระทบต่อด้านลบได้



## 5. การตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรมจริยธรรมเป็นเสมือนบทบัญญัติของความดีและความงามของจิตใจที่ส่งผลให้บุคคลประพฤติปฏิบัติดี กลุ่มวัยรุ่นมองเรื่องคุณธรรมจริยธรรมในด้านบวกและด้านลบอย่างมีแบบแผนชัดเจน พฤติกรรมของตัวละครโทรทัศน์ที่แสดงบทบาทออกมานั้น หากการกระทำนั้นถูกต้องตามหลักคุณธรรมจริยธรรมของพฤติกรรมตัวละคร ทั้งการนำเสนอในด้านพฤติกรรมที่เหมาะสม ส่งเสริมคุณธรรมเป็นด้านบวก แต่หากการกระทำนั้นขัดกับหลักคุณธรรมจริยธรรม ผิดศีลธรรมที่คนในสังคมยึดถือ ก็ถือว่าเป็นด้านลบ กลุ่มวัยรุ่นที่ได้สนทนากลุ่มในครั้งนี้มีทรรศนะว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสันติ ดังที่จะได้นำเสนอการตีความละครโทรทัศน์เรื่องดอกส้มสีทอง ที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษาต่อไปนี้

พฤติกรรมที่ตัวละครแสดงออกมานั้น สะท้อนถึงความรู้สึกของวัยรุ่นว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดีไม่สมควรนำมาเป็นแบบอย่าง ซึ่งจากการได้รับชมละครโทรทัศน์ วัยรุ่นเห็นว่าละครโทรทัศน์นอกจากความบันเทิงแล้วนั้นยังได้รับข้อคิด คติสอนใจอีกด้วยดังที่ น้องริกัส และน้องฟ้า ได้รับรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่ละครนำเสนอ ดังนี้

“ข้อคิดที่ได้จากละครโทรทัศน์ รู้สึกได้ถึงพฤติกรรมที่ตัวละครแสดงออกมา แม้แต่คำพูดหรือการกระทำที่ไม่ดีก็สามารถทำร้ายความรู้สึกของผู้อื่นได้ เวลาดูละครชอบมากอยากให้ละครถึงเร็ว ๆ และจบซ้ำๆ”

(น้องริกัส (นามสมมุติ) อายุ 14 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

“ละครสอนว่า ให้เรากระทำตัวดี ๆ หากเราทำตัวก้าวร้าวหรือทำตัวไม่เหมาะสม เราอาจไม่เหลือใครเลย”

(น้องฟ้า (นามสมมุติ) อายุ 14 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

น้องจิตมองละครโทรทัศน์ไว้สองด้านคือ ด้านดีและด้านไม่ดี ไม่มีตัวละครที่ดีเสมอไป และตัวละครที่ไม่ดี ก็มี部分是อยู่ด้วยเช่นกัน ส่วนตัวละครที่ดีก็อาจจะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่ควรปฏิบัติตามเช่นกัน

“ละครที่ได้ดูแม่บางครั้งตัวละครทำไม่ดี แต่ก็มีส่วนคืออยู่ข้าง ส่วนตัวละครที่ดีก็ไม่ได้ดีเสมอไป อีกอย่างถ้าเราจะดูเราก็ต้องตระหนักถึงการกระทำของตัวละครนั้นๆด้วย เพราะป้ายที่บอกอายุคนดู ไม่ควรมีไว้เพราะไม่ช่วยอะไรในการห้ามคนดู”

(น้องจิต (นามสมมุติ) อายุ 14 ปีวันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

น้องถนอม มองว่าการประพุดติปฏิบัติอย่างเหมาะสมต่อผู้อื่น โดยเฉพาะหน้าที่ของลูกที่ดีที่ต้องปฏิบัติต่อพ่อแม่อย่างเคารพนับถือ ตามหลักคุณธรรมจริยธรรมด้วย การรู้จักเคารพและให้เกียรติต่อบุคคลอื่น โดยเฉพาะพ่อแม่ด้วยความเคารพ ซึ่งคุณธรรมอันดับแรกที่ต้องปลูกฝังคือ ความกตัญญู

“ดูทุกตอน ทุกฉาก เห็นว่าตัวละครปฏิบัติต่อแม่ไม่เหมาะสมเช่นการให้แม่ออกรองเท้าให้ พูจจาไม่ค่อยเหมาะสมและเห็นผู้ชายดีกว่าแม่ เพราะแม่เป็นผู้ที่อาวุโสกว่าและเป็นผู้ให้กำเนิดเลี้ยงดูเรามา”

(น้องถนอม (นามสมมุติ) อายุ 14 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

น้องปภัส (นามสมมุติ) อายุ 14 ปี มองว่ามนุษย์ไม่สามารถอยู่คนเดียวในสังคมได้ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา ย่อมอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

“ละครที่ได้ดูผ่านมาก็ทั้งดีและไม่ดี ตัวละครที่ร้ายมากไม่แคร์ความรู้สึกคนในชีวิตจริงทำไม่ได้หรือเพราะเราควรแคร์คนที่เรารัก เพราะเราไม่สามารถอยู่คนเดียวในโลกได้”

(น้องปภัส (นามสมมุติ) อายุ 14 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

น้องธิษ (นามสมมุติ) อายุ 15 ปี มองว่าการกระทำตัวไม่เหมาะสมทั้งการกระทำและทางวาจา กับผู้มีพระคุณเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม

“เป็นการกระทำที่ไม่ควรต่อผู้มีพระคุณของเรา ทั้งวาจาและการกระทำ แต่ถึงแม้ว่าตัวละครจะทำไม่ดีแต่ก็มีส่วนคืออยู่ข้าง สิ่งที่ได้คือตระหนักถึงการกระทำของตัวละครนั้น ส่วนป้ายน.13+ ไม่ควรมีเพราะไม่ช่วยอะไรที่จะห้ามคนดู”

(น้องธิษ (นามสมมุติ) อายุ 15 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

น้องชลิตา (นามสมมุติ) อายุ 15 ปี คุณละคร โทรทัศน์เป็นประจำละครมีคติสอนใจ การประพาดิตนไม่ดีต่อบุพการีเป็นสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ

“คุณละครเป็นประจำ ละครสอน อย่าทำนิสัยไม่ดีใส่พ่อแม่จะทำให้พ่อแม่เสียใจ ถ้าเรานิยัแบบนี้ใส่พ่อแม่จะต้องตกรรค”

(น้องชลิตา (นามสมมุติ) อายุ 15 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

น้องฉัฐพล น้องปณตและน้องกร มองว่าการปฏิบัติไม่เหมาะสมกับบุพการีจะทำให้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตนไม่ดีนั่นเอง

“ทำให้แม่เสียใจเป็นพฤติกรรมที่ผิดศีลธรรม เป็นพฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรง ทำให้เห็นการทำในสิ่งที่ไม่ดีก่อนที่จะไม่มีใครให้ทำดีด้วย ทำดีก็ได้รับสิ่งที่ดี ทำไม่ได้ก็ได้รับสิ่งที่ไม่ดีกลับไปเช่นกัน”

(น้องฉัฐพล (นามสมมุติ) อายุ 14 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

“ลูกไม่ควรทำกับแม่แบบนี้เพราะแม่เป็นผู้ให้กำหนด เลี้ยงดูเรามา ป้อนข้าวป้อนน้ำ แต่เรากลับทำกับแม่เหมือนแม่เป็นคนใช้ เราควรต้องเคารพต่อพ่อแม่”

(น้องปณต (นามสมมุติ) อายุ 14 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

“แรงมากทำให้บุพการีเสียใจร้องไห้ทำร้ายโดยการกล่าวว่าโดยใช้คำพูดแต่เป็นคำพูดที่หยาบคาย ซึ่งแสดงถึง กริยาที่ไม่ดีของตน ความร้ายกาจของตน ซึ่งทำให้คนรอบข้างเดือดร้อนและเสียใจ และต้องมีสักวันที่เราทำนั้นตามสนองเราเอง ส่วนเครื่องหมาย น.13+ ส่งผลต่อเราเป็นเครื่องหมายที่ทำให้เรารู้ว่าควรดูแลหรือไม่”

(น้องกร (นามสมมุติ) อายุ 15 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

ผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการตีความละคร โทรทัศน์ในด้านคุณธรรมจริยธรรม จึงสามารถสรุปว่า วัยรุ่นสามารถตีความละครโทรทัศน์และสามารถแยกแยะละครออกจากชีวิตจริงได้ซึ่งส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานคุณธรรมจริยธรรมเช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แต่ถึงอย่างไรวัยรุ่นก็ยังเป็นเยาวชนซึ่งยังต้องแสวงหาประสบการณ์ในชีวิต ดังนั้นหากวัยรุ่นมีแบบอย่างที่ดีย่อมเกิดประโยชน์ทั้งต่อตัววัยรุ่นเองและสังคมอีกด้วย

น้องพร เด็กวัยรุ่นอายุ 14 ปี มีมุมมองเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องของผลกรรมตามหลักศาสนา ผลกรรมที่เกิดจากการกระทำของคน โดยสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของคนในสังคมปัจจุบัน

“การดูละครก็เป็นการสอนให้รู้ถึงการประพฤติตัวของคนในปัจจุบันและสอนให้เห็นถึงผลกรรมที่ทำ”

(น้องพร (นามสมมุติ) อายุ 14 ปี, วันที่ 18 ตุลาคม 2554, สนทนากลุ่ม)

จะเห็นว่าคุณธรรมจริยธรรมในมุมมองของวัยรุ่นมีอยู่อย่างหลากหลายความคิดเห็น แต่สิ่งหนึ่งที่วัยรุ่นได้แสดงออกอย่างชัดเจน คือ การรับรู้ถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมตามหลักคุณธรรมพื้นฐานทางสังคมและแยกแยะพฤติกรรมที่เหมาะสมและพฤติกรรมไม่เหมาะสมได้ซึ่งเป็นตัวกำหนดเกณฑ์และทำให้เราสามารถรับรู้ถึงระเบียบวินัยพื้นฐานของสังคม การถ่ายทอดคุณค่าสังคม นั่นคือบุคคลจะได้รับการปลูกฝังทั้งทางตรงและทางอ้อมจากสังคม ดังนั้นวัยรุ่นได้ถูกขัดเกลาทางสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อมซึ่งวัยรุ่นที่สามารถแยกแยะระเบียบวินัยพื้นฐานของสังคมได้

ดังนั้น พฤติกรรมที่ตัวละครแสดงออกมานั้น สะท้อนถึงความรู้สึกรับรู้ของวัยรุ่นที่ได้รับชมละครโทรทัศน์ ละครโทรทัศน์นอกจากความบันเทิงแล้วนั้นยังได้รับข้อคิด คติสอนใจ วัยรุ่นรับรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตัวละครโทรทัศน์ที่ได้รับชม และรู้ว่าพฤติกรรมใดสมควรปฏิบัติตาม และพฤติกรรมไหนไม่เหมาะสมไม่ควรปฏิบัติตาม

ผู้วิจัยขอสรุปประเด็นที่ได้รับในเรื่องการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมจากการสนทนากลุ่มในครั้งนี้ได้ ดังนี้

#### 1. เนื้อหาของละครโทรทัศน์

เนื้อหาของละครโทรทัศน์มีพฤติกรรมที่แสดงออกไม่เหมาะสมทั้งคำพูดและการแสดงออกทางพฤติกรรม แม้ว่าละครโทรทัศน์จะมีเนื้อหาสะท้อนสังคมและแฝงด้วยคติคำสอนไว้ก็ตามแต่รูปแบบการนำเสนอ เนื้อหา ควรมีการจัดให้เหมาะสมเพราะละครโทรทัศน์ไม่เพียงแต่จะให้ความบันเทิงเท่านั้น หากยังแฝงสาระความรู้ ข้อคิดและคติเตือนใจ หากมีผู้ชมเล็งเฝ้ารับชมและตีความเนื้อหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมย่อมเกิดประโยชน์

#### 2. มาตรการป้องกัน

เนื่องจากเวลาออกอากาศมักเป็นช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำ (20.30-22.30 น.) ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เด็กและเยาวชนรับชมอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นควรจัดให้เป็นละครที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับเด็กและเยาวชน หากเป็นละครที่มีเนื้อที่สะท้อนสังคมหรือละครที่แสดงออกด้านพฤติกรรมที่ไม่

เหมาะสม ควรเลื่อนเวลาออกอากาศและช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำ (20.30-22.30 น.) ควรจัดละครให้เหมาะสมกับเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอ เพราะละครโทรทัศน์ออกอากาศทางช่องฟรีทีวี ซึ่งเป็นเรื่องง่ายต่อการเข้าถึงของเด็กและเยาวชน

### 3. การตีความละครโทรทัศน์ของวัยรุ่น

วัยรุ่นสามารถตีความละครโทรทัศน์และสามารถแยกแยะละครออกจากชีวิตจริงได้ซึ่งส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานคุณธรรมจริยธรรมเช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แต่ถึงอย่างไรวัยรุ่นก็ยังเป็นเยาวชนซึ่งยังต้องแสวงหาประสบการณ์ในชีวิต ดังนั้นหากวัยรุ่นมีแบบอย่างที่ดีย่อมเกิดประโยชน์ทั้งต่อตัววัยรุ่นเองและสังคมอีกด้วย

## บทที่ 6

### สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

งานวิจัย เรื่อง “พฤติกรรมกาเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมกาเปิดรับละครโทรทัศน์ ศึกษาการตีความเนื้อหาของละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม และศึกษาประโยชน์จากการดูละครโทรทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ด้วยการใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยการใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (focus group) จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่คัดเลือกมาเป็นตัวแทนจำนวน 15 คน โดยใช้ละครเรื่อง “ดอกส้มสีทอง” เป็นกรณีศึกษา สามารถสรุปผลวิจัย ดังนี้

#### 1. พฤติกรรมกาเปิดรับละครโทรทัศน์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากแบบสอบถาม

##### 1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.5 ส่วนอายุของผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ 15 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.0 ส่วนผลการเรียนอยู่ในระดับเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.50 น คิดเป็นร้อยละ 42.5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดา – มารดามากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 56.3 ส่วนในด้านการใช้เวลาว่างนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะใช้ไปกับอินเทอร์เน็ต โดย คิดเป็นร้อยละ 33.7 และในด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในอัตราเฉลี่ย 5,001-15,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 54.6

##### 1.2 พฤติกรรมกาเปิดรับละครโทรทัศน์

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังคงดูละครโทรทัศน์ โดยคิดเป็นร้อยละ 87.5 พฤติกรรมกาดู คือ ดูละครโทรทัศน์ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 46.8 ใช้เวลาในการดูมากกว่า 30 นาที - 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 31.3 ช่วงเวลาที่ดูละครโทรทัศน์มักเป็นช่วงเวลาหลังข่าว (20.30 - 22.30 น.) คิดเป็นร้อยละ 36.0 และจะดูละครโทรทัศน์กับพ่อ/แม่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.5 ส่วนใหญ่ดูทุกตอนแต่เปลี่ยนช่องสลับไปมากับช่องอื่น คิดเป็นร้อยละ 39.0 ส่วนเหตุจูงใจในการดู

นักเรียนที่ตอบว่าต้องการดูแลครุโทรทัศน์จากความต้องการของตัวเองมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 57.8 ส่วนคำถามที่ว่าเมื่อดูแลครุโทรทัศน์แล้วจะพูดคุยกับพ่อแม่ หรือเพื่อน ๆ เกี่ยวกับเรื่องราวในละครโทรทัศน์หรือไม่นั้น นักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่า นาน ๆ ครั้งคิดเป็นร้อยละ 35.0 นอกจากนี้ นักเรียนที่ติดตามและดูเกือบทุกตอนมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.0 เนื้อหาละครโทรทัศน์ที่ชอบคือ ประเภทละครรักโรแมนติก คิดเป็นร้อยละ 16.8 เหตุผลที่ดูแลครุโทรทัศน์ก็เพื่อความสนุก และผ่อนคลายความตึงเครียด คิดเป็นร้อยละ 44.5 และส่วนใหญ่ที่ดูแลครุก็เพราะชื่นชอบนักแสดงนำที่มีความสามารถมากกว่ารูปร่างหน้าตา คิดเป็นร้อยละ 37.3 ส่วนคติเตือนใจที่ได้หลังจากดูแลครุโทรทัศน์เรื่องหนึ่ง ๆ จบลง คือ การทำดีได้ดี การทำชั่วได้ชั่ว โดยมีจำนวนผู้ตอบคิดเป็นร้อยละ 32.3 และประโยชน์ที่ได้จากการดูแลครุโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะตอบว่าช่วยผ่อนคลายความเครียดได้โดยคิดเป็นร้อยละ 43.5

### 1.3 ระดับของพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

เมื่อศึกษาระดับของการตีความเนื้อหาละครโทรทัศน์ในด้านคุณธรรมจริยธรรมพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ละครโทรทัศน์ได้นำเสนอเนื้อหา ด้านคุณธรรมจริยธรรมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากทุกข้อ

### 1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการดูแลครุโทรทัศน์

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นคิดว่าตนเองได้รับประโยชน์จากการดูแลครุโทรทัศน์ โดยส่วนใหญ่จะตอบว่าได้รับประโยชน์ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนได้รับประโยชน์จากการดูแลครุโทรทัศน์อยู่ในระดับมากทุกข้อ

### 1.5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กับปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์

ในด้านการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์ ผู้วิจัย พบว่า นักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนต่างกันมีพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งนักเรียนที่มีรูปแบบการพักอาศัยต่างกันมีพฤติกรรมการศึกษาความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกัน มีการใช้เวลาว่างต่างกัน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมการศึกษาความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนที่ดูละครโทรทัศน์กับบุคคลที่ต่างกันมีพฤติกรรมการศึกษาความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่มีวิธีการดูละครโทรทัศน์ต่างกันมีพฤติกรรมการศึกษาความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้วิจัยพบว่านักเรียนที่มีเหตุจูงใจในการดูละครโทรทัศน์ต่างกันมีพฤติกรรมการศึกษาความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีการติดตามดูละครโทรทัศน์ต่างกันมีพฤติกรรมการศึกษาความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่มีเหตุผลที่ชอบนักแสดงนำต่างกันมีพฤติกรรมการศึกษาความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่มีคติเดื่อนใจหลังการดูละครโทรทัศน์ต่างกันมีพฤติกรรมการศึกษาความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับประโยชน์จากการดูละครโทรทัศน์ ต่างกันมีพฤติกรรมการศึกษาความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้วิจัยยังพบด้วยว่านักเรียนที่มีระยะเวลาการดูละครโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ต่างกัน โดยใช้เวลาในการดูละครโทรทัศน์ต่างกัน มีช่วงเวลาในการดูละครโทรทัศน์ มีการพูดคุยกับพ่อแม่ หรือเพื่อนๆ เกี่ยวกับละครโทรทัศน์ต่างกัน ประเภทของละครโทรทัศน์ที่ชอบต่างกัน และเหตุผลที่ดูละครโทรทัศน์ต่างกัน มีพฤติกรรมการศึกษาความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

## 2. พฤติกรรมการศึกษาความละครโทรทัศน์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากการสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยขอสรุปประเด็นที่ได้จากการสนทนากลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่องการศึกษาความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้ละครเรื่อง ดอกส้มสีทอง เป็นกรณีศึกษา เรื่องการศึกษาความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ดังนี้

ผู้สนทนากลุ่มเห็นว่าเนื้อหาของละครโทรทัศน์มีประโยชน์ต่อตนเอง โดยสามารถตีความ “สาร” ของละครโทรทัศน์ได้ตรงกับจุดมุ่งหมายและเจตนาของผู้สร้างและผู้ผลิตละคร โดย



สามารถแยกแยะละครออกจากชีวิตจริงได้ซึ่งส่วนใหญ่จะดูละครเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและยังได้คิดสอนใจ โดยเห็นว่าละครโทรทัศน์นั้นมีเนื้อหาที่สะท้อนให้เห็นพื้นฐานแนวคิดด้านคุณธรรมจริยธรรมเช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และส่วนใหญ่เห็นว่า ละครคือเรื่องบันเทิงที่สอดแทรกสาระสำคัญและสะท้อนภาพสังคม นักเรียนที่สนทนากลุ่มเห็นว่า พฤติกรรมที่ไม่ดีของตัวละคร เช่น เรยานางเอกในเรื่อง ดอกส้มสีทอง เป็นพฤติกรรมที่ผู้ผลิตต้องการนำเสนอให้เห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรเป็นแบบอย่าง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการใช้ร่างกายเข้าแลกกับอาชีพ โดยการยอมเป็นภรรยาของนายของเจ้าของกิจการ หรือเรื่องของการล่วงเกินบุพการีซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นความไม่ดีของมนุษย์ และเมื่อตัวละครได้รับผลจากการกระทำไม่ดีของตน จึงเป็นเรื่องที่สมควรแล้ว

### อภิปรายผล

การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาในครั้งนี้ ได้ชี้ให้เห็นว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่นยังคงดูละครโทรทัศน์เพราะต้องการที่จะดู ถึงแม้ว่าสื่ออินเทอร์เน็ตจะเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น แต่วัยรุ่นก็ยังเปิดรับละครโทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่อที่ออกอากาศในสถานีฟรีทีวี โดยมักดูเป็นการพักผ่อนร่วมกับพ่อแม่ เนื่องจากวัยของนักเรียนเป็นวัยที่ยังต้องอาศัยอยู่กับแม่ผู้ปกครอง ซึ่งเมื่อผู้ปกครองเปิดดู วัยรุ่นเหล่านี้ก็จะได้ดูตามไปด้วย ส่วนระยะเวลาและความถี่ในการดูละครโทรทัศน์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นดูละครโทรทัศน์ทุก ๆ วัน เฉลี่ยวันละ 30 นาที – 1 ชั่วโมง ลักษณะการดูจะดูทุกตอนแต่เปลี่ยนช่องสลับไปมากับช่องอื่น ส่วนใหญ่นักเรียนมักจะดูละครหลังข่าวภาคค่ำหรือช่วงไพรม์ไทม์ (Prime Time) ช่วงเวลาที่มีผู้ชมมากที่สุด ช่วงเวลานี้จะเป็นช่วงเวลาที่สถานีโทรทัศน์ทำรายได้จากค่าโฆษณามากที่สุด (สารานุกรมเสรี 2554) และประเภทละครโทรทัศน์ที่นักเรียนเลือกที่จะดูมากที่สุด คือ ละครประเภทรักโรแมนติก รอมantica คือ ละครประเภทชิงรักหักสวาท ซึ่งเนื้อหาของละครทั้งสองประเภทสื่อในเรื่องความรัก ละครรักโรแมนติกหรือชิงรักหักสวาท มักจะได้รับความนิยมเสมอเพราะเป็นเรื่องของการตอบสนองความบันเทิง และหากเป็นละครที่ชอบนักเรียนจะติดตามดูทุกตอน เหตุผลที่ดูละครโทรทัศน์ก็เพื่อความสนุกและผ่อนคลายความตึงเครียดที่เกิดจากกิจกรรมประจำวัน คือ การเรียนหนังสือและกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งนักเรียนมักจะชอบนักแสดงนำเพราะมีความสามารถมากกว่ารูปร่างหน้าตา ส่วนประโยชน์และข้อคิดที่ได้รับจากการดูละครโทรทัศน์ คือ ละครโทรทัศน์ช่วยผ่อนคลายความเครียดและให้แนวคิดสอนใจคือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

การที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นยังคงดูละครโทรทัศน์ ละครโทรทัศน์จึงมีอิทธิพลโดยตรงต่อคนดู ละครโทรทัศน์สามารถโน้มน้าวใจคนดูได้ เพราะการเลือกเปิดรับละครโทรทัศน์นั้นไม่ได้ดูเรื่องเดียวแล้วจบลงอย่างภาพยนตร์ แต่ละครโทรทัศน์ออกอากาศอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งระยะเวลาที่ต่อเนื่องและยาวนานในการออกอากาศของละครโทรทัศน์ทำให้เกิดการสะสมค่านิยม ทักษะคิด นั่นคือการเปิดรับละครโทรทัศน์เรื่องใดเรื่องหนึ่งหากเป็นละครที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรม ความคิดในเชิงบวก ผลกระทบจากการเปิดรับสื่อละครโทรทัศน์ก็จะเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง แต่หากการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหาขัดกับหลักศีลธรรมทางสังคมผลกระทบจากการเปิดรับสื่อละครโทรทัศน์ คนดูย่อมได้รับค่านิยมและทักษะคิดเป็นไปในแนวทางที่ไม่ถูกต้องได้

นักเรียนส่วนใหญ่ดูละครโทรทัศน์กับพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง แต่อีกส่วนหนึ่งดูกับเพื่อน ญาติ พี่น้อง และคุณคนเดียว ซึ่งการดูละครร่วมกันทั้งครอบครัว หากพ่อแม่ใช้ละครโทรทัศน์เป็นเครื่องมือในการชี้แนะ สั่งสอนลูกไปพร้อมกันขณะดูละครโทรทัศน์ย่อมเกิดประโยชน์จากการดูละครโทรทัศน์ แต่การดูละครโทรทัศน์ในลักษณะต่างคนต่างดู ไม่ได้มีการชี้แนะสั่งสอน หากละครมีเนื้อหาไม่เหมาะสม คนดูที่ยังเป็นเด็กย่อมเปิดรับสารและตีความตามสิ่งที่ตนเองเห็นอาจมีการรับและตีความละครโทรทัศน์ไม่ต่อตามจุดประสงค์ของผู้ส่งสารได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องพฤติกรรม的开รับและตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยมีความเห็นที่ขออภิปรายเพิ่มเติมตามประเด็นวิจัยที่ตั้งไว้ ดังนี้

### 1. พฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างไร

จากผลการวิจัยพฤติกรรม的开รับละครโทรทัศน์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย นักเรียนส่วนใหญ่ดูละครโทรทัศน์และดูละครโทรทัศน์ทุกวัน ซึ่งใช้เวลามากกว่า 30 นาที - 1 ชั่วโมง ส่วนใหญ่ดูละครโทรทัศน์ช่วงเวลากลางหลังข่าว (20.30 - 22.30 น.) และดูละครโทรทัศน์กับพ่อแม่ โดยดูทุกตอนแต่เปลี่ยนช่องสลับไปมากับช่องอื่น ส่วนเหตุจูงใจในการดู นักเรียนที่ตอบว่าต้องการดูละครโทรทัศน์จากความต้องการของตัวเอง ส่วนคำถามที่ว่าเมื่อดูละครโทรทัศน์แล้วจะพูดคุยกับพ่อแม่ หรือเพื่อน ๆ เกี่ยวกับเรื่องราวในละครโทรทัศน์หรือไม่นั้น นักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่า นาน ๆ นอกจากนี้นักเรียนที่ติดตามและดูเกือบทุกตอนมีจำนวนมากที่สุด เนื้อหาละครโทรทัศน์ที่ชอบดูคือ ประเภทละครรัก โรแมนติก เหตุผลที่ดูละครโทรทัศน์ก็เพื่อความสนุก และผ่อนคลายความตึงเครียด และส่วนใหญ่ที่ดูละคร ก็เพราะชื่นชอบนักแสดงนำที่มีความสามารถมากกว่ารูปร่างหน้าตา ส่วนคิดเดือนใจที่ได้หลังจากดูละครโทรทัศน์เรื่องหนึ่ง ๆ จบลง คือ การทำดีได้ดี การทำชั่วได้ชั่ว และประโยชน์ที่ได้

จากการดูแลครุโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะตอบว่าช่วยผ่อนคลายความเครียด ซึ่งสอดคล้องกับ ตริรัตน์ นิรัตน์ (2536) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ดูแลครุโทรทัศน์ร่วมกับสมาชิกในครอบครัวมากที่สุด ช่วงที่ดูแลครุบ่อยที่สุดวันจันทร์ถึงวันศุกร์คือ 20.30-23.00 น. และดูแลครุโทรทัศน์เพื่อความสนุกสนานบันเทิง เช่นเดียวกับน้ำฝน วัฒนการุณวงศ์ (2548) พบว่า เด็กนักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ปริมาณการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ส่วนใหญ่ คือ 3-4 ชั่วโมงต่อวัน ส่วนใหญ่ตั้งใจชมทุกตอน ไม่เปลี่ยนช่องอื่นเลย ดูแลครุโทรทัศน์เพราะต้องการดูเอง เช่นเดียวกับไพศาล ชุมณี (2548) พบว่า เด็กส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการดูแลครุโทรทัศน์ประมาณ 31-60 นาที โดยในขณะที่เด็กมีพฤติกรรมดูแลครุโทรทัศน์ โดยดูแลครุโทรทัศน์สลับไปสลับมากับละครช่องอื่น ๆ ในระหว่างการโฆษณา ส่วนใหญ่จะดูแลครุโทรทัศน์ร่วมกับสมาชิกในครอบครัวและมักมีการทำกิจกรรมอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการดูโทรทัศน์ด้วย ส่วนใหญ่ติดตามและดูเกือบทุกตอน ซึ่งชอบดูแลครุโทรทัศน์ประเภทละครรักโรแมนติก และเหตุผลที่ดูแลครุโทรทัศน์เพื่อความสนุก และผ่อนคลายความตึงเครียด ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัจจัยที่ทำให้ละครโทรทัศน์มีความน่าสนใจนั้น ได้แก่ ปัจจัยด้านรูปแบบของละคร เนื้อหาละคร และบทละครโทรทัศน์ รวมทั้งปัจจัยด้านนักแสดงเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาของนักแสดง และความสามารถของนักแสดงด้วย ซึ่งส่วนใหญ่คิดเตือนใจที่ได้หลังการดูแลครุโทรทัศน์ คือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ส่วนใหญ่ประโยชน์ของละครโทรทัศน์ช่วยผ่อนคลายความเครียดได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สมฤทัย กล่อมน้อย (2547) พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และชมละครโทรทัศน์ด้วยเหตุผลเพื่อพักผ่อนและคลายเครียด และเลือกชมละครโทรทัศน์ด้วยปัจจัยดารานำแสดงของแต่ละเรื่องชอบละครโทรทัศน์ประเภทชีวิตรักโรแมนติก โดยส่วนใหญ่เหตุผลที่ชอบนักแสดงนำเพราะมีความสามารถมากกว่ารูปร่างหน้าตา สอดคล้องกับ กนกพร จันทเวช (2550) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เปิดรับชมละครโทรทัศน์ทุกวัน ใช้เวลาในการรับชมประมาณ 1 ชั่วโมง มีเหตุผลในการรับชมละครโทรทัศน์ เนื่องจากต้องการเปิดรับชมเอง ลักษณะในการรับชมส่วนใหญ่จะเปลี่ยนไปชมช่องอื่นเมื่อละครน่าเบื่อ การนำไปใช้ประโยชน์จากการชมละครโทรทัศน์ ส่วนใหญ่นักศึกษามีความเห็นว่า การรับชมทำให้รู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน บันเทิงใจ เป็นประโยชน์ที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ ทำให้คลายเครียดจากการเรียนและลดความน่าเบื่อจากกิจกรรมอื่น ๆ ทำให้ได้ข้อคิด คติสอนใจคำสอนต่าง ๆ เช่น ทำดีได้ดี ความอิจฉาริษยาเป็นสิ่งไม่ดีเช่นเดียวกับไสลทิพย์ จารุภูมิ (2535) พบว่า ส่วนใหญ่มีความตั้งใจมากที่จะดูแลครุโทรทัศน์ มีการวิพากษ์วิจารณ์บทบาทการแสดงของตัวละคร หรือเนื้อเรื่องในขณะที่อยู่ และได้นำละครไปใช้อรรถประโยชน์ทางสังคมโดยนำไปเป็นประเด็นสนทนาและเป็นสื่อกลางในการเข้าร่วมกลุ่ม ความพึงพอใจหลักที่ได้รับจากละครโทรทัศน์ คือ ความสนุกสนานเพลิดเพลินจากเนื้อเรื่อง ดารา ฉาก และเครื่องแต่งกาย การผ่อนคลายหรือหลีกเลี่ยงจากความเครียดในชีวิตประจำวัน ประสบการณ์ที่ได้รับจากละครโทรทัศน์คือ ความเชื่อเรื่องการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

## 2. การตีความละครโทรทัศน์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างไร

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตีความละครโทรทัศน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อเรากล่าวถึงเด็กหรือวัยรุ่นเราจะคาดเดาผลลัพธ์ไว้ล่วงหน้าแล้วว่า วัยรุ่นขาดซึ่งประสบการณ์และวิจารณญาณในการแยกแยะเรื่องต่าง ๆ ดังนั้นหากเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับศีลธรรมหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม วัยรุ่นจะไม่สามารถแยกแยะและทำให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนั้นได้ แต่จากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยพบว่า วัยรุ่นสามารถแยกแยะการกระทำที่ตัวละครแสดงออกมาได้ชัดเจน ทั้งพฤติกรรมที่เหมาะสมและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ แม้ว่าวัยรุ่นชอบดูละครโทรทัศน์เพื่อความบันเทิง แต่ก็สามารถแยกแยะพฤติกรรมความรุนแรงที่เกิดจากการรับชมได้เลือกแบบอย่างนำมาปรับใช้กับชีวิตของวัยรุ่นเองได้ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการการเลือกสรร (พีระ จิตร โสภณ 2532, 636-639) ดังนี้ การเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจ (selectivity exposure or selective attention) หมายถึง แนวโน้มที่ผู้รับสื่อจะเลือกสนใจหรือเปิดรับสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดที่มีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง โดย เฟสติงเจอร์ (Festinger 1957 อ้างถึงใน พีระ จิตร โสภณ 2532) กล่าวว่า บุคคลมักแสวงหาข่าวสารเพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่ และหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดแย้งกับความรู้สึคนึกคิดเดิมของตนเอง เช่น การเลือกชมโทรทัศน์ช่องใดช่องหนึ่งหรือแม้แต่การเลือกชมละครโทรทัศน์เรื่องใดเรื่องหนึ่งเกิดจากการเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจ นอกจากนี้การเลือกรับและการตีความ (selective perception or selective interpretation) คือกระบวนการกลั่นกรองขึ้นต่อมา เมื่อบุคคลเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดแล้ว ผู้รับสารแต่ละคนอาจจะตีความหมายข่าวสารเดียวกันไม่ตรงกันซึ่งผู้รับสารจะเลือกรับสารหรือเลือกตีความหมายความเข้าใจของตัวเอง เนื่องจากแต่ละบุคคลจะตีความข่าวสารที่ได้รับแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับทัศนคติ ประสบการณ์และความเชื่อ ความต้องการ ความหวัง แรงจูงใจ สภาวะร่างกาย หรือสภาวะอารมณ์ในขณะที่รับสาร

การเลือกจดจำ (selective retention) เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ และทัศนคติ ของผู้รับสารเอง ซึ่งเดอเฟลร์ (Defleur 1966 อ้างถึงในพีระ จิตร โสภณ 2532) ได้เสนอถึงหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคลไว้ว่ามนุษย์จะมีความแตกต่างกันอย่างมากทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ความแตกต่างเหล่านี้บางส่วนมาจากความแตกต่างทางร่างกายหรือทางชีวภาพของแต่ละบุคคล แต่ส่วนใหญ่แล้วความแตกต่างเกิดจากการเรียนรู้ มนุษย์ที่เติบโตมาภายใต้สภาพการณ์ต่างกันจะเปิดรับความคิดเห็นต่างกัน และการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันทำให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อแตกต่างกัน ซึ่งการสื่อสารอาจไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ ถึงแม้ว่าผู้รับสารจะได้รับสารอย่างครบถ้วน เพราะผู้รับสารอาจจะไม่สนใจจดจำสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการให้รู้ให้จดจำได้นั่นเอง

การเลือกเปิดรับละครโทรทัศน์เป็นกระบวนการแรกที่ผู้รับสาร คือ คนดูเลือกที่จะเปิดสถานีโทรทัศน์ช่องใดช่องหนึ่งเพื่อเลือกดูละครโทรทัศน์ เรื่องที่เลือกย่อมตรงกับความต้องการของคนดูเอง แต่หากคนดูซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนเลือกดูละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม ซึ่งก็อาจเกิดปัญหาในการตีความได้ การตีความที่ผู้ส่งสารคือ ผู้ประพันธ์ ผู้เขียนบทละครโทรทัศน์ และผู้จัดละครโทรทัศน์ สื่อสารออกมา หากเด็กและเยาวชนสามารถตีความสารที่ถูกส่งมาได้ตรงกับจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสาร ย่อมเกิดประโยชน์ต่อตัวผู้รับสารและผู้ส่งสารด้วย แต่หากการส่งสารออกมาแล้วผู้รับไม่สามารถรับสารได้ตรงตามจุดประสงค์ ย่อมเกิดผลเสียได้ เพราะถ้าผู้รับไม่ได้ทำการกลั่นกรองการรับสารนั้น ๆ ย่อมส่งผลเสียต่อผู้รับสาร ทั้งด้านทัศนคติและพฤติกรรมได้

ดังนั้น ผู้ส่งสารคือ ผู้ประพันธ์ ผู้เขียนบทละครโทรทัศน์ และผู้จัดละครโทรทัศน์ จำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อตัวผู้รับสาร คือ เด็ก เยาวชน และต่อสังคมด้วย สอดคล้องกับผลการศึกษาจรูญธร ปัญญาโสภณ (2554) เพราะละครโทรทัศน์ในปัจจุบันส่วนมากผลิตเพื่อผู้ชมที่เป็นผู้ใหญ่และเน้นความบันเทิง ทั้งยังมีความรุนแรงในเนื้อหา ภาษาและการกระทำ ละครโทรทัศน์จึงควรนำเสนอเนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อเยาวชนและเสนอเนื้อหาใหม่เกี่ยวกับเยาวชน โดยมีนักแสดงและทีมงานที่สร้างสรรค์งานเพื่อเยาวชน รวมทั้งเสนอเอกลักษณ์ของตัวละครที่เกี่ยวกับเยาวชนในละครโทรทัศน์ ละครโทรทัศน์เพื่อเยาวชนสามารถพัฒนาสังคมไทยโดยการสื่อสารเรื่องของเยาวชนผ่านสื่อละครในทางบวกให้มากขึ้น หากละครที่ผลิตออกมาเป็นละครแนวสร้างสรรค์สังคม ส่งเสริมคุณจริยธรรมเมื่อเด็กและเยาวชนเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาแนวสร้างสรรค์และส่งเสริมคุณธรรม ย่อมเกิดประโยชน์ต่อเยาวชน สังคมและประเทศชาติได้

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนามนุษย์และสังคม

1.1 เนื่องจากละครโทรทัศน์เป็นเรื่องของการจำลองประสบการณ์ชีวิตของมนุษย์ในสังคมสามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการเรียนรู้แก่เด็กและเยาวชน จึงควรสอดแทรกหรือ นำละครโทรทัศน์มาเป็นสื่อ ในกระบวนการขัดเกลาทางสังคมเพื่อปลูกฝังแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมได้

1.2 ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรใช้เวลาในการดูละครโทรทัศน์ร่วมกับบุตรหลานหรือเยาวชนพร้อมทั้งชี้แนะประสบการณ์และข้อคิดเห็นเพื่อเป็นการเรียนรู้และพัฒนาสำหรับเยาวชน ไม่ควรให้เด็กและเยาวชนเปิดรับละครโทรทัศน์เพียงลำพัง เนื่องจากการตีความเนื้อหาสาระบางครั้งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ การเรียนรู้และสติปัญญา เพื่อให้ดูละครโทรทัศน์เป็น ไปอย่างมีประโยชน์มากกว่าดูเพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียว

1.3 ในการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนผู้สอนอาจนำละครโทรทัศน์ มาเป็นกรณีศึกษาประกอบการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปรายร่วมถกเถียงประเด็นต่าง ๆ และครูผู้สอนควรให้ข้อสรุปที่ถูกต้อง โดยเฉพาะเรื่องคุณธรรมจริยธรรม

1.4 เนื่องจากเราไม่สามารถที่จะห้ามหรือควบคุมการเปิดละครโทรทัศน์ของเด็กและเยาวชนได้ ดังนั้นผู้ผลิตจึงควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม ในการนำเสนอเนื้อหาละครโทรทัศน์อย่างสร้างสรรค์

## 2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการขยายกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาพฤติกรรม的开รับละครโทรทัศน์ ในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตลอดจนระดับอุดมศึกษา ควรมีการเปรียบเทียบผลการศึกษาเหล่านี้ด้วย

2.2 ควรมีการศึกษาพฤติกรรม的开รับสื่อประเภทอื่น เช่น รายการภาพยนตร์ รายการเพลง หรือมิวสิกวิดีโอ ตลอดจนรายการอื่น ๆ ที่เผยแพร่ทางช่องฟรีทีวี

2.3 เนื่องจากการวิจัยนี้ศึกษาจากมุมมองของเด็กและเยาวชน เพื่อความรอบด้านมากขึ้น ควรมีการศึกษาพฤติกรรม的开รับและตีความสื่อของผู้ปกครอง ตลอดจนการใช้เวลาในการดูโทรทัศน์กับบุตรหลาน

## บรรณานุกรม

- กนกพร จันทเวช. 2550. การเปิดรับชมละครโทรทัศน์มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการลอกเลียนแบบ  
บุคลิกภาพของนักเรียน. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัย  
รามคำแหง.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2540. การพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น.  
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2550. คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภา  
การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กันยา แสงสุวรรณ. 2530. การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา  
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กาญจนา แก้วเทพ. 2537. *มายาพิณิจ 2*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เจนเดอร์เพรส.
- \_\_\_\_\_. 2542. *การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดเทคนิค*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็ดดิสัน เพรส  
โปรดักส์จำกัด.
- \_\_\_\_\_. 2544. *ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสันเพรส โปรดักส์.
- \_\_\_\_\_. 2547. *การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดเทคนิค*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บริษัทแบรนเอง จำกัด.
- \_\_\_\_\_. 2551. โทรทัศน์กับวัฒนธรรมแห่งอารมณ์. วารสารรัฐศาสตร์ 29 (3): 131-167.
- กรมประชาสัมพันธ์. 2551. คู่มือการจัดลำดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์. [http://www.prd.go.th/  
main.php?filename=index5](http://www.prd.go.th/main.php?filename=index5) (สืบค้นเมื่อ 14 กันยายน 2553).
- ขวัญเรือน กิตติวัฒน์. 2531. *พลศาสตร์ของการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- คมชัดลึก. 2554. เรยา"แรงร้องวช. หยูคฉาย "ดอกส้มสีทอง". *คมชัดลึกออนไลน์*.  
<http://www.komchadluek.net/detail/20110429/96174.html> (สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม  
2554).
- คณิต คล้ายจำแลง. 2534. ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อวัยรุ่นในการตีความเรื่องราวที่รับรู้ จากภาพยนตร์  
โทรทัศน์เกี่ยวกับความก้าวร้าวรุนแรง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คลังปัญญาไทย. คู่มือการจัดเรตติ้งรายการโทรทัศน์. <http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php>  
(สืบค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2553)
- จันทิมา เขียวแก้ว. 2546. *การวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสารสนเทศ เอกสารประกอบการสอบชุดวิชา  
การสื่อสาร หน่วยที่ 4*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- จันทิมา เทียวแก้ว และนฤมล รุจิพร. 2546. *การสื่อสารกับงานสารสนเทศเอกสารประกอบการสอน  
ชุดวิชา การสื่อสาร หน่วยที่1*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จินตนา รุ่งเจริญ. 2539. *ศึกษาทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อผู้แสดงบทดีและผู้แสดงบทร้ายในละคร  
โทรทัศน์ ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาสังคมวิทยา  
คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- จิราพร เนินใหม่. 2250. *ความคิดเห็นของวัยรุ่นที่มีต่อละครโทรทัศน์แนวชีวิต (แนวตบจูบ).  
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต, คณะวารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- จุมพล หนิมพานิช. 2538. *ฐาน ค่านิยม สถานภาพ และบทบาท. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์  
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- จุมพล หนิมพานิช. 2543. *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานบุคคล เล่มที่1 หน่วยที่ 1-7.  
พิมพ์ครั้งที่ 27. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- จ่านง อดิวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. 2540. *สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์  
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- ชัยพร วิชชาวุธ, ชีระพร อุวรรณ โณ, และพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2531. *รายงานผลการวิจัยเรื่อง  
พฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน : ศึกษาตามแนวทางจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ:  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ชาย โพธิสิตา. 2550. *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อมรินทร์  
พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.*
- ชิดชัย สุกระจันทร์ (2537) *ศึกษาการวิเคราะห์เนื้อหาด้านจริยธรรมในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศ  
ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง กรกฎาคม พุทธศักราช 2537. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขา  
โสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ดวงเดือน พันธุมหาวิน, เพ็ญแข ประจันปัจฉินึก. 2520. *จริยธรรมของเยาวชนไทย. รายงานการวิจัย  
ฉบับที่ 21. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- ดวงเดือน พันธุมหาวิน. 2524. *พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม2 จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา.  
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.*
- \_\_\_\_\_. 2539. *จริยธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.*
- ตรีรัตน์ นิลรัตน์. 2536. *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ ลักษณะทาง  
ประชากรและการรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ของนักศึกษาในเขต  
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. คณะนิเทศศาสตร์,  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*



- ทิพวรรณ ลิ้มสุขนิรันดร์. 2535. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน. ปรินญาณิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทิมข่าวจุกประกาย. 2554. เรยา' ของ ถ่ายเถา. กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/life-style/lifestyle/.html> (สืบค้นเมื่อ 6 พฤษภาคม 2554).
- ไทยรัฐออนไลน์. 2554. ซืบท "เรยา" โคนคัดแปลง ผู้จัดรับเสียดิ ย้าบทสรุปจะได้รับผลกระทบ. <http://www.thairath.co.th/content/life/167278> (สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2554).
- ชรณูธร ปัญญาโสภณ. 2554. ละครโทรทัศน์เพื่อเยาวชนกับการพัฒนาสังคมไทย. *วารสารนักบริหาร* 31(4): 15-19
- ชัยญารัตน์ พงษ์พิตรทาน, เกரியงไกร กลิ่นอุบล, และดำรง ชลสุข. 2542. รายงานการศึกษาวิจัย การศึกษารูปแบบและวิธีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม: สถาบันข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
- ธีระพร อูวรร โณ. 2526. *พฤติกรรมวัยรุ่นเล่ม 2*. พิมพ์ครั้งที่ 10. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เนตรนภา อิททโชติ 2551. ละครเกาหลีทางโทรทัศน์กับทัศนคติและพฤติกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร, นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขานิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นฤภัค ฤชาทิพย์. 2550. วิจัยแห่งจริยธรรม. คอลัมน์ ทางโค้งจิตวิทยาเพื่อวัยรุ่น. ข่าวสดออนไลน์. <http://www.khaosod.co.th> (สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2553).
- น้ำฝน วัฒนการุณวงศ์. 2548. ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับและความคิดเห็นของผู้ชมใน กรุงเทพมหานครที่มีต่อละครโทรทัศน์เรื่องวัยรุ่นคนมหัศจรรย์ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี. วารสารศาสตรมหาบัณฑิต, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เนตรนภา อิททโชติ. 2551. อิทธิพลของละครโทรทัศน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขานิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บรรเทิง พาพิจิตร. 2547. *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2535. *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- บุญมี แทนแก้ว. 2539. *จริยศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

- ปัทมาภรณ์ สุขสมโสด. 2551. ละครโทรทัศน์ที่มีต่อผลต่อการเลียนแบบของเด็กวัยรุ่นตอนต้น.  
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปภาณี จิตวิวัฒนา. 2542. *การจัดเวลาทางสังคม มนุษย์กับสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:  
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปราณี रामสูตร. 2528. *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพมหานคร: บุรพาสาน์.
- ปรมะ สตะเวทิน. 2539. *การสื่อสารมวลชน: กระบวนการและทฤษฎี*. พิมพ์ครั้งที่ 1.  
กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- \_\_\_\_\_. 2541. *การสื่อสารมวลชน : กระบวนการและทฤษฎี*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:  
สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์.
- \_\_\_\_\_. 2546. *หลักนิเทศศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- ป मुख ศุภสาร. 2531. *การจัดรายการวิทยุโทรทัศน์*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช.
- ประภาศรี สีอำไพ. 2531. *พื้นฐานทางการศึกษาศาสนาและจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปภาณี จิตวิวัฒนา. 2523. *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน (สสย.). 2552. งานแถลงข่าวเสนอการศึกษาละครโทรทัศน์ (9ก.ค.)  
<http://childmedia.net/node/877> (สืบค้นเมื่อ 14 สิงหาคม 2553).
- พัลลภา วิชิตะกุล. 2546. ผลกระทบทางวัฒนธรรมของละครใต้หวันทางโทรทัศน์เรื่อง "รักใตใส  
หัวใจ 4 ดวง" ที่มีต่อวัยรุ่นไทย. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. 2546. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- พรทิพย์ พิมพ์สินธุ์. 2539. *การวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คอมพิวเตอร์.
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. 2539. *พัฒนาการวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คอมพิวเตอร์.
- พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์. 2546. *การสื่อสารมวลชนในงานสารสนเทศ*. เอกสารประกอบการสอนชุด  
วิชาการสื่อสาร หน่วยที่ 9. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช.
- พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี. 2554. พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ดอกส้มสีทอง. ยูทูป. <http://www.youtube.com/watch?v=OZr3HZ3qVeE> (สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2554).
- พีระ จิร โสภณ. 2532. *การเลือกสรรและการแสวงหาข่าวสาร. เอกสารสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎี  
การสื่อสาร หน่วยที่ 7*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช.
- เพ็ญแข แสงแก้ว. 2541. *การวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัสวาลี นิตินทรสุนทร และคณะ. 2546. *เอกสารการสอนชุดวิชาทฤษฎีและพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร*.  
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช.

- รพีพรรณ สุวรรณณัฐโชติ. 2530. *สังคมวิทยา*. สงขลา: โรงพิมพ์ไชน่าหาดใหญ่.
- ระวีวรรณ ประกอบผล. 2533. เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 1-8. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชिरาช.
- ลัญจกา ผาบไชย. 2554. จากมกฏดอกส้ม....ถึงดอกส้มสีทอง. สหวิทยา คอท คอม เว็บไซต์.  
<http://www.sahavicha.com/?name=knowledge&file=readknowledge&id=3674>  
 (สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2554).
- ลัดดา เสนาวงษ์. 2532. *ความเป็นครู*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: พิษณุการพิมพ์.
- วลัยลักษณ์ เศรษฐฤทธิ์. 2539. รูปแบบและแรงจูงใจในการฟังวิทยุเจาะเฉพาะกลุ่มของผู้รับสารวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วสันต์ ปัญญาแก้ว. 2543. *การขัดเกลาทางสังคม แนวคิดพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรม*. เชียงใหม่: นพบุรีการพิมพ์.
- วรวิณี พงษ์ธีระพล. 2545. อิทธิพลของละครโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วารี ท่าม่วง. 2533. ความสนใจในการเลือกอ่านหนังสือของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนในจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วอยซ์ทีวี. 2554. ศัลยา สุขะนิวัตต์ เบื้องหลังความแรง 'ดอกส้มสีทอง'. <http://news.voicetv.co.th/entertainment/9789.html> (สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2554).
- ศศลักษณ์ ชุมสาย ณ อยุธยา. 2535. อิทธิพลของการ์ตูนโทรทัศน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาเทคโนโลยีการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศุติมาน นฤมล วงศ์สุภาพ. 2546. *นางงามผู้กระจก การศึกษากระบวนการกลายเป็นหมอนวดไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม.
- ศูนย์การเรียนรู้เท่าทันสื่อในประเทศไทย. *เรื่องรู้เท่าทันละครไทยสรุปผลการวิจัยเบื้องต้น* (กลุ่มตัวอย่าง 150 เรื่อง). โครงการการพัฒนาองค์ความรู้การรู้เท่าทันสื่อในประเทศไทย ศูนย์การเรียนรู้เท่าทันสื่อ. <http://childmedia.net/node/22> (สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2553).
- ไสลทิพย์ จารุภูมิ. 2535. ความพึงพอใจที่ได้รับจากละครโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สมร ทองดี. 2544. *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ เอกสารการสอนชุดวิชามนุษย์กับสังคม หน่วยที่ 2*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมผิว ชื่นตระกูล. 2537. *ความเป็นครู. เอกสารประกอบการสอน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่*. สวนคูสิตโพล. 2554. ประชาชนคิดอย่างไร ? กับ “ละครดอกส้มสีทอง”. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนคูสิต. <http://www.dusitpoll.dusit.ac.th/pages/home.php> (สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2554).
- สุพัตรา สุภาพ. 2542. *สังคมวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุมน อยู่สิน. 2531. *เอกสารการสอนชุดวิชา การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง หน่วยที่ 1-7*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- \_\_\_\_\_. 2538. *เอกสารการสอนชุดวิชา มนุษย์กับสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- \_\_\_\_\_. 2545. *การสื่อสารในสังคม เอกสารสอนชุดรายวิชา มนุษย์กับสังคม หน่วยที่ 11*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2550. *ทฤษฎีสังคมวิทยา เนื้อหาและแนวทางการใช้ประโยชน์เบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สามารถ มั่งงั่ง. 2554. ดอกส้มสีทอง: ความจริงที่ยอมรับไม่ได้. ผู้จัดการออนไลน์. <http://www.manager.co.th/daily/ViewNews.aspx?NewsID=9540000056837> (สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2554).
- สาวิตรี ทยานศิลป์. 2541. อิทธิพลของครอบครัวต่อความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่น. *วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหามัณฑิต (สังคมวิทยา), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต2. 2554. จำนวนนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2554. สงขลา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต2
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม, และราชนันท์ บุญธิมา. การประเมินผลวิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม ประจำปีการศึกษา 2540. *วารสารการวัดผลการศึกษา* ปีที่ 21 (62): 21-33.
- สมฤทัย กล่อมน้อย. 2547. ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับชมและการเลียนแบบสื่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำช่อง 7 สี. *วารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามัณฑิต, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.
- สมฤทัย กล่อมน้อย. 2547. พฤติกรรมการเปิดรับชมและการเลียนแบบสื่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำช่อง 7 สี ของกลุ่มวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร *วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.

สมควร กวียะ. 2545. *การสื่อสารมวลชน บทบาทหน้าที่ สิทธิ เสรีภาพ และความรับผิดชอบ*.

พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บริษัทอักษรพัฒนา จำกัด.

สารานุกรมเสรี. 2554. ไพร่มีไทม์. <http://th.wikipedia.org/wiki>. (สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2554).

เสถียรพงษ์ วรรณปก. 2537. ความหมายของจริยธรรม. *วารสารการศึกษาแห่งชาติ* ปีที่ 14(20): 14-20.

สมสุข หินวิมาน. 2541. *หนังสือชุดความรู้โลกของสื่อ*. กรุงเทพฯ: หจก.เคซี พรินท์ แอนด์แอด.

องอาจ นัยพัฒน์. 2548. *วิธีวิทยาวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สามลดดา.

เอมอร เกียรติมาศ. 2550. *สถาบันทางสังคม*. สงขลา: ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.

เอมอร ทองเจียว. 2543. *สังคมวิทยาเบื้องต้น*. สงขลา: ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.

อำนาจ เกิดเทพ. 2554. ดอกส้ม สีทอง" หรือ "ดอก... สีส้ม. ผู้จัดการออนไลน์.

<http://www.manager.co.th/Entertainment/ViewNews.aspx?NewsID=954000053984>

(สืบค้นเมื่อ 31 พฤษภาคม 2554).

Allen, Robert. 1985. *Speaking of Soap Operas*. North Carolina: The University of North Carolina Press.

Best, J. W. 1986. *Research in education* (5th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Broom, L., & Selznick, P. (1968). *Sociology: A Text with Adapted Readings* (4th ed.).

New York: Harper and Row.

Defleur, Melvin. 1966. *Theories of Mass Communication*. New York: David McKay Co.,.

Festinger L.A 1957

Klapper, Joseph T. 1960. *The Effects of Mass Communication*. Illinois: Free Press.

Knodel, J., 1993. *The Design and Analysis of Focus Group Studies: A Practical Approach*.

In D. L. Morgan (Ed.), *Successful Focus Group: Advancing the State of the art*

(pp. 35-50). Newbury Park, CA: Sage.

Klapper, Joseph T. (1960) *The Effects of mass Communication*. New York : The Free Press.

Lasswell, H. D. 1948. *The structure and function of communication in society*. In L. Bryson(Ed.),

*The communication of ideas* (pp. 215-228). New York: Harper and Brothers.

Leonard Broom and Philip Selznick. 1971. *Sociology*. The Macmillan Co.,

Leonard Broom and Philip Selznick. 1968. *Sociology*. 4th Edition, New York: Harper

International.

- Levy, M. & Windahl, S. 1985. The Concept of Audience Activity in K. E. Rosengren et al (eds),  
Media Gratification Research, Sage.
- Merill, John C. and Lowenstein, Ralph L. 1971. Media Message and Men: New Perspective in  
Communication. New York : David Meday Company Inc.
- Parsons. Talcott. 1994. The Social System. Glencoe: The Free Press.
- Runyon, K. E. 1977. Consumer Behavior and the Practice of Marketing. Columbus, Ohio: Bell & Howell Co.
- Wright, C. R. 1975. Mass communication: A sociological perspective. New York: Random House.
- Rogers and Shoemaker. 1971. Communication of Innovation : a cross-cultural approach.  
New York: The Free Press
- Samuel L. Becker. 1979. *Discovering Mass Communication Theory*. New York: Praeger Hall.
- Schramm, Wilbur. 1973. Channel And Audience. In *Hand of Communication*. Chicago: Rand McNally.
- Schachter, Stanley. 1959. The Psychology of Affiliation. Stanford, Calif: Stanford University Press.
- Yamane, Tara. 1967. Statistics: An introductory analysis. New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

## ภาคผนวก ก

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

#### แบบสอบถาม

งานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับและตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน  
ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

#### คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมการเปิดรับ และตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จัดทำขึ้นเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

จึงขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามความรู้สึกลงและประสบการณ์ของตัวเองท่านเอง คำตอบของท่านจึงเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง โดยข้อมูลของท่านจะไม่มีการเผยแพร่ออกไปเป็นรายบุคคล ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบให้ครบทุกข้อเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล และขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งในการให้ความร่วมมือของผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

วิธีตอบแบบสอบถาม ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตรงกับความรู้สึกหรือประสบการณ์จริงของตัวเอง

แบบสอบถามมีจำนวน 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการตีความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรม  
จริยธรรม

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการดูละครโทรทัศน์  
(ขอความกรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อ เพราะข้อมูลของท่านมีค่าต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง)

ผู้ทำวิจัย

ณัฐธัญญา คำคง

นักศึกษาปริญญาโท สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม  
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่



คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือกรอกข้อความใน  ที่ตรงกับกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

### ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

#### 1. เพศ

ชาย  หญิง

#### 2. อายุเท่าไร

12 ปี  13 ปี  
 14 ปี  15 ปี

#### 3. ระดับการศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1  
 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2  
 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3

#### 4. ผลการเรียนของท่านอยู่ในระดับใด

ช่วงเกรด 3.50 – 4.00  ช่วงเกรด 3.00 – 3.49  
 ช่วงเกรด 2.50 – 2.99  ช่วงเกรด 2.00 – 2.49  
 เกรดต่ำกว่า 2.00

#### 5. ปัจจุบันท่านพักอาศัยอยู่กับใคร

บิดา – มารดา  บิดา  
 มารดา  ญาติ  
 คนเดียว  เพื่อน  
 อื่น ๆ โปรดระบุ .....

#### 6. ท่านใช้เวลาว่างส่วนใหญ่อยู่กับสิ่งใด

ครอบครัว  เพื่อน  
 สื่อวิทยุโทรทัศน์  อินเทอร์เน็ต  
 หนังสือ/นิตยสาร

#### 7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

5,001-10,000 บาท  10,001-15,000 บาท  
 15,001-20,000 บาท  20,001-30,000 บาท  
 30,001-40,000 บาท  40,001 บาทขึ้นไป

## ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือกรอกข้อความใน □ ที่ตรงกับกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. ท่านดูละครโทรทัศน์ในช่วงเวลา 90 วัน (3 เดือน) ที่ผ่านมาหรือไม่
 

<input type="checkbox"/> ดู	<input type="checkbox"/> ไม่ดู
-----------------------------	--------------------------------
2. ท่านดูละครโทรทัศน์กี่ครั้งต่อสัปดาห์
 

<input type="checkbox"/> ทุกวัน	<input type="checkbox"/> 5 - 6 วัน
<input type="checkbox"/> 3 - 4 วัน	<input type="checkbox"/> 1 - 2 วัน
3. ในแต่ละวันท่านใช้เวลาในการเปิดรับชมละครโทรทัศน์นานเท่าไร
 

<input type="checkbox"/> น้อยกว่า 30 นาที	<input type="checkbox"/> มากกว่า 30 นาที - 1 ชั่วโมง
<input type="checkbox"/> มากกว่า 1-2 ชั่วโมง	<input type="checkbox"/> มากกว่า 2-3 ชั่วโมง
4. ท่านดูละครโทรทัศน์ช่วงใดเวลาใดมากที่สุด
 

<input type="checkbox"/> ช่วงเช้า (8.00-10.00 น.)	<input type="checkbox"/> ช่วงสาย (10.00-12.30 น.)
<input type="checkbox"/> ช่วงบ่าย (13.00 - 15.30)	<input type="checkbox"/> ช่วงเย็น (16.00 - 18.00 น.)
<input type="checkbox"/> ช่วงหัวค่ำ (18.00 - 20.00 น.)	<input type="checkbox"/> ช่วงหลังข่าว (20.30 - 22.30 น.)
5. ท่านดูละครโทรทัศน์กับบุคคลใดบ่อยที่สุด
 

<input type="checkbox"/> พ่อ/แม่	<input type="checkbox"/> พี่/น้อง
<input type="checkbox"/> เพื่อน	<input type="checkbox"/> ญาติ
<input type="checkbox"/> คนเดียว	<input type="checkbox"/> อื่น ๆ โปรดระบุ .....
6. วิธีการดูละครโทรทัศน์ของท่านมีลักษณะอย่างไร
 

<input type="checkbox"/> ตั้งใจดูไม่เปลี่ยนช่องเลย
<input type="checkbox"/> ดูทุกตอนแต่เปลี่ยนช่องสลับไปมากับช่องอื่น
<input type="checkbox"/> ดูบางตอน โดยเปลี่ยนไปดูช่องอื่นเมื่อละครน่าเบื่อหรือไม่สนุก
<input type="checkbox"/> เปิดทิ้งไว้เป็นเพื่อนขณะทำกิจกรรมอื่น ไม่ได้ตั้งใจดู
<input type="checkbox"/> อื่น ๆ โปรดระบุ .....
7. ท่านดูละครโทรทัศน์เพราะเหตุใด
 

<input type="checkbox"/> ต้องการดูเอง
<input type="checkbox"/> ดูตามบิดา/มารดา
<input type="checkbox"/> ดูตามเพื่อน

8. ท่านเคยพูดคุยกับพ่อแม่ หรือเพื่อน ๆ เกี่ยวกับเรื่องราวในละครโทรทัศน์  
(ทั้งขณะที่ดูอยู่และเวลาอื่นๆ บ่อยแค่ไหน)
- ทุกครั้งที่ดู  นาน ๆ ครั้ง
- เกือบทุกครั้งที่ดู  ไม่เคยเลย
9. ท่านเคยติดตามดูละครโทรทัศน์ เรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษหรือไม่
- เคย และดูทุกตอนจนหมดเรื่อง
- เคย และดูเกือบทุกตอน
- เคย ดูบางตอนถ้ามีโอกาส
- ไม่เคยติดตามเรื่องใดเป็นพิเศษ
10. ท่านชอบดูละครโทรทัศน์ประเภทใดมากที่สุด (ตอบเพียงข้อเดียว)
- ละครชีวิต / รันทด  ละครแนวอาชญากรรม / สืบสวน
- ละครรักโรแมนติก  ละครแนวลึกลับ / ไสยศาสตร์
- ละครตลก / เบาสมอง  ละครแนวผจญภัย
- ละครจักร ๆ วงศ์  ละครชิงรักหักสวาท
- แนวบู๊ / ล้างผลาญ  ละครแนวประวัติศาสตร์
11. เหตุผลที่ท่านดูละครโทรทัศน์
- หาความบันเทิง ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย
- เพื่อความสนุก และผ่อนคลายความตึงเครียด
- เป็นละครแนวที่ชื่นชอบมักติดตามดูเสมอ
- ชื่นชอบนักแสดงนำ
- ดูตามสมาชิกในครอบครัว
- ดูตามเพื่อนเพื่อนำไปเป็นเรื่องสนทนาในกลุ่ม
12. เหตุผลที่ท่านชอบนักแสดงนำ (พระเอก-นางเอก) ในละครเพราะอะไร
- มีความสามารถมากกว่ารูปร่างหน้าตา
- ดูที่รูปร่างหน้าตาของนักแสดง
- ดูที่รูปร่างหน้าตาและความสามารถของนักแสดง
- อื่น ๆ โปรดระบุ .....

**13. ท่านมักพบคติเตือนใจข้อใดหลังการดูละครโทรทัศน์**

- ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
- เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร
- ธรรมะย่อมชนะอธรรม
- สัตว์โลกล้วนเป็นไปตามกรรม
- อื่น ๆ ระบุ .....

**14. ประโยชน์ของละครโทรทัศน์สำหรับท่าน**

- ละครโทรทัศน์ช่วยผ่อนคลายความเครียดได้
- ละครโทรทัศน์มีสาระให้ข้อคิดที่มีประโยชน์
- ละครโทรทัศน์ทำให้ท่านมีความรู้สึกร่วมและเลียนแบบได้ง่าย
- ละครโทรทัศน์ทำให้ท่านได้จินตนาการว่าตนเองเหมือนบุคคลในละครโทรทัศน์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมความละครโทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

คำชี้แจง โปรดเลือกคำตอบที่ท่านคิดว่าใช้มากที่สุด

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

พฤติกรรมที่ท่านมักพบเห็นจากการดูละคร โทรทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระดับการพบเห็น				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1. ด้านความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น					
2. ด้านความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น					
3. ด้านความกตัญญูรู้คุณคน					
4. ด้านความอดทนอดกลั้น					
5. ด้านความขยันหมั่นเพียร					
6. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น					
7. ด้านการเคารพกฎระเบียบของสังคม					
8. ด้านความสามัคคี					
9. ด้านการประหยัดพอเพียง					
10. ด้านการรู้จักให้อภัยต่อผู้อื่น					
11. ความเสียสละช่วยเหลือต่อผู้อื่น					
12. การตั้งมั่นในการประกอบความดี					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการดูละครโทรทัศน์

คำชี้แจง โปรดเลือกคำตอบที่ท่านคิดว่าใช้มากที่สุด

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ท่านได้ประโยชน์จากการดูละครโทรทัศน์ ในเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด	ระดับประโยชน์ที่ได้รับ				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1. พัฒนาการแต่งกายให้เหมาะสม					
2. พัฒนาความมั่นใจในการเข้าสังคม					
3. พัฒนาในการวางตัวและมารยาทในสังคม					
4. พัฒนาตนเองให้มีความเชื่อมั่นในการทดลองสิ่งใหม่ๆ					
5. พัฒนาตนเองให้มีความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง					
6. พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์					
7. ช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น					
8. พัฒนาตนเองให้อดทนและเข้มแข็งในการเผชิญกับปัญหาอุปสรรคต่างๆ ได้ดี					
9. ช่วยเพิ่มพูนความรู้ด้านการใช้ภาษา พูดและเขียน					
10. ช่วยเพิ่มพูนความรู้ด้านศิลปะการป้องกันตัว					
11. ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในสภาพและปัญหาของสังคมไทย					
12. ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในบทบาทเรื่องเพศ					

ท่านได้ประโยชน์จากการดูละครโทรทัศน์ ในเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด	ระดับประโยชน์ที่ได้รับ				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
13. ช่วยเพิ่มพูนความรู้เรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีและประวัติศาสตร์ของชาติไทย					
14. ช่วยพัฒนาให้สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า					
15. ช่วยให้มีความรู้เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ					
16. ทำให้รู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน บันเทิงใจ					
17. ทำให้คลายเครียดจากการเรียนและลดความน่าเบื่อจากกิจกรรมอื่น ๆ					
18. ทำให้มีโอกาสใกล้ชิดคนในครอบครัว					
19. ทำให้รู้สึกเหมือนมีเพื่อนไม่เหงา					
20. ทำให้ได้รับการตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องต่าง ๆ					
21. ทำให้ได้จินตนาการว่าเป็นเหมือนตัวละครในโทรทัศน์					
22. ทำให้ได้แบบอย่างในการปฏิบัติตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ					
23. ทำให้ได้ใช้เวลาว่าง ที่ดีกว่าการอยู่เฉยๆ					

\*ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน\*